

Udenrigspolitisk Redegørelse | 2019

Forside billede: National Aeronautics and Space Administration (NASA)

Indholdsfortegnelse

DISPOSITION	6
1 INDLEDNING	7
DEL I:	10
NAALAKKERSUISUTS TVÆRGÅENDE UDENRIGS-, SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK	10
2 DEPARTEMENTET FOR UDENRIGSANLIGGENDE SAGSOMRÅDER	11
2.1 DEPARTEMENTET FOR UDENRIGSANLIGGENDE RÅDGIVENDE ROLLE	11
2.2 DEPARTEMENTET FOR UDENRIGSANLIGGENDE I NUUK.....	11
2.3 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I KØBENHAVN	12
2.4 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I BRUXELLES.....	12
2.5 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I WASHINGTON	13
2.6 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I REYKJAVIK.....	13
2.7 PUBLIC DIPLOMACY	15
2.8 DELTAGELSE VED INTERNATIONALE KONFERENCER OG BESØG FRA UDLANDET	16
3 RIGSFÆLLESSKABETS FÆLLES UDENRIGS-, FORSVARS- OG SIKKERHEDSPOLITIK	17
3.1 RIGSMØDER	17
3.2 SAMARBEJDET MED DET DANSKE UDENRIGSMINISTERIUM.....	17
3.3 SAMARBEJDET MED DET DANSKE FORSVARSMINISTERIUM	18
4 DET ARKTISKE SAMARBEJDE	20
4.1 ARKTISK RÅD	20
4.2. ARCTIC CIRCLE	21
4.3 OPRINDELIGE FOLKS SEKRETARIAT (IPS)	22
4.4 ARBEJDSGRUPPEN VEDRØRENDE BÆREDYGTIG UDVIKLING (SDWG)	22
4.5 KONTINENTALSOKKELPROJEKTET	23
5 DET NORDISKE OG VESTNORDISKE SAMARBEJDE	24
6. DET EUROPÆISKE SAMARBEJDE – EU	25
6.1 FISKERIPARTNERSKABSFTAEN	25
6.2 FÆLLESDEKLARATIONEN	25
6.3 PARTNERSKABSFTAEN MELLE DEN EUROPÆISKE UNION OG GRØNLAND	26
6.4 ASSOCIERINGSFTAEN (OLT-ORDNINGEN)	27
6.5 SAMARBEJDET I OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIER (OLT)	28
6.6 FORSLAG TIL FREMTIDIG OLT/GRØNLANDS-ORDNING.....	29
6.7 BREXIT	29
6.8 PROGRAMSAMARBEJDER MED EU.....	30
6.9 EU'S ARKTISKE POLITIK	32
6.10 FORORDNING OM FORBUD MOD HANDEL MED SÆLPRODUKTER I EU	33
6.11 KIMBERLEY PROCESENS CERTIFICERINGS ORDNING (KPCS)	33
6.12 EU'S LISTE OVER IKKE-SAMARBEJDE TREDJELANDES SKATTEJURISDIKTIONER	34
6.13 ARCTIC FUTURES SYMPOSIUM.....	34
6.14 ØVRIGE BESØG OG MØDER	35
7 SAMARBEJDE MED USA OG CANADA	36
7.1 SAMARBEJDET MED USA	36
7.2 SAMARBEJDET MED ALASKA.....	39
7.3 SAMARBEJDET MED CANADA	40
8. SAMARBEJDE MED DE ASIATISKE LANDE	42
8.1 SAMARBEJDET MED JAPAN	42

8.2 SAMARBEJDET MED KINA	42
9 DET GLOBALE SAMARBEJDE — FN	44
9.1 FN'S MENNESKERETTIGHEDSRÅD	44
9.2 PERMANENT FORUM FOR OPRINDELIGE FOLKS ANLIGGENDER	44
9.3 EKSPERTMEKANISME FOR OPRINDELIGE FOLKS RETTIGHEDER	44
9.4 OPFØLGNING PÅ FN'S VERDENSKONFERENCE OM OPRINDELIGE FOLK 2014	45
9.5 AFRAPPORTERINGER VEDRØRENDE OVERHOLDELSEN AF FN-KONVENTIONER	45
10 UDENRIGSHANDELSPOLITIK	46
10.1 MULTILATERALE AFTALER – WORLD TRADE ORGANIZATION (WTO)	46
DEL II:	47
NAALAKKERSUISUTS INTERNATIONALE RESSORTARBEJDE	47
11 FORMANDENS DEPARTEMENT	48
12 DEPARTEMENTET FOR SUNDHED	49
12.1 SAMARBEJDET MELLEMLUNDHEDSVÆSENET I ISLAND OG GRØNLAND	49
12.2 ARJEPLOG-AFTAEN	49
12.3 MÆRKNING AF LÆGEMIDLER I DE NORDISKE LANDE	49
12.4 RISING-SUN	50
12.5 CEDAW RAPPORTERING	50
13 LANDSLÆGEEMBEDET	51
13.1 NORDCAN	51
13.2 WHO	51
13.3 NORDISK GRUPPE FOR HELSEPERSONALE	51
13.4 ØVRIGE AKTIVITETER	51
14 DEPARTEMENTET FOR BOLIGER OG INFRASTRUKTUR	52
15 DEPARTEMENTET FOR FINANSER OG SKATTER	53
15.1 DE INTERNATIONALE PEER REVIEWS	53
15.2 DET INTERNATIONALE SKATTESAMARBEJDE	53
15.3 SKATTEUDVEKSLINGSAFTALE MED DE FORENEDE ARABISKE EMIRATER	54
15.4 DET INTERNATIONALE TOLDSAMARBEJDE	55
16 DEPARTEMENTET FOR RÅSTOFFER OG ARBEJDSMARKED (ASN)	56
16.1 UDVIKLINGEN PÅ RÅSTOFOMRÅDET	56
16.2 MARKEDSFØRING OG DATA	57
16.3 DELTAGELSE I INTERNATIONALE FORA	57
16.4 DET GRØNLANDSKE ARBEJDSMARKED	58
16.5 ILO-KONVENTIONER	58
16.6 MINISTERRÅD FOR ARBEJDSLIV (MR-A)	58
17 DEPARTEMENTET FOR FISKERI, FANGST OG LANDBRUG	59
17.1 NORTH ATLANTIC FISHERIES MINISTERS CONFERENCE – NAFMC	59
17.2 NORDISK MINISTERRÅD	60
17.3 INTERNATIONAL FISKERIAFTALE I DEN ARKTISKE HØJSØ	60
17.4 NAFO	61
17.5 NEAFC	62
17.6 NASCO	63
17.7 EU-GRØNLAND FISKERIPARTNERSKABSFTALE OG TILHØRENDE PROTOKOL	63
17.8 FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2018 MELLEMLUNDHED OG RUSLAND	64
17.9 FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2018 MELLEMLUNDHED OG NORGE	64

17.10 FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2018 MELLEM GRØNLAND OG FÆRØERNE	64
17.11 FÆLLES ISLANDSK-GRØNLANDSK FISKERIKOMMISSION	64
17.12 NORTH ATLANTIC MARINE MAMMAL COMMISSION - NAMMCO	65
17.13 DEN INTERNATIONALE HVALFANGSTKOMMISSION - IWC	66
17.14 FORVENTNINGER TIL NÆSTE PERIODES INDSATS	66
17.15 CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES	67
17.16 THE INTERNATIONAL UNION FOR CONSERVATION OF NATURE - IUCN	67
17.17 JOINT COMMISSION ON NARWHAL AND BELUGA - JCNB	68
17.18 OSLO-KONVENTIONEN OM ISBJØRNE	68
17.19 JOINT COMMISSION ON POLAR BEAR - JCPB	69
18 DEPARTEMENTET FOR ERHVERV, ENERGI OG FORSKNING	70
18.1 RAMMEBETINGELSER	70
18.2 MARKEDSFØRING OG HANDELSFREMSTØD	70
18.3 MULTILATERALE AKTIVITETER	74
18.4 NORDISK SAMARBEJDE	75
19 DEPARTEMENTET FOR SOCIALE ANLIGGENDER OG JUSTITSOMRÅDET	76
19.1 FN'S KONVENTION OM RETTIGHEDER FOR PERSONER MED HANDICAP (CRPD)	76
19.2 FN'S BØRNEKONVENTION (CRC)	76
19.3 VESTNORDISK SOCIALMINISTERAFTALE PÅ SOCIALOMRÅDET	77
19.4 NAALAKKERSUISOQS MØDER OM BØRNEFORSORG PÅ FÆRØERNE	77
19.5 DELTAGELSE I KONFERENCE OG SAMARBEJDE MED REGERINGEN I NUNAVUT OM SEKSUELLE OVERGREB	77
20 DEPARTEMENTET FOR NATUR OG MILJØ (PAN)	79
20.1 ARKTISK RÅD	79
20.2 INTERNATIONAL BIODIVERSITET	80
20.3 NORDISK MINISTERRÅD	82
21 DEPARTEMENTET FOR UDDANNELSE, KULTUR OG KIRKE	83
21.1 UDDANNELSE	83
21.2 PARTNERSKABSaftalen mellem den Europæiske Union og Grønland	83
21.3 GUX	84
21.4 KULTUR	84
21.5 DIGITALISERINGSSTYRELSEN	85

Disposition

Naalakkersuisut udgiver årligt en Udenrigspolitisk Redegørelse. Med den Udenrigspolitiske Redegørelse gør Naalakkersuisut status på den samlede indsats på centrale områder og trækker desuden perspektiver til udviklingen inden for den nærmeste fremtid.

Redegørelsen er i to dele: Del I behandler de centrale emner af udenrigspolitisk karakter. Del II omhandler de udenrigspolitiske aspekter af ressortområderne, hvis aktiviteter, fortsat i stigende grad påvirkes og defineres af globaliseringen.

Redaktion afsluttet den. 27. maj 2019.

1 Indledning

Det er til stadighed vigtigt at sikre vort lands synlighed og interesser internationalt. Derfor er det betydningsfuldt, at vort land er en aktiv aktør i den internationale politik. En nødvendig repræsentation i vores primære samarbejdslande er afgørende. Yderligere er det vigtigt at deltage og markere sig i internationale møder og konferencer for at få mest mulig indflydelse på de beslutninger, der tages. Her er arbejdet indenfor såvel Arctic Circle Assembly som samarbejdet inden for Arktisk Råd vigtige arenaer for Grønlands ageren på den udenrigspolitiske scene.

Jeg var her glad for, sammen med Udenrigsminister Anders Samuelsen og Færøernes Poul Michelsen, at have deltaget på Naalakkersuisuts vegne i Arktisk Råds ministermøde den 6. og 7. maj 2019 i Rovaniemi, Finland. Det er vigtigt for Naalakkersuisut at deltage i rådets arbejde, af den simple grund, at vores land er Arktis i rigsfællesskabet, og at vi, kalaallit, er rigets arktiske folk.

Foruden den finske udenrigsminister som vært, deltog udenrigsministre fra USA, Canada, Rusland, Finland, Sverige, Norge, Island samt rigsfællesskabets tre udenrigsministre og repræsentanter for de 6 oprindelige folks organisationer repræsenteret i Arktisk Råd.

Årets ministermøde i Rovaniemi demonstrerede stadig mere komplicerede udfordringer i den arktiske region. For første gang i Rådets 23-årige historie var der ingen fælleserklæring fra årets ministermøde. Det skyldes, at det ikke var muligt at opnå enighed om ordlyden i erklæringen. Særligt var der uenighed omkring klimapolitikken. At der ikke er underskrevet en fælleserklæring er et brud på hidtidig praksis. Det kan have betydning for rådets fredelige samarbejde omkring bæredygtig udvikling, miljøforvaltning og udviklingen for befolkningen i Arktis.

Den amerikanske udenrigsministers tale i tilknytning til ministermødet var bemærkelsesværdig, idet den trak en række emner frem af militær og strategisk karakter, emner som Arktisk Råd hidtil ikke har beskæftiget sig med. Jeg vurderer, at sikkerhedspolitik bør diskuteres i andre internationale fora end Arktisk Råd. Vi bør her være meget opmærksomme på ikke at miste det mødested som Arktisk Råd er, et internationalt forum som med stor succes i de sidste 23 år har været med til at sikre fredelige samarbejder mellem landene i Arktis.

I denne tid hvor Arktis på flere områder er ved at ændre sig, er det så meget mere vigtigt at bibeholde samarbejdet i regionen. Der er meget, som vi fortsat bør samarbejde om i Arktisk Råd.

Man skal dog samtidig være opmærksom på de ændringer vi ser omkring sikkerhedssituationen i det arktiske område. Disse sikkerhedspolitiske problemstillinger bør og skal diskuteres mellem de arktiske lande. Men der er kun få steder at diskutere det bredere udvalg af stadig mere komplicerede problemer i Arktis, så det gælder om at finde det rette sted.

Vores stilling som rigets arktiske folk er dog fortsat ikke afspejlet i vores indflydelse i Arktisk Råd, såvel på det formelle som på det reelle plan. Det er fortsat danske politikere og embedsmænd, som tegner rigsfællesskabets arktiske politik. Dette faktum er udtryk for et demokratisk underskud inden for riget, et problem som bør italesættes i de kommende år. Denne italesættelse kan overvejes gennemført gennem en administrativ opnormering af det arktiske internationale politikområde, herunder gennem oprettelsen af et egentligt arktisk kontor i Departementet for Udenrigsanliggender.

Grønlands udenrigstjeneste etablerer en stadig større kontaktflade, og styrker fortsat indsatsen ift. de muligheder og udfordringer vi står overfor.

Grønland står nemlig overfor spændende muligheder. Men også til stadighed udfordrende udviklinger. Ved at udvikle vores naturlige samarbejde med andre lande, vil udenrigsområdet være med til at sikre Grønlands politiske og økonomiske udvikling.

Samarbejde med USA

Det blev fra USA's side den 9. maj 2019 annonceret, at USA agter at genoprette en permanent officiel tilstedeværelse i Nuuk. Det er en udvikling som Naalakkersuisut byder velkommen, og en udvikling som vil hjælpe USA og Grønland til bedre at forstå hinanden.

Lufthavnsprojektet

Lufthavnsprojekterne vil fra 2023 give mulighed for bedre flyforbindelser mellem vores byer og USA. Derudover vil skibsforbindelser allerede ved udgangen af 2019 åbne op til bl.a. Portland, Maine, med Royal Arctic Line - Eimskip-samarbejdet. Det er vores håb og forventning, at genoprettelsen af en fast amerikansk tilstedeværelse i Grønland vil anspore nye partnerskaber med vores amerikanske naboer. Naalakkersuisut ser frem til at øge samarbejdet inden for investering, handel og uddannelse m.m. Vi ønsker således USA velkommen tilbage til vores land.

Ny repræsentation i Island

Jeg havde fornøjelsen den 20. oktober 2018, på vegne af Naalakkersuisut, at deltage i åbningen af den grønlandske repræsentation i Reykjavik. Dette skete i forbindelse med den årlige Arctic Circle konference i Reykjavik. Der var stor interesse omkring åbningen. Repræsentationen bidrager til vedligeholdelse og udvidelse af de eksisterende samarbejder med Island, samt styrker de politiske og handelsmæssige forbindelser. Naalakkersuisut forventer her, at der igangsættes mere samarbejde inden for bl.a. luftfart og sø-

fragt. Men også fiskerisektoren, landbrug, turisme og anlægsindustri vil være oplagte områder for udvidet samarbejde.

Fiskerieksperten til Asien

De handelsmæssige forbindelser udvides med de asiatiske hovedeksporthavne. Der forventes et udvidet handelssamkvem med de enkelte østasiatiske lande, og Naalakkersuisut observerer at vores land bliver stadigt mere forbundet med de østasiatiske markeder for fiskeprodukter, i takt med disse økonomiers stadige vækst. Det er således vigtigt at sikre en dialog omkring særligt handelsforbindelserne, dette særligt i lyset af såvel Islands frihandelsaftale med Kina, Norges kommende frihandelsaftale samt Færøernes nylige etablering af en repræsentation i Beijing.

Camp Century

På anmodning fra Naalakkersuisut, har Danmark igangsat klimaundersøgelser og en miljømæssig vurdering af den forladte amerikanske base Camp Century, særligt som følge af de konstaterede klimaforandringer. Der er en løbende dialog mellem de danske og grønlandske myndigheder vedrørende Camp Century. Naalakkersuisuts position er fortsat, at den ansvarlige må være forurenere eller den, der har givet tilladelse til forureningen.

Servicekontrakten

Forhandlingerne om servicekontrakten på Pituffik/Thule Air Base er fortsat i gang, og prioriteres meget højt fra Naalakkersuisuts side. Der må således forventes et fortsat forhandlingsforløb i den kommende tid. Naalakkersuisut er fast besluttet på at finde en langvarig løsning og en aftale i forståelse med USA for at sikre, at vort land får et større udbytte af den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland.

Hensigtserklæring

Den amerikanske viceforsvarsminister John Rood udstedte den 16. september 2018 en hensigtser-

klæring. I den udtrykte det amerikanske forsvarsministerium en intention om at investere i militær-civile projekter i Grønland. Hensigtserklæringen blev positivt modtaget af Naalakkersuisut, og ses som et positivt tegn på USA's engagement i det bilaterale forhold mellem USA og Grønland. Naalakkersuisut ser for nærværende frem til at få et udspil fra USA omkring de mere konkrete fælles projekter.

EU

Naalakkersuisut skal forsøge at forhandle et så godt udgangspunkt som muligt for vores fremtidige aftaleforhold med EU, som kan sikre midler til uddannelsesområdet i mange år frem, det er så klart en udfordring og en stadig nødvendig indsats. Men vi er positive og optimistiske.

Brexit

Brexit er fortsat en realitet, og Storbritanniens farvel til EU vil påvirke Grønlands forhold til EU og til Storbritannien særligt på uddannelses-, veterinær- og fiskeriområdet. Storbritannien er storimportør af grønlandske fiskeprodukter. Grønlandske fiskeriprodukter har toldfri adgang til EU's markeder under vores aftaler med EU, hvilket har været basis for den grønlandske eksport til Storbritannien. Der har været uformelle konsultationer mellem Grønland og Storbritannien siden efteråret 2018. En umiddelbar afklaring omkring handelsrelationen kom i marts 2019. Her meddelte Storbritannien, at koldtvandsrejer og torsk ville blive fritaget for importtold ved en eventuel udmeldelse af EU uden en aftale ("Hard Brexit"). Dette sikrer en foreløbig løsning for en uhindret fortsat eksport, uden importtold og

mængdebegrænsninger, af grønlandske reje- og torskprodukter til Storbritannien. Der kan forventes en mere formel handelsaftale når Storbritannien eventuelt træder endeligt ud af EU-samarbejdet.

For at sikre Grønlands interesser bedst muligt, leder Departementet for Udenrigsanliggender desuden en ad-hoc tværdepartemental arbejdsgruppe internt i Selvstyret. Gruppen arbejder på at afklare de konkrete grønlandske interesser i forhold til Brexit. Arbejdet forløber samtidig i en tæt dialog med Udenrigsministeriet som ligeledes skal varetage Grønlands interesser i EU-forhandlingsteamet.

Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender Ane Lone Bagger

Nuuk, august 2019.

Del I:

Naalakkersuisuts tværgående udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik

2 Departementet for Udenrigsanliggenders sagsområder

Departementet for Udenrigsanliggender, herunder repræsentationerne i Bruxelles, Washington D.C. og Reykjavik, arbejder for at fremme Grønlands interesser og værdier i forhold til vores samarbejdspartnere og omverdenen. Departementet for Udenrigsanliggender har som målsætning at sikre stabilitet, faglighed og professionalisme i samarbejdet med omverdenen.

Departementet for Udenrigsanliggender varetager den overordnede koordinering, kontakt og rådgivning indenfor Naalakkersuisuts udenrigsrelationer. Dog prioriteres arbejdet inden for visse områder. Departementet for Udenrigsanliggenders vigtigste arbejdsområder kan samles i nedenstående overskrifter:

- Arktisk samarbejde
- EU
- FN
- Nordisk samarbejde
- Oprindelige folk
- Bilateralt samarbejde
- Udenrigs- og sikkerhedspolitik
- Udenrigshandelspolitik, herunder handels- og eksportfremme
- Territorium og havret
- Protokol

2.1 Departementet for Udenrigsanliggenders rådgivende rolle

Departementet for Udenrigsanliggender rådgiver og bistår omkring internationale forhold under de forskellige departementers ressortområder efter anmodning fra de respektive departementer. Rådgivningen kan f.eks. vedrøre arbejdsgange i forskellige internationale fora, international jura eller konkret fagligt input til en given sag.

2.2 Departementet for Udenrigsanliggender i Nuuk

Departementet for Udenrigsanliggenders arbejde omfatter ikke blot forholdet til andre lande, men også nordiske, vestnordiske og internationale organisationer, samarbejdsfora og aktører, der påvirker Grønland. Departementet for Udenrigsanliggender samarbejder også tæt med det danske Udenrigsministerium i sager som har Grønlands interesse, for at sikre at Grønland i endnu højere grad deltager i et internationalt samarbejde og bedst muligt kan agere i en globaliseret verden.

Departementet for Udenrigsanliggender er ansvarlig for at udvikle, koordinere og forsvare Naalakkersuisuts udenrigspolitiske interesser. Departementet varetager desuden koordinering og kontakten indenfor Naalakkersuisuts udenrigsrelationer. Herudover rådgiver Departementet for Udenrigsanliggender Naalakkersuisut i sager om sikkerheds- og forsvarspolitik.

Departementet for Udenrigsanliggender samarbejder ligeledes med den grønlandske repræsentation i København omkring servicering af det diplomatiske korps i København.

I forbindelse med en rokade i Naalakkersuisut den 5. oktober 2018 blev Ane Lone Bagger udpeget som ny Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender. Naalakkersuisoq Ane Lone Bagger varetager videre det politiske ansvar i Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke.

Departementet for Udenrigsanliggender har 12 medarbejdere i Nuuk, 3 i Bruxelles, 2 i Washington D.C. samt 2 ansatte i Reykjavik. Derudover er der en deltidsansat til at varetage officielle møder og repræsentative opgaver i Hans Egedes Hus, samt praktikanter i hhv. Reykjavik, Bruxelles, Washington D.C. og Nuuk.

2.3 Grønlands Repræsentation i København

Grønlands Repræsentation i København varetager de opgaver for Naalakkersuisut og administrationen, der mest hensigtsmæssigt varetages i eller fra Danmark.

Fællesudgifterne afholdes i henhold til en bevilling under Formandens Departement. Ressourceforbruget vedrørende faglig sagsbehandling for departementer/styrelser i Nuuk afholdes af de ansvarlige departementer/styrelser. Repræsentationens opgaver på udenrigsområdet vedrører især kontakt til det diplomatiske korps, herunder afholdelse af informationsmøder, briefinger, seminarer og andet om Grønland. Repræsentationen briefer ligeledes danske og internationale grupper om grønlandske forhold, herunder samfunds- og historisk udvikling.

Repræsentationschefen varetager funktionen som Naalakkersuisuts og som Selvstyrets repræsentant i Danmark ved henvendelser udefra. Repræsentationen varetager kursus for nyansatte, hvor nyansatte orienteres om kultur og samfundsforhold i Grønland, forud for afrejse til Grønland. Kurset, der strækker sig over 2 dage, holdes i reglen 11 gange årligt. Endvidere udgives NAP Bryggen nyhedsbrevet, som led i arbejdet som Repræsentation i Danmark. Endelig varetager nogle af repræsentationens medarbejdere efter nærmere aftale sagsbehandlingsopgaver på udenrigsområdet.

2.4 Grønlands Repræsentation i Bruxelles

Repræsentationen har kontor i samme bygning som Danmarks Faste Repræsentation ved den Europæiske Union, Danmarks Ambassade i Belgien og Færøernes Mission til EU. Grønlands Repræsentation i Bruxelles varetager Grønlands interesser og synlighed ved EU's institutioner, og ved lejlighed ved eventuelle relevante events i Europa.

Hovedopgaven er at rådgive Naalakkersuisut i relation til Grønlands aftalemæssige relationer til EU. Desuden går en stor del af arbejdet for repræsentationen med at varetage Grønlands medlemskab og varetage Grønlands interesser i de Oversøiske Lande og Territoriers organisation, OCTA (Overseas Countries and Territories Association to the EU).

Personalet på Grønlands Repræsentation består af en repræsentationschef og en fuldmægtig/specialkonsulent med titel af ambassadesekretær. Begge udsendte på repræsentationen har diplomatisk status.

Der er ligeledes en lokalansat sekretær på repræsentationen, og siden 2002 har der været ansat en fast praktikant. Praktikantordningen er sådan indrettet, at der hvert halve år ansættes en ny praktikant. Det er et krav, at alle praktikanter skal have bestået bachelorgraden på universitetet og have mulighed for at få meritoverført deres praktikophold på deres kandidatstudie.

Grønlands Repræsentation udsender et nyhedsbrev, "BXLimit". Nyhedsbrevet indeholder korte nyhedsartikler om repræsentationens arbejde, evt. besøg, synligheden i Bruxelles og nyheder om begivenheder i EU/Bruxelles, ofte med relevans for Grønlands aftaler med EU.

Repræsentationen spiller en central rolle i forhold til at påvirke beslutningstagere og gennemføre forhandlinger, herunder midtvejsevalueringen for Grønland, således at fornyelse af Grønlands aftalekompleks med EU sikres til størst mulig gavn for Grønland. De primære aftaler som repræsentationen er inde over er; den politiske fællesdeklaration imellem EU, Grønland og Danmark (opdateres sandsynligvis i 2020); OLT-ordningen og EU-Grønland Partnerskabsaftalen, som begge udløber i 2020 og vil blive erstattet af en sammen-

skrevet OLT/Grønlands-rådsbeslutning, samt fiskeripartnerskabsaftalen (som udløber i 2020). Det skal igen her bemærkes, at særligt Brexit, samt flygtningekrisen og sikkerhedsprioriteringer i EU vil presse EU's samlede budget. Omvendt taler generelt højere fiskepriser for et højere niveau af betaling fra EU's side under fiskeripartnerskabsaftalen, hvis den samme mængde kvoter fastholdes i en ny periode. Dette er dog ikke fastlagt endnu, da dette skal vejes op imod eventuelle indtægter ved selv at fiske fisken.

I forhold til Brexit, løfter Repræsentationen, sammen med Departementet for Udenrigsanliggender, opgaven med at forsøge at sikre, at Grønlands interesser over for EU's institutioner samt Storbritannien, tilgodeses i de kommende år.

Derudover er Arktis højt på dagsordenen i EU og Bruxelles, og den stadigt tiltagende internationale aktivitet inden for blå vækst – udvikling af havrelaterede økonomisk bæredygtige aktiviteter. Disse områder prioriterer Repræsentationen også i det daglige arbejde.

2.5 Grønlands Repræsentation i Washington

Grønlands Repræsentation i Washington D.C. blev officielt indviet i september 2014. Grønlands Repræsentation i Washington D.C. har ligesom i Bruxelles sine egne lokaler i tilknytning til den danske ambassade.

Indtil udgangen af 2016 blev Repræsentationen bemandet af én udsendt medarbejder. Med ansættelsen af en sagsbehandler fra januar 2017, voksede Repræsentationen i løbet af 2017 til samme størrelse som Repræsentationen i Bruxelles med en repræsentationschef og en ambassadesekretær. Begge udsendte har diplomatisk status. I 2017 kom praktikantordningen endvidere op og køre og Repræsentationen havde dermed sin første praktikant i efterårssemestret

2017. Desuden vil der i medfør af det danske udenrigsministeriums sagsbehandlertakst blive ansat en sekretær. Den arktiske dagsorden gennemgår i USA en stigende interesse. Det er i Grønlands interesse at være fast repræsenteret i det nordamerikanske kontinent med henblik på, at udbrede og varetage de grønlandske synspunkter og interesser.

Ikke kun på det politiske plan, men også de kommercielle, økonomiske, kulturelle og forskningsmæssige sektorer er vigtige at opdyrke for at gøre Grønland, og de muligheder der eksisterer i Grønland, synlige overfor amerikanske beslutningstagere og det amerikanske marked.

Repræsentationschefen blev i slutningen af 2015 formelt også akkrediteret til Canada, hvorfor Grønland nu er repræsenteret i begge disse lande.

2.6 Grønlands Repræsentation i Reykjavik

Grønlands Repræsentation i Reykjavik blev officielt indviet den 20. oktober 2018. Repræsentation i Reykjavik har i modsætning til de andre repræsentationer sine egne lokaler, uden tilknytning til den danske ambassade. Dette giver en mærkbar og større selvstændig politisk profil.

Repræsentationen arbejder ud fra instrukser fra Departementet for Udenrigsanliggender i Nuuk på konkrete sager. Til dagligt fungerer repræsentationen baseret på de målsætninger og ønsker som er nedfældet i den grønlandsk-islandske fælleserklæring Joint Declaration fra 2013, samt i den udenrigspolitiske strategi og finanslovsteksten for repræsentationen. Repræsentationen varetager Grønlands interesser og derfor alle departementers interesser og kan anmode om informationer, søge støtte og instrukser fra de forskellige departementer alt efter de respektive ansvarsområder.

I starten og frem til 1. februar 2019 var Repræsentationen bemandet af én udsendt medarbejder, repræsentationschefen som har diplomatisk status. Med ansættelsen af en lokalansat sekretær fra 1. februar 2019, og en praktikantordning i løbet af efteråret 2019 vil der være større muligheder for at udvide arbejdet væsentligt. Repræsentationen vil da have samme størrelse som den Færøske repræsentation i Reykjavik.

Det bilaterale samarbejde med Island er gennem de seneste år blevet styrket væsentligt og mange samarbejdsområder er blevet etableret på en række områder herunder fiskeri, turisme, sundhed, handel, infrastruktur, luftfart og veterinærområdet. Det ligger i tråd med det mangeårige samarbejde i Vestnorden og i Nordisk Ministerråd. Repræsentationen arbejder ligeledes for at synliggøre de muligheder der eksisterer i Grønland over for de islandske myndigheder og det islandske marked.

Åbningen af repræsentationen i Reykjavik i 2018 vil på længere sigt bidrage til at realisere Naalakkersuisuts prioriteringer for udviklingen af Grønland, herunder vedligeholdelse af de eksisterende samarbejder med Island og videreudvikling og styrkelse af de politiske og handelsmæssige forbindelser.

Grønlands repræsentation i Reykjavik står, ligesom den Færøske repræsentation, opført både under den danske ambassade og optræder selvstændigt på den islandske protokols diplomatiske liste, dette betyder ligeledes at der er en lang række officielle og repræsentative politiske opgaver.

Repræsentationen bistår endvidere departementerne løbende i sager, hvor vores tilstedeværelse i Reykjavik kan være af gavn, heriblandt samarbejdet om fiskeri, veterinær, transport, miljø, uddannelse, forskning, energi, sundhed, kultur og turisme. Hertil deltager repræsentationen i en

lang række møder med det islandske udenrigsministerium og andre ambassaders arrangementer m.v. Derudover har det været åbning af udstillinger m.v., og deltagelse til 100-års fejringen af Islands uafhængighed.

Repræsentationen forventes ligeledes at bistå med handels- og eksporttekniske spørgsmål for både det grønlandske og islandske erhvervsliv.

Den officielle åbning af repræsentationen

Lørdag den 20. oktober blev Grønlands Repræsentation i Reykjavik officielt åbnet af Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender og Islands Udenrigsminister.

Mere end 150 gæster deltog ved åbningen, herunder deltog en række politikere, bl.a. Islands Udenrigsminister Guðlaugur Þór Þórðarson, USA's Senator for Alaska Lisa Murkowski, Guvernør for den amerikanske stat Maine Paul LePage samt Islands tidligere Præsident Vigdis Finnbogadóttir samt medlemmer af Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg i Inatsisartut og Altinget. Ud over en lang række ambassadører, diplomater og embedsmænd, repræsentanter fra institutioner, deltog også mange af de grønlandske borgere som er bosat i Island.

Akureyri

Repræsentationschefen har ligeledes besøgt relevante partnere i Akureyri, og har desuden overværet åbningen af den kinesiske forskningsstation Nordlys, umiddelbart efter Arctic Circle Assembly i oktober 2018. Derudover har der været en lang række møder med universitetet i Akureyri, virksomheder, herunder Nordlanair og hospitalet. Der er ligeledes blevet afholdt møde med byens borgmester Ásthildur Sturludóttir. Repræsentationschefen holdt desuden oplæg på univer-

sitet i forbindelse med åbningen af repræsentationen og muligheder for samarbejde på forskellige områder. Folkene bag det arktiske fokus på universitet er meget interesseret i yderligere samarbejde, og på baggrund af disse forberedende møder planlægges der bl.a. et større side-event i Akureyri under næste Arctic Circle Assembly i oktober 2019.

Møderækker

Siden den officielle åbning af repræsentationen har repræsentationschefen deltaget i en lang række møder og arbejdet for at gøre opmærksom på den grønlandske tilstedeværelse i Island. Det er prisværdigt, at det islandske udenrigsministerium som udgangspunkt rangerer Grønland og Færøerne på lige niveau med ambassadørerne fra andre stater. Dette gælder både ved officielle invitationer samt ved at informationer bliver givet på samme tidspunkt.

Det er vigtigt at gøre opmærksom på Grønlands synlighed og muligheder for samarbejde, og der har været afholdt en lang række møder, bl.a. med den islandske præsident Gudni Th. Johannesson, med mange ambassader og ministerier og det forventes at langt flere vil blive afholdt i løbet af 2019. Der har ligeledes været en række møder med repræsentanter fra erhvervslivet, og det forventes at dette vil blive intensiveret i løbet af 2019.

2.7 Public Diplomacy

Public Diplomacy, også kaldet "soft power", har vist sig at være stigende nødvendig i takt med at offentligheden primært orienterer sig, og danner meninger, på baggrund af informationer videregivet gennem forskellige medier. Public Diplomacy anvendes primært af Departementet for Udenrigsanliggender til at orientere om Grønlands in-

ternationale aktiviteter og grønlandske synspunkter i sager primært af international karakter.

Departementet for Udenrigsanliggendes Public Diplomacy indsats har som udgangspunkt to hovedformål. For det første, at øge Grønlands indflydelse gennem påvirkning af interessenter. For det andet har Public Diplomacy indsatsen til formål løbende at styrke Grønlands internationale omdømme. Om Grønland fremstår i et positivt lys udadtil kan have betydning bl.a. for Grønlands anseelse og indflydelse internationalt, herunder på eksport, turisme og investeringstiltrækning.

Departementet for Udenrigsanliggender har en twitterprofil **@GreenlandMFA** hvor Public Diplomacy indsatsen i største omfang udføres. Her deles budskaber og billeder enten fra aktiviteter, som Naalakkersuisoq med ansvar for Udenrigsanliggender, Departementet for Udenrigsanliggendes ansatte, eller i nogle tilfælde andre i Selvstyret, deltager ved.

Derudover deles relevante informationer fra andre kilder. Repræsentationen i Washington D.C. har etableret den selvstændige Twitter-konto **@Greenland in USA&CDA** til varetagelse af Grønlands Public Diplomacy indsats i USA og Canada. Repræsentationen i Bruxelles har ligeledes etableret Twitter-kontoen **@Bruxellesimi Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia** og bruger Facebook kontoen **@Bruxellesimi Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia**. Senest har Grønlands Repræsentation i Reykjavik efter åbningen i oktober 2018 oprettet Twitter kontoen **@GreenlandRepRKV**.

Foruden Twitter profilen har Departementet for Udenrigsanliggender en underside under Naalakkersuisuts hjemmeside, og anvender nyhedsfunktionen til vigtige nyheder på området. Departementet for Udenrigsanliggender udgiver bl.a. en Udenrigspolitisk Redegørelse og en Nordisk Redegørelse for alle år, på dansk og grønlandsk og en international håndbog over alle Grønlands inter-

nationale aftaler, som alle er at finde på Departementet for Udenrigsanliggendes hjemmeside.

Public Diplomacy udføres desuden ved finansiel støtte til grønlandske aktiviteter, der fremmer Naalakkersuisuts prioriteter på det udenrigspolitiske område. Departementet for Udenrigsanliggender havde således i 2018 et beløb på 400.000 DKK, der bevilliges til rejser, deltagelse ved arrangementer eller konkrete aktiviteter. Således repræsenterer andre aktører Grønlands interesser med støtte fra Departementet for Udenrigsanliggender.

Endeligt har både Grønlands repræsentationer i Bruxelles og Washington, samt Departementet for Udenrigsanliggendes kontor i Nuuk, etableret en praktikantordning, hvor studerende lærer om Naalakkersuisuts udenrigspolitiske virke.

2.8 Deltagelse ved internationale konferencer og besøg fra udlandet

Deltagelse ved internationale konferencer er en mulighed for at præsentere Grønlands politik og grønlandske prioriteter samt tegne Grønland internationalt. Ikke mindst er det en chance for at skabe opmærksomhed omkring de muligheder der eksisterer i vort land, både som turist-, erhvervs- og investeringsdestination samt samarbejdspartner.

Der har i det forløbne år været grønlandsk deltagelse ved en række internationale møder og konferencer, ligesom Grønland i endnu højere grad end tidligere, har været vært for store besøg fra udlandet.

Naalakkersuisoq for Fiskeri, var den 2.-4. oktober 2018 vært ved en ceremoni for underskrivelse af en international fiskeriaftale for det centrale arktiske ocean. Aftalens parter er Grønland, Canada, USA, Rusland, Norge, Færøerne, Island, EU, Sydkorea, Japan og Kina. Der henvises til afsnit 17.3

for yderligere information om den internationale Arktiske Højsø fiskeriaftale.

Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender deltog i januar 2019, som en af hovedtalerne til plenarsessionen i Arctic Frontiers. Temaet for arrangementet var "Smart Arctic" og havde fokus på smarte løsninger for de ændringer der sker i Arktis. I talen lagde Naalakkersuisoq vægt på Grønlands muligheder for økonomisk udvikling med fokus på råstofområdet samt nødvendigheden i at balancere det med bedst mulig miljøbeskyttelse.

3 Rigsfællesskabets fælles udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik

3.1 Rigsmøder

Rigsmøderne mellem Statsministeren, Lagmanden og Formanden for Naalakkersuisut afholdes årligt efter tur i de tre rigsdele. De seneste rigsmøder fandt sted den 11.-13. april 2019 i Grønland.

På embedsmandsplan afholdes tilsvarende bilaterale møder mellem Statsministeriets departementschef, departementschefen i Formandens Departement samt departementschefen i Lagmandens kontor.

3.2 Samarbejdet med det danske Udenrigsministerium

Der er et tæt samarbejde mellem det danske udenrigsministerium og Departementet for Udenrigsanliggender, inden for en række Grønlandsrelaterede sagsområder. Udenrigsministeriet og Departementet for Udenrigsanliggender deltager derudover ofte ved de samme internationale arrangementer med relevans for Grønland og Arktis. Korrespondancen foregår særligt med Udenrigsministeriets afdeling for Arktis og Nordamerika (ANA), som koordinerer udenrigssager med relevans for Grønland i Udenrigsministeriet.

Ledelsen i Departementet for Udenrigsanliggender og Udenrigsministeriets ledelse har løbende dialog om sikkerheds- og udenrigspolitiske sager af relevans for Grønland. Dette er primært på overordnet plan i tillæg til den løbende dialog på embedsmandsniveau samt som forberedelse til, og opfølgning på, møder mellem de ansvarlige ministre på hhv. dansk og grønlandsk side.

Administrativt Forum

Departementet for Udenrigsanliggendes medarbejdere på Grønlands repræsentationer i udlandet, udstationeres i henhold til aftale mellem Grønlands Selvstyre og det danske udenrigsministerium. Selvstyret betaler i lighed med de danske ministerier der har udsendt specialmedarbejdere ved danske ambassader, en specialattaché-takst. Beregningsmodellen er fastlagt af Finansministeriet og taksten er blandt andet afhængig af det lokale pris- og lønniveau samt de ydelser der indgår. Taksten fastsættes årligt efter aftale med Udenrigsministeriet. Specialattaché-taksterne er i de senere år steget væsentligt, blandt andet begrundet i behovet for yderligere sikkerhedsforanstaltninger for udsendte medarbejdere på baggrund af den skærpede trusselssituation i mange lande. Aflønning af medarbejdere samt udetillæg sker via Udenrigsministeriet.

Beslutning om åbning af nye grønlandske repræsentationer sker således også i samarbejde med Udenrigsministeriet, hvor disse generelt placeres i tilknytning til danske ambassader med akkreditering til modtagerlandet via Udenrigsministeriet.

Der afholdes faste årlige møder imellem Departementet for Udenrigsanliggender og det danske udenrigsministerium i Administrativt Forum, hvor administrative spørgsmål særligt omkring sagsbehandlertakst, udsendelse og oprettelse og drift af Grønlands repræsentationer i udlandet, drøftes.

Medlemmer af Administrativt Forum er Departementschefen i Departementet for Udenrigsanliggender og Udenrigsministeriets Direktør for Organisation og Borgerservice (COO). Møderne afholdes skiftevis i Danmark og i Grønland.

Samarbejde med Udenrigsministeriets Borgerservice og den Internationale Operationsstab

Det danske udenrigsministeriums Borgerservice bistår alle danske statsborgere i individuelle problemsituationer opstået under rejse i udlandet, som for eksempel sygdom, dødsfald, fængsling, mistet pas mv. Dette sker normalt via Kongerigets Ambassader, der etablerer kontakt til pårørende, sygehus, advokat, m.v. Det danske udenrigsministerium kan ikke bistå rejsende økonomisk og "hjemrejse på ambassadens regning" er ikke muligt uden garanti for betaling fra familie eller bank.

Det er de danske myndigheder som er fuldt ansvarlige for konsulær bistand, også til grønlandske borgere på rejse, og Departementet for Udenrigsanliggender arbejder sammen med Udenrigsministeriets Borgerservice i disse år på i højere grad at medvirke til at informere herom i Grønland.

Der har i de seneste år været løbende dialog med Udenrigsministeriets Borgerservice, som i dag har ca. 30 medarbejdere. I katastrofesituationer sammenkaldes den Internationale Operationsstab (IOS) i København af Udenrigsministeriets Borgerservice med repræsentanter for en række myndigheder, rejsebranchen og forsikringsbranchen for at sikre at den relevante information formidles hurtigt og ensartet. Der er etableret et call-center som pårørende kan kontakte, hvis man har et familiemedlem i et katastrofeområde.

Den Internationale Operationsstab består af offentlige myndigheder inklusive Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Forsvarsministeriet, Beredskabsstyrelsen, Politiet samt private aktører herunder repræsentanter for rejse- og forsikringsbranchen.

Som opfølgning på terrorangrebene som fandt sted 22. marts 2016 i Bruxelles, har Selvstyret og

Udenrigsministeriet valgt yderligere at formalisere samarbejdet om kriseberedskab. Grønlands Repræsentation i København er i dag fast tilknyttet den Internationale Operative Stab som medlemmer, og al information vedrørende krisesituationer i udlandet formidles af Repræsentationen i København til Formandens Departement og Departementet for Udenrigsanliggender i Nuuk. Det er Departementet for Udenrigsanliggender som er ansvarlig for opfølgning, politisk orientering, samt orientering af den grønlandske offentlighed i tæt samarbejde med Tusagassiivik i Formandens Departement. Ved krisesituationer formidles der, om nødvendigt, information døgnet rundt.

3.3 Samarbejdet med det danske Forsvarsministerium

Departementet for Udenrigsanliggender er overordnet ansvarlig for at rådgive Naalakkersuisut vedrørende Sikkerheds- og Forsvarspolitiske sager af relevans for Grønland. Departementet for Udenrigsanliggender er også ressortmyndighed i forhold til det danske forsvars opgaveløsning i Grønland generelt. Herudover er der mange direkte samarbejdsrelationer mellem grønlandske myndigheder og Forsvarsministeriet, særligt vedrørende beredskab, Search and Rescue, fiskeri-overvågning mv., som varetages af Selvstyrets individuelle departementer.

Arktisk Kommando

Der er et tæt samarbejde mellem Departementet for Udenrigsanliggender og Arktisk Kommando i Nuuk. Arktisk Kommando er en værnfælleskommando direkte underlagt Forsvarschefen i Danmark. Arktisk Kommando har kommandoen over alle militære styrker i Grønland og på Færøerne, samt over et mindre støtteelement i Danmark. Forsvarsministeriet har desuden en forbindelsesofficer placeret ved Thule Air Base. På centrale

steder langs Grønlands kyst råder Arktisk Kommando over militære landingsbaner og basefaciliteter til forsvarets fly og slædepatruljen Sirius. Den primære opgave for Arktisk Kommando er Grønlands og Færøernes forsvar og i fredstid overvågning og suverænitetsbevarelse. Løsningen af disse opgaver er en forudsætning for Rigsfællesskabets territoriale krav; både til søs, i luften og på land. Inden for rammerne af den militære hovedopgave har Arktisk Kommando desuden ansvaret for en række mere civilt orienterede opgaver. F.eks. koordinerer Arktisk Kommando indsatsen, i forbindelse med eftersøgning på havet omkring Grønland såsom Joint Maritime Rescue Coordination Centre (JMRCC). Andre opgaver, som Arktisk Kommando koordinerer, er fiskeriinspektionen til søs i Grønland, havmiljøovervågning og assistance til forureningsbekæmpelse samt den praktiske gennemførelse af søopmålingen i Grønland. På vegne af Politimesteren i Grønland udøver Slædepatruljen Sirius, politimyndighed i nationalparken i Nord- og Nordøstgrønland, ligesom der ydes hjælp til lokale samfund langs kysten.

Afprøvning til værnepligten

For første gang nogensinde kunne unge i Grønland tage afprøvning til værnepligten uden at rejse til Danmark i 2018. Selve gennemførelse af basisuddannelsen foregår stadig i Danmark. Alle unge mænd og kvinder, der var fyldt 18 år, var velkomne til en afprøvning, der foregik på Dronning Ingrid's hospital i Nuuk den 19.-21. november. En afprøvning varer cirka halvanden time og byder på intelligenstest, lægeundersøgelse og vejledning. Afprøvningen i Nuuk blev afholdt som følge af det nye forsvarsforlig, der trådte i kraft i januar 2018, men hensigten er, at Forsvaret allerede i 2019 kan tilbyde afprøvning til værnepligt i alle fire gymnasiebyer Nuuk, Sisimiut, Aasiaat og Qaqortoq.

4 Det arktiske samarbejde

4.1 Arktisk Råd

Arktisk Råd er et rådgivende forum bestående af de 8 Arktiske stater; USA, Canada, Island, Norge, Sverige, Finland, Rusland og Kongeriget Danmark, herunder Grønland og Færøerne. Arktisk Råd anses på nuværende tidspunkt som det vigtigste internationale forum for arktiske anliggender.

Derudover har Arktisk Råd en række observatører, som kan observere Arktisk Råds åbne møder og bidrage til Rådets arbejde gennem arbejdsgrupperne. Grønland er Head of Delegation på vegne af Kongeriget i arbejdsgrupperne *Conservation of the Arctic Flora and Fauna* (CAFF) og *Sustainable Development Working Group* (SDWG) samt co-chair på *Task Force on Improved Connectivity in the Arctic* (TFICA).

Arktisk Råds formandskab roterer mellem de 8 arktiske stater. Kongeriget Danmark havde formandskabet i 2009-2011 og har således formandskabet igen i 2025-2027. På nuværende tidspunkt varetages formandskabet af Island, som efterfølges af Rusland i 2021.

Arktisk Råd Ministermøde 2019

Den 7. maj 2019 var Finland vært for Arktisk Råds ministermøde i Rovaniemi, Finland. Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender¹ deltog på vegne af Naalakkersuisut. Naalakkersuisoq deltog i Kongeriget Danmarks delegation.

Der blev vedtaget såvel en fælles ministerudtalelse og en udtalelse fra formandskabet. I det følgende omtales de vigtigste resultater under det finske formandskab: Miljøbeskyttelse, konnektivitet, meteorologisk samarbejde og uddannelse.

Derudover blev resultaterne i det finske formandskab samt Arktisk Råds Senior Arctic Officials' rapport om arbejdsgruppernes arbejde i Arktisk Råd og projekter udarbejdet under det finske formandskab, præsenteret og godkendt af alle ministre. På mødet gav alle de arktiske stater og permanente deltagere ligeledes et kort indlæg. Kongeriget Danmark havde fordelt indlæg mellem hhv. den danske Udenrigsminister, Naalakkersuisoq samt Færøernes Udenrigs- og Handelsminister.

I sin tale fokuserede Naalakkersuisoq på at samarbejde, bl.a. gennem Arktisk Råd, er nøglen til at sikre velfærden for befolkningen i Grønland og i Arktis. Derudover hilste Naalakkersuisoq den stigende interesse for Arktis velkommen, da interessen kan gavne befolkningen på en lang række områder med den rette udførelse og understregede, at det arktiske samarbejde skal skabe muligheder for de kommende generationer.

Naalakkersuisoq havde videre gode drøftelser med Islands udenrigsminister Guðlaugur Þór Þórðarson, Arctic Economic Councils kommende formand Heiðar Guðjónsson og Inuit Circumpolar Council.

På ministermødet blev International Maritime Organization (IMO) optaget som ny observatør, hvorefter det samlede antal observatører nu er 39.

¹ Herefter benævnt Naalakkersuisoq.

Islandsk formandskab i Arktisk Råd 2019-2021

Island overtog formandskabet ved ministermødet i Rovaniemi, Finland den 7. maj 2019 og har formandskabet indtil det næste ministermøde i maj 2021. Det islandske formandskab har følgende fire prioriteter under deres formandskab; arktisk havmiljø, klima og grønne energiløsninger, befolkning og samfund i Arktis, og et stærkere Arktisk Råd. De fire prioriteter sætter rammerne for de næste to år.

4.2. Arctic Circle

Arctic Circle Assembly (ACA) er et islandsk initiativ som er startet af den tidligere islandske præsident Ólafur Ragnar Grímsson og er det største netværk af international dialog og samarbejde om Arktis fremtid. Det er en åben platform med deltagelse fra bl.a. regeringer, organisationer, virksomheder, universiteter, tænketanke, miljøorganisationer, oprindelige folk og andre interesserede i udvikling i Arktis.

Fordelen ved ACA er bl.a. at den ikke er bundet af faste politiske rammer og protokoller, men at alle – herunder ikke-selvstændige lande, territorier og repræsentanter kan sidde sammen med topministre og andre repræsentanter fra hele verden, og debattere på lige fod, enten i plenum eller i andre fora. Det er et unikt koncept som stort set alle lande har accepteret og ikke mindst taget til sig.

Naalakkersuisut har deltaget ved tidligere ACA'er, og der er ligeledes deltagelse ved ACA fra andre grønlandske interessenter, og i 2018 var der endnu engang rekordhøj deltagelse fra Grønland. De øvrige grønlandske deltagere på ACA spænder vidt med repræsentanter fra områder som forskning, uddannelse, industri, fonde m.fl.

ACA 2018 havde over 2000 deltagere fra mere end 60 forskellige lande. ACA vurderes derfor at

have høj relevans for Naalakkersuisut og Grønland.

Arctic Circle Assembly oktober 2018

Plenar session - Developing Greenland through Research

På baggrund af relevans, samt en henvendelse fra medstifteren, den tidligere islandske præsident Ólafur Grímsson, har Departementet for Udenrigsanliggender i samarbejde med Klimaforskningscenteret i Nuuk, Jens K. Lyberth fra Royal Greenland og daværende ansvarlige ressortmyndighed for forskning, ligeledes været involveret i koordineringen af en session om Grønland ved Arctic Circle Assembly 2018.

Arrangørerne ville meget gerne have Grønland på agendaen og derfor fik Naalakkersuisut en plads under plenarsessionen. Plenarsessionen finder sted på den største scene og har flest tilhørere.

Formålet med sessionen var at vise Arctic Circle deltagerne, at Naalakkersuisut, grønlandske forskere og industrien er fælles om budskabet om, at forskning skal være til fordel for samfundet.

Vestnordisk temakonference

Sammen med Færøerne og Island var der i regi af Vestnordisk Råd, arrangement et side-event "Geopolitics in the Westnordic countries" hvor Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender sammen med den islandske udenrigsminister Guðlaugur Þór Þórðarson og Færøernes landsstyremedlem for Udenrigsanliggender og Handel, åbnede eventet. Naalakkersuisoq fremhævede Grønlands geopolitiske betydning i den nuværende verdenssituation særligt i Arktis.

Øvrige arrangementer

Derudover var, der en række arrangementer som Grønlands Repræsentation i Washington D.C. var medarrangør for sammen med hhv. den amerikanske senator Lisa Murkowski fra Alaska og Arctic Encounters², samt Maine North Atlantic Development Office, under Maine International Trade Center.

Arctic Circle Korea Forum

Grønlands Repræsentationschef i Island var inviteret som oplægsholder til paneldebat under sessionen "The Future of the Arctic: Arctic States – International Cooperation" den 7. – 8. december 2018. Blandt talerne her, var også Einar Gunnarsson, SAO formand, Marie-Anne Coninx, EU's arktiske ambassadør, Japans Arktiske Ambassadør Eiji Yamamoto, Kinas Arktiske Ambassadør Gao Feng, Koreas Arktiske Ambassadør Park Heung-Kyeong, David Bolton, tidligere Ambassadør og repræsentant for Wilson Center, Washington D.C.

Her blev samarbejdet mellem de arktiske stater, den asiatiske interesse for Grønland og vores muligheder med samarbejde med alle, drøftet. Ifølge flere deltagere var det positivt og bemærkelsesværdigt, at Grønland deltog på denne session på lige fod med repræsentanter fra Kina, Japan, Korea, Canada, USA, Island og EU.

Repræsentationschefen fremhævede bl.a., at Naalakkersuisut har hjemtaget en række områder og er åbne for samarbejde og investeringer i

Grønland. Herudover blev der fremvist flere eksempler på højniveau møder og besøg arrangeret i Grønland, hvor Naalakkersuisut på den måde er med til at sætte fokus på Grønland og gøre sin indflydelse gældende på de politiske ledere og regeringschefer.

4.3 Oprindelige folks sekretariat (IPS)

Oprindelige Folks Sekretariat (IPS) understøtter de oprindelige folks repræsentanters (Permanent Participants) deltagelse i Arktisk Råd, herunder Inuit Circumpolar Council (ICC).

Sekretariatet er placeret under Arktisk Råds sekretariat i Tromsø og finansieres delvist af Danmark. Den nuværende sekretariatschef er Anna Degteva, som tilhører de russiske oprindelige folks gruppe kaldet Veps.

4.4 Arbejdsgruppen vedrørende bæredygtig udvikling (SDWG)

Grønlands Selvstyre, ved Departementet for Udenrigsanliggender, varetager Rigsfællesskabets deltagelse i Arbejdsgruppen for Bæredygtig Udvikling (SDWG), som Head of Delegation for Kongeriget. Dette er i forlængelse af Departementet for Udenrigsanliggendes varetagelse af Grønlands interesser internationalt ift. oprindelige folks rettigheder, herunder kontakten med de oprindelige folk i Arktis.

Befolkningen i Arktis er i fokus i SDWG, som omhandler medinddragelse og involvering af de op-

² Årlig politisk konference vedrørende Arktis som afholdes hvert år i Seattle - og tænketanken Woodrow Wilson Center i Washington, D.C.

rindelige arktiske befolkninger i samfundsudviklingen.

Departementet for Udenrigsanliggender har således en koordinerende og udøvende rolle ift. Kongerigets position og deltager i de halvårige SDWG møder mv. SDWG har til formål at fremme bæredygtig udvikling i Arktis bl.a. gennem samarbejde på sundhedsområdet, samt udvikling af redskaber til fælles forståelse af bæredygtig økonomisk, social, kulturel og miljømæssig udvikling i det arktiske område og af arktiske samfund med respekt for oprindelige folks rettigheder.

Under det finske formandskab har Grønland bl.a. deltaget i et projekt om miljøpåvirkningsvurderinger i en Arktisk kontekst, Environmental Impact Assessment (EIA), samt et projekt omkring selvmordsforebyggelse (CREATeS) i Arktis. Derudover deltager Grønland i ekspertgruppen vedr. sundhed, Arctic Human Health Expert Group (AHHEG) der bistår arbejdsgruppen med ekspertviden og udarbejdelse af projekter og rapporter vedr. sociale, økonomiske, sundhedsmæssige og kulturelle forhold.

4.5 Kontinentalsokkelprojektet

Den danske regering har sammen med henholdsvis Færøernes Landsstyre og Grønlands Selvstyre indgivet i alt 5 delsubmissioner i kontinentalsokkelprojektet, på havområder nord og syd for Færøerne (2 krav) samt havområder syd, nordøst og nord for Grønland (3 krav). Kravene baseres på en videnskabelig bevisførelse, på grundlag af indsamlede geologiske data på havbunden, hvori man søger at bevise at kontinentalsoklen indenfor 200 sømil grænsen strækker sig geologisk længere ud end de 200 sømil.

”Submission” er en aflevering af dette videnskabelige datamateriale, som indgives til FN’s såkaldte Sokkelkommission (the Commission on the

Limits of the Continental Shelf, ”CLCS”) i henhold til den procedure, der er fastlagt i FN’s Havretskonvention. Sokkelkommissionens eksperter, som kommer fra en række FN-medlemslande, gennemfører således en uvildig vurdering af det videnskabelige datamateriale, om hvorvidt den videnskabelige bevisførelse i submissionen er korrekt.

Departementet for Udenrigsanliggender varetager, sammen med Departementet for Erhverv og Energi, Grønlands deltagelse i dette arbejde. Der var derfor deltagelse fra både Departementet for Udenrigsanliggender samt Departementet for Erhverv og Energi ved præsentationen af de tre delsubmissioner for Grønland medio august 2016 i FN’s hovedkvarter i New York. Her præsenterede en embedsmandsdelegation fra Grønland og Danmark delsubmissionerne for Sokkelkommissionen, som skal behandle Kongeriget Danmarks krav på udvidet kontinentalsokkel.

En omfattende mængde submissioner fra en række andre stater afventer behandling af Sokkelkommissionen, og det er derfor vanskeligt at forudsige, hvornår behandlingen af Kongerigets krav går i gang. Selve behandlingen vil således kunne vare flere år. Efter behandlingen i Sokkelkommissionen vil det være op til de relevante kyststater med overlappende krav at forhandle afgrænsningsaftaler.

Der afholdes årligt et Arctic Ocean Workshop samt møde for de fem arktiske kyststater (A5) på embedsmandsniveau. Her præsenteres forskellige aspekter af landenes submissioner og de juridiske og geologiske fortolkninger af kravene til submissionerne. Den seneste og 11. Arctic Ocean Workshop blev afholdt i Sankt Petersborg i 2-5 oktober 2018, med deltagelse fra Departementet for Udenrigsanliggender, og næste workshop forventes afholdt i USA i december 2019.

5 Det nordiske og vestnordiske samarbejde

Grønland deltager aktivt i det Nordiske og Vestnordiske samarbejde.

For nærmere information om grundlaget for det nordiske samarbejde samt de seneste aktiviteter, henvises til den Nordiske Redegørelse som udkommer på årlig basis.

6. Det europæiske samarbejde – EU

Grønland har siden sin udmeldelse af de Europæiske Fællesskaber i 1985, indgået i en række aftalemæssige relationer til EU. Derudover er der sket en betydelig udvikling af samarbejdet med EU og en kompetenceudvikling af medarbejdere, både på Grønlands Repræsentation i Bruxelles og i Selvstyrets centraladministration. Samarbejdet har over årene udviklet sig fra et fiskeripartnerskab, til en associering til EU med udenrigspolitiske og programmeringsmæssige fordele, budgetstøtte til uddannelsesområdet og ikke mindst afledte aftaler som følge af et stadigt mere udviklet og flerfacetteret partnerskab med EU.

Grønlands aftalemæssige relationer til EU består af:

- En protokol til EU-traktaten om Grønlands udmeldelse af EU
- En rådsbeslutning om de oversøiske lande og territoriers associering til EU herunder adgang til EU-programmer samt toldfrihedsaftale (kumulation) omkring specifikke fiskeprodukter
- En fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende fiskeriprotokol
- En politisk fællesdeklaration
- En rådsbeslutning om partnerskab med fokus på uddannelse
- En deltagelse i EU's Northern Periphery and Arctic Programme

- En rådsbeslutning om deltagelse i EU's Kimberleyproces, om eksport af rådiamanter
- En rådsbeslutning om veterinær kontrol
- Letter of Intent – hensigtserklæring - på råstofområdet

Med et samlet årligt bidrag til landskassen fra EU's institutioner på ca. 320 millioner DKK, er EU den største bidragsyder til landskassen, foruden bloktilskuddet fra den danske stat. Derudover er EU en vigtig samarbejdspartner for Grønland. Dette er både i relation til adgangen til EU-programmer, og i relation til øvrige relevante sagsområder, som ikke direkte modtager budgetstøtte. Grønlands inkludering i EU-traktatens Kapitel 4 om OLT-områderne åbner op for en række samarbejds muligheder, herunder toldfrihed, lånemuligheder fra den Europæiske Investeringsbank (EIB), m.fl.

6.1 Fiskeripartnerskabsaftalen

Grønlands Repræsentation i Bruxelles bistår Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug (APNN) i forbindelse med fiskeripartnerskabsaftalen mellem Grønland og EU. Forhandlingerne til en ny Fiskeripartnerskabsaftale, med tilhørende protokol gældende fra 2021, forventes startet op i den sidste halvdel af 2019.

For yderligere information om fiskeripartnerskabsaftalen henvises til afsnit 17.7.

6.2 Fællesdeklarationen

Den 19. marts 2015 underskrev formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen, Europa-Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker og daværende statsminister Helle Thorning-Schmidt, fællesdeklarationen for samarbejde mellem Grønland og Danmark med Europa-Kommissionen. Deklarationen har til hensigt at skabe et overordnet

politisk overblik over samtlige aftalemæssige forpligtelser som påhviler parterne og nedfælder hensigten om udvikling af samarbejdet. Implementering af partnerskabsaftalen og fiskeripartnerskabsaftalen og videre dialog om muligt samarbejde på råstofområdet, samt mulige investeringer i Grønland, er ligeledes samarbejdsområder som nævnes i fællesdeklarationen.

Der forventes forhandlet en ny version af fællesdeklarationen mellem EU, Grønland og Danmark på plads i løbet af 2019 og muligvis ind i 2020. Forhåbentligt kan en ny fællesdeklaration underskrives efter, at en ny Europa-Kommission er kommet på plads, hvilket er planlagt til november 2019.

6.3 Partnerskabsaftalen mellem den Europæiske Union og Grønland

Grønland har med rådsbeslutning af den 12. marts 2014 om relationerne mellem EU og Grønland sikret en forholdsvis konstant indtægt fra EU i en 7-årig periode, på op mod 1,6 mia. DKK, mod at skulle afrapportere for og nå de opstillede mål i programmeringsdokumentet, under Grønlandsbeslutningen, som partnerskabsaftalen er kendt som i EU.

Programmeringsdokumentet blev godkendt af Europa-Kommissionen i september 2014 efter omfattende høringer mellem Europa-Kommissionen samt Grønlands og Danmarks regeringer.

Uddannelse blev valgt som fokusområde for samarbejdet, hvormed parterne grundlæggende har valgt at fortsætte med samme fokusområde som programmeringen i 2007-2013. I indeværende programperiode, 2014-2020, bliver der lagt særlig vægt på erhvervsuddannelser og folkeskolen.

Implementering og dermed arbejdet omkring Partnerskabsaftalen vil fortsat blive varetaget af

Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke i samarbejde med Departementet for Finanser og Skatter, Departementet for Erhverv og Energi samt Grønlands Repræsentation og Danmarks faste Repræsentation ved EU.

Policy dialogmøder under uddannelsesområdet

Den 22.-24. august 2018, blev det halvårslige policy dialogue-møde afholdt i Qaqortoq mellem Europa-Kommissionen og Grønlands Selvstyre ved Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Departementet for Finanser, Departementet for Erhverv og Energi, samt Udenrigsdepartementet ved Repræsentationen i Bruxelles. Derudover deltog Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq samt Qeqqata Kommunia.

Ud over uddannelsesrelaterede, makroøkonomiske samt offentlig indkøbsrelaterede præsentationer, præsenterede Kommunerne forhold og initiativer inden for deres kommuner. Præsentationerne gav således et billede af udviklingen på landsplan, samt af forholdene lokalt. Europa-Kommissionen præsenterede EU's planer om en sammenskrevet partnerskabsaftale med OLT-ordningen.

Under de tre dages møder, blev der også tid til en ekskursion til bygden, Igaliku, hvor EU-delegationen kunne se forholdene på en skole i en fåreholderbygd. På vejen tilbage til Qaqortoq, blev der ligeledes mulighed for at besøge Qanisartuut, som er et fåreholdersted, hvor der foregår hjemmeundervisning.

EU's økonomiske tilskud til Grønlands uddannelsesindsats blev i 2018 på omtrent 30,4 mio. euro, svarende til omtrent 226 mio. kr.

I februar 2019, blev det næste policy dialogue-møde afholdt i Bruxelles. Ved dette møde deltog

førnævnte departementer, som arbejder med implementeringen af Partnerskabsaftalen foruden Grønlands Repræsentation i Bruxelles.

Derudover deltog Kommuneqarfik Qeqertalik for første gang. Kommunen informerede om målsætninger og udfordringer inden for uddannelsessektoren. Fra Europa-Kommissionen deltog sædvanligvis embedsfolk fra General direktoratet for internationalt samarbejde og udvikling, som har ansvaret for implementeringen af Partnerskabsaftalen på EU's side.

Særligt kommunernes deltagelse i policy dialogue-møderne har klart været et positivt element og bidraget med reelle oplysninger omkring uddannelsesindsatserne rundt omkring i Grønland. Det giver Europa-Kommissionen et mere nuanceret og håndgribeligt indtryk af de grønlandske forhold særligt i forhold til folkeskolen.

Under mødet i Bruxelles, blev mulige mindre pilot-projekter for samarbejde under Grønlandsbeslutningen indledningsvist drøftet. Disse vil blive drøftet igen ved næstkommende policy dialogue-møde i 2019.

6.4 Associeringsaftalen (OLT-ordningen)

Nugældende OLT-associeringsordning blev vedtaget den 25. november 2013 og dækker perioden 2014-2020, hvori formålet med associeringen mellem EU og de 25 oversøiske lande og territorier, herunder Grønland, er sat i rammer og stadfæstet. Organisationen OCTA's formål, er at søge fremme OLT-medlemmernes økonomiske og sociale udvikling og interesser og fastholde de nære økonomiske forbindelser mellem OLT og EU som helhed. OLT-medlemmerne har en forfatningsmæssig tilknytning til fire EU-medlemslande, navnlig Storbritannien, Holland, Frankrig og Danmark. Som konsekvens af Brexit vil 9 ud af 22 beboede ø-medlemmer af OCTA, der er tilknyttet Storbritannien, skulle forlade OLT-samarbejdet.

Men der ses også på mulige konstruktioner, hvor samarbejdet kan fortsætte på anden vis.

OLT-medlemmerne har typisk vidtrækkende selvstyre og er ikke en del af EU's toldområde eller indre marked og står desuden uden for EU-lovgivningen.

OLT-medlemmerne er ikke udviklingslande, men karakteriseres ved at have en række særlige udfordringer som konsekvens af, at de har forholdsvis små økonomier, befolkninger, administrationer og er isoleret geografisk i forhold til EU. OLT-indbyggere regnes som statsborgere i et EU-medlemsland, men er ikke EU-borgere i deres egne lande og territorier.

I associeringsaftalen er der fokus på områder af fælles interesse, bl.a. klimaændringer, grøn vækst, biodiversitet, forskning, handel, innovation, osv.

På handelsområdet stadfæster aftalen som nævnt told- og kvotefrihed ved OLT'ernes adgang til det indre marked. Endeligt stadfæster aftalen den Europæiske Udviklingsfonds finansiering af OLT-programmer med i alt 2,7 mia. DKK over en 7-årig periode, hvoraf Danmarks bidrag er ca. 50 mio. DKK. Midlerne fra Den Europæiske Udviklingsfond er opdelt i hhv. territoriale og regionale puljer. Grønland er sammen med andre OLT'er ikke støtteberettiget under den territoriale pulje grundet Grønlands BNP-niveau. Grønland er dog støtteberettiget i medfør af den regionale puljes tematiske samlede allokering på 120-135 mio. DKK. Det overordnede emne for den tematiske allokering er: "Bæredygtig udnyttelse af naturressourcer" delt i underemnerne "Klimaændringer og reduktion af risiko ved katastrofer" og "Vedvarende Energi". Grønlandske projekter har mulighed for at optage lån ved den Europæiske Investerings Bank. OLT'erne har en fælles pulje som udgør samlet 750 mio. DKK, der skal dække perioden 2014-2020.

6.5 Samarbejdet i Oversøiske Lande og Territorier (OLT)

De årlige OLT-ministermøder fastsætter de politiske rammer for samarbejdet i OCTA. Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender deltog i februar 2019 ved den årlige ministerkonference for Oversøiske Lande og Territorier (OLT) i Fransk Polynesien. Ministerkonferencen fungerer som det øverste beslutningstagende organ i OCTA og imellem OLT'erne. Konferencen har til formål at vedtage fælles politiske prioriteter som skal gennemføres i løbet af det kommende år. I denne forbindelse underskrev Naalakkersuisoq og alle tilstedeværende OLT-ministre, den årlige Politiske Erklæring og godkendte de Administrative Resolutioner. Blandt flere forhold, adresserer den Politiske Erklæring Europa-Kommissionens forslag til en sammen-skreven OLT-ordning og Grønlands Partnerskabsaftale fra 2021-2027. OLT'erne opfordrer ligeledes til, at Kommissionen tager OLT'ernes interesser med i betragtning, i relation til Brexit og de fremtidige handelsrammer mellem EU og Storbritannien.

Europa-Kommissionen, OLT ministre og delegationer, OLT-EU.

Til konferencen blev formanden og andre poster for OLT associationen OCTA, fordelt. Fransk Polynesien bliver som nuværende formand af OCTA efterfulgt af Curacao. Formanden og medlemmerne for OLT'ernes forretningsudvalg, Executive Committee (ExCo), blev ligeledes fastlagt. St.

Pierre et Miquelon blev nu ExCo præsident. Grønland fortsætter som kasserer for OCTA og fastholder ligeledes sit menige medlemskab af ExCo.

I forbindelse med OLT-EU Forum mødtes Naalakkersuisoq med Europa-Kommissær, Neven Mimica, som har ansvaret for internationalt samarbejde og udvikling i Kommissionen. Til mødet blev sammenskrivningen af OLT-ordningen og Partnerskabsaftalen drøftet. Begge parter er tilfredse med samarbejdet under Partnerskabsaftalen, og forventer, at et nyt samarbejde vil fortsætte under den kommende periode for 2021-2027. Ligeledes blev en fornyelse af fælleserklæringen mellem EU, Grønland og Danmark drøftet, og parterne er enige om, at denne skal opdateres.

Naalakkersuisoq deltog også i en workshop om regionalt samarbejde arrangeret af Fransk Polynesien, og fik også lejlighed til at gennemføre uformelle bilaterale møder med St. Pierre et Miquelon, samt Anguilla. Sidstnævnte ønsker at udvikle sin fiskerisektor, og har high-end turisme som hovedindtægt. Parterne blev enige om at fastholde kontakt og udveksle oplysninger, selvom Anguilla højst sandsynligt skal forlade OLT-samarbejdet på grund af Brexit, da Anguilla hører under Storbritannien.

Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender med Europa Kommissær med ansvar for internationalt samarbejde og udvikling Neven Mimica.

6.6 Forslag til fremtidig OLT/Grønlands-ordning

I foråret 2018, præsenterede Europa-Kommissionen et forslag til en sammenskrevet OLT-ordning og partnerskabsaftale/Grønlandsbeslutning for perioden 2021-2027. Sammenskrivningen har grundlag i et ønske om simplificering og effektivisering fra EU's side, og rammer ikke kun OLT'erne og Grønland, men også mange andre juridiske rammeordninger for samarbejdet mellem EU og andre tredjelande.

Naalakkersuisut har på vegne af Grønland indleveret sit høringssvar til forslaget i august 2018. Siden september 2018, har EU-medlemsstaterne realitetsforhandlet Kommissionens forslag imellem sig. Disse forhandlinger pågår stadig, under det rumænske EU-formandskab i første halvdel af 2019. Det er forhåbningen, at EU-medlemsstaterne kan nå til en endelig vedtaget tekst i løbet af første halvår af 2019. Selve beløbet som forventes allokeret til Grønland under den nye ordning, forventes derimod vedtaget på en senere endnu ikke fastlagt dato. Danmark sidder med ved forhandlingerne imellem EU-medlemsstaterne omkring dette spørgsmål.

6.7 Brexit

Den 23. juni 2016 stemte Storbritannien sig på vej ud af EU ved en folkeafstemning, og efter at den britiske regering den 29. marts 2017 aktiverede artikel 50 i Traktaten om Den Europæiske Union, påbegyndte et 2-årigt skilsmiseforhandlingsforløb mellem EU og Storbritannien. Efter den oprindelige plan skulle Storbritannien forlade EU-samarbejdet den 29. marts 2019, men denne frist er efter mangel på politisk enighed i Storbritannien nu udsat til senest den 31. oktober 2019.

Grønlands interesser ift. Brexit bunder i det for-

hold, at Storbritannien udgør et vigtigt eksportmarked for hovedsageligt grønlandske rejer, men også torsk. Det omhandler særligt små pillede rejer, som ikke er let omsættelige til andre markeder. I 2018 eksporterede Grønland for omtrent 730 mio.DKK. til Storbritannien. Så længe Storbritannien er en del af EU's handelsregime, har grønlandske eksportprodukter toldfrihed ved adgangen til det britiske marked. Denne toldfrihed er dog i risikozonen som følge af Brexit.

For stabilitet og den bedste sikring af Grønlands interesser, opsøges mulighederne for en langvarig bilateral aftale mellem Grønland og Storbritannien. Vore grønlandske diplomater er derfor i tæt dialog med deres danske kolleger i Udenrigsministeriet i København, med ambassaderne i Bruxelles og London samt med relevante britiske ministerier. Det har dog også været klart, at en permanent aftale ikke har nået at kunne nå blive forhandlet på plads inden 29. marts 2019 (den oprindelige Brexit-dato). Derfor har fokus også været på at få midlertidige handelsrammer på plads, der skal sikre, at handlen ikke afbrydes.

Onsdag den 13. marts 2019, offentliggjorde Storbritanniens regering en liste over midlertidige importafgifter på varer, som vil blive påført importafgifter i tilfælde af, at Brexit ender uden en skilsmiseforhandling mellem EU og Storbritannien. Listen vil blive evalueret af det britiske parlament årligt. Den glædelige nyhed er, at grønlandske rejer og torsk, ikke er omfattet af listen, hvilket betyder, at Storbritannien ikke planlægger at pålægge afgifter på de grønlandske rejer og torsk i det kommende års tid efter listen er vedtaget (sker i tilfælde af No Deal Brexit). Baggrunden for at grønlandske rejer og torsk ikke vil blive pålagt importafgifter er bl.a., at det er i Storbritanniens interesse at prisen på fødevarer og nødvendige varer for de britiske borgere ikke stiger som følge af afgifter. Især rejer fra Grønland udgør en populær fødevarer i Storbritannien, og britiske selskaber

tjener også på varerne. Derudover har der været en intention om ikke at ramme udviklingslande og lignende lande med toldafgifter. Slutteligt har grønlandske diplomater udført lobbyarbejde for Grønlands interesser og handel ind i Storbritannien.

I tilfælde af en skilsmisseaftale, vil Grønlands fiskeriprodukter have fortsat afgiftsfri adgang til Storbritanniens marked indtil udgangen af 2020 i transitionsperioden mellem Storbritannien og EU. Baggrunden for dette er, at EU-lovgivning og handelsrammer stadig vil være gældende for Storbritannien i transitionsperioden – inklusive Grønlands handelsrammer til EU og Storbritannien.

Selvom Grønlands primære interesser ift. Brexit dermed er sikret for mindst et år, arbejdes der fortsat for at få permanente handelsrammer på plads mellem Storbritannien og Grønland. Dette er indtil videre via en tæt dialog på embedsmandsniveau imellem Grønland og Storbritannien.

Overenskomst om sociale- og sundhedsydelse fra 1959 træder i kraft ved Brexit

Det skal ligeledes nævnes, at Danmark og Storbritannien indgik en overenskomst om social trykthed i 1959, som også omfatter Færøerne og Grønland. Danmark ratificerede denne ved: "Bekendtgørelse om Danmarks ratifikation af den i London den 27. august 1959 undertegnede overenskomst mellem Danmark og Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland om social trykthed". Med aftalen underskrev parterne, at de to landes statsborgeres rettigheder inden for social- og sundhedslovgivning sidestilles, herunder i relation til sundhedsydelse. Således, ville en grønlandsk borger, som er dansk statsborger, kunne få sundhedsydelse i Storbritannien på lige fod med britiske borgere, som følge af denne aftale, og omvendt. Aftalen var gældende indtil

Danmark og Grønland blev en del af EF, hvorefter aftalen blev tom. Når Storbritannien træder ud af EU, træder aftalen i kraft igen mellem Storbritannien og de dele af Kongeriget Danmark, som ikke er del af EU – navnlig Færøerne og Grønland. Danmark vil blive dækket af en eventuel aftale mellem EU og Storbritannien. Grønlands Selvstyre er blevet hørt om der var nogen indvendinger imod, at aftalen automatisk forventes at ville blive gældende igen, når Storbritannien træder ud af EU, da aftalen var gældende mellem parterne før deres indlemmelse i EF i 1973. Da der ingen indvendinger var imod dette fra relevante grønlandske departementer, har Udenrigsministeriet meddelt Storbritannien, at der ingen indvendinger er imod aftalens gen-ikrafttrædelse ved Brexit, og overenskomsten kan derved forventes at træde i kraft ved Brexit.

6.8 Programsamarbejder med EU

Grønland har adgang til at søge om midler til projekter igennem adskillige EU finansieringsmekanismer. Disse inkluderer:

- Northern Periphery and Arctic Programme (NPA)
- Den Europæiske Investeringsbank (EIB)
- Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSD)
- Horizon 2020
- BEST 2.0
- Erasmus +
- COSME

Northern Periphery and Arctic Programme (NPA)

Grønland har adgang til programmet Northern Periphery and Arctic Programme (NPA) som løber i perioden 2014 – 2020. Grønlands deltagelse i NPA programmet er med til at give den grønlandske private sektor og offentlige institutioner mu-

lighed for at få støtte til erhvervsudvikling og innovation, ved at indgå i projektpartnerskaber med andre deltagende NPA lande. Projekter kan tage form som udvikling af et konkret produkt- og service-innovation, men også vidensdeling, kompetenceudvikling og indgåelse af fagligt netværk. Det økonomiske og faglige udbytte af programmet skal dermed forstås ud fra den akkumulerede viden, som Grønlands deltagere opnår gennem samarbejdet inden for projekterne og ud fra deltagelse i større internationale samarbejder. Grønlands deltagelse i programmet er endvidere vigtigt, da NPA i stigende grad er udmøntningsorgan for EU's arktiske politik.

Den Europæiske Investeringsbank (EIB)

EIB ejes af EU-medlemsstaterne. EIB støtter normalt projekter, som udvikler infrastruktur, energiforsyning eller miljøstandarder til forholdsvis lave renter. EIB støtter også ikke-EU lande, såsom nabostater og udviklingslande. Ifølge OLT-associeringsaftalen med EU stiller EIB EUR 100 mio. til rådighed, udelukkende til OLT for perioden 2014-2020. Det betyder, at Grønland kan søge om midler fra EIB til projekter, som støtter Grønlands økonomiske og industrielle udvikling. Dette kan være i form af venturekapital eller for at facilitere lån i Grønland. Midlerne er primært rettet mod den private sektor og produktionsvirksomheder.

Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI)

EFSI blev etableret i 2015 som en del af 'Investeringsplanen for Europa'. Fonden er oprettet af EIB, Den Europæiske Investeringsfond og Europa-Kommissionen med det formål at lancere flere investeringer i Europa. Fonden har til formål at finansiere projekter med højere risikoprofiler end traditionelle EIB-aktiviteter.

EFSI var oprindeligt planlagt at skulle vare fra

2015-2017, men eftersom programmet har haft stor succes, har formanden for Europa-Kommissionen foreslået at forlænge programmet frem til 2020 og at det oprindelige investeringsmål på EUR 315 mia. forhøjes til mindst EUR 500 mia. Det forlængede program kaldes EFSI 2.0 og trådte i kraft den 30. december 2017.

I EFSI 2.0 lægges der større vægt på additionalitet, projekter på tværs af lande og projekter som bidrager til at nå COP21-forpligtelserne, støtte til SMV'er og forbedring af EFSI's geografiske dækning.

EFSI er efterspørgselsdrevet og er ikke forudbestemt til bestemte sektorer eller regioner. Virksomheder, programmer, offentlige organer, banker og investeringsfonde er berettigede til at ansøge.

Horizon 2020

Horizon 2020 er det største EU-forsknings- og innovationsprogram med næsten 80 milliarder EUR til rådighed for 2014-2020, og Grønland er berettiget til at søge blandt disse midler. Programmet har til formål at takle samfundsmæssige udfordringer gennem finansiering af forskningsprojekter og innovation. Juridiske enheder (f.eks. regeringer, kommuner, firmaer, ngo'er) er berettiget til at ansøge, herunder små og mellemstore virksomheder (SMV'er).

BEST 2.0

BEST-initiativet blev lanceret for at sikre finansieringsmekanismer der har til formål at fremme bevarelsen af biodiversitet og bæredygtig anvendelse af økosystemtjenester. Initiativet er rettet mod OLT'er og regionerne i den yderste periferi (Outermost Regions), der har en rig biodiversitet men er sårbare overfor invasive arter, udvikling og klimaændringer. BEST-konsortiet er vedtaget

af Europa-Parlamentet og er ledet af International Union for Conservation of Nature, IUCN.

Erasmus+

Erasmus+ programmet er EU's program til støtte for uddannelse, praktik, ungdom og sport i Europa. Budgettet er på 14,7 milliarder EUR og skal give mulighed for at over 4 millioner europæere kan studere, træne, få erfaring og være frivillige i udlandet. Programmet fremmer også de studerendes muligheder for at tage på udveksling i Europa. Grønlandske studerende og organisationer er berettiget til at modtage finansiering og legater igennem programmet.

COSME

Grønland kan igennem sin status som OLT-land også søge om midler igennem COSME programmet. Programmet har til formål at:

1. Øge små og mellemstore virksomheders (SMV'er) adgang til finansiering i alle faser af deres livscyklus.
2. Hjælpe SMV'er til at få adgang til markeder i og udenfor EU.
3. Reducere den administrative og lovgivningsmæssige byrde for SMV'er ved at skabe et business-venligt miljø.
4. Fremme iværksætterier

Programmet varer fra 2014-2020 og har et budget på 2,3 mia. EUR.

6.9 EU's Arktiske politik

Den 27. april 2016 præsenterede Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, en fælles meddelelse om en integreret EU-politik for Arktis. Et vigtigt element i denne integrerede EU-

politik er Arctic Stakeholder Forum.

Arctic Stakeholder Forum

I begyndelsen af 2018 præsenterede Europa-Kommissionen en rapport, der således identificerer hovedprioriteterne for investeringer i Arktis, baseret på input fra de arktiske lande, herunder fra Grønland. Europa-Kommissionen har forsikret om, at rapporten vil blive inkorporeret i Kommissionens drøftelser omkring EU's fremtidige flerårige budget (MFF - Multiannual Financial Framework – EU's 7-årige finansielle ramme for 2021-2028).

I september 2018, blev en ASF konference arrangeret af Europa-Kommissionen, hvorunder Grønlands repræsentation i Bruxelles deltog og repræsenterede Grønland.

Den generelle konsensus på konferencen var, at det ikke kun skal være et spørgsmål om, at EU kan være med til at assistere i udviklingen i Arktis. Arktis og arktiske aktører kan rent faktisk også være med til at hjælpe EU med at nå FN's bæredygtighedsmål. Gensidigheden i forholdet er mulig.

Det er blevet besluttet af Europa-Kommissionen, at dialogen og kontakten mellem Europa-Kommissionen og de arktiske landes repræsentanter, inkl. Grønlands, skal fortsætte under ASF, selvom ovennævnte ASF-rapport er afleveret ind til MFF-processen. Dette på grund af den gode gavnlige dialog og interaktion mellem Europa-Kommissionen og de arktiske repræsentanter.

Hvor Arctic Stakeholders Forum har været organiseret af Europa-Kommissionens General-direktorat for maritime anliggender og fiskeri, så har EU's fælles udenrigstjeneste arrangeret EUAPA-seminarer ("EU Arctic Policy Assessment") sam-

men med Laplands Universitets Arktis Center, efter særligt nedenfor nævnte Arctic Futures Symposium har været afholdt. Arctic Stakeholder Forum har haft et fokus på underinvestering i det europæiske Arktis (inklusive Grønland), så har EUAPA haft fokus på at vurdere politikker i Arktis, herunder EU's politik for Arktis, og hvorledes denne kan operationaliseres.

6.10 Forordning om forbud mod handel med sælprodukter i EU

Europa-Kommissionen fremsatte ved skrivelsen "COM (2012) 45 Final" af 6. februar 2015, sit forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af forordning (EF) nr. 1007/2009 om handel med sælprodukter. Forslaget blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet, med flertal efter almindelig lovgivningsprocedure den 1. oktober 2015, efter et halvt års intensivt administrativt og politisk forsøg på at gøre revideringen så lidt skadelig for Grønland som mulig.

Sælforordningen, som oprindeligt blev vedtaget i 2009, forbyder handel med sælprodukter af hensyn til europæiske borgeres bekymringer ved sælfangst. Import og handel med bl.a. sælprodukter fra Inuitsamfund er dog fortsat undtaget.

I EU er der generelt ikke forbrugertillid til lovligheden af Inuit-sælprodukter og netop det forhold er en af årsagerne til den stramning der blev vedtaget den 6. oktober 2015, da EU vedtog forordning 2015/1775, herunder artikel 5a om informationspligten.

Kommissionen ønskede med den reviderede forordning at bringe EU's lovgivning i overensstemmelse med WTO-afgørelsen fra 2014, og dermed opfylde EU's og medlemsstaternes internationale forpligtelser.

Det er intentionen, at Europa-Kommissionen i løbet af 2019 vil gennemføre en midtvejsevaluering af sælforordningen og dens virke og effekt. Under denne proces vil Grønland også blive hørt.

Sælskind og Quick Response kode (QR Kode – "hurtig reaktion kode")

Fur Europe har sammen med Great Greenland udviklet et nyt informationsforslag i relation til salg og eksport af skind, hvor QR koder skal anvendes til at hjælpe med at fjerne usikkerhed omkring lovligheden af sælskind som kommer fra sæler der er fanget af Inuit. Initiativet kan være med til at hjælpe eventuelle toldmyndigheder og kunden ude i butikkerne, i tvivlstilfælde om lovligheden af Inuitfangede skindprodukter. Naalakkersuisut bakker op om dette initiativ, hvor QR koder benyttes. Departementet for Fiskeri og Fangst og Grønlands Repræsentation i Bruxelles har givet delbidrag til forslaget. Igennem processen har der været et tæt samarbejde med Europa-Kommissionen, som også har støttet op omkring initiativet. Sammen med Kommissionen er layout og tekst til QR-koden blevet koordineret, herunder indholdet af den tilhørende hjemmeside.

Efter at QR-koden blev færdigudviklet i slutningen af 2017, er 2018 gået med at forsøge at implementere QR-kodernes benyttelse på sælprodukterne. Der har været nogle tekniske udfordringer ved materialer og lignende ved benyttelsen af QR-koderne, hvilket har gjort, at Great Greenland er kommet sent i gang med anvendelsen. Derved er det også for tidligt at evaluere ordningen, og effekten kan derfor endnu ikke måles.

6.11 Kimberley Processens Certificerings Ordning (KPCS)

Kimberley Processen er et internationalt samarbejde mellem stater, diamantindustrien samt

NGO'er, og har til formål at standse handlen med konflikt-diamanter. Kimberley samarbejdet varetages af afdelingen med ansvaret for erhverv i Departementet for Erhverv, Energi og Forskning, hvor repræsentationen fra tid til anden deltager i møderne under EU, på vegne af departementet.

Grønland har siden 2008 undersøgt mulighederne for at blive omfattet af Kimberley Processen og Kimberley Processens Certificerings Ordning gennem EU's deltagelse.

Rådet vedtog den 20. februar 2014 en beslutning, der gør det muligt for Grønland at deltage i Kimberley Processens certificeringsordning for uslebne diamanter, gennem et samarbejde med EU.

Ordnningen forudsætter at al import og eksport af uslebne diamanter bliver kontrolleret og for eksportens vedkommende, certificeret af EU-myndigheder i henhold til bestemmelserne i EU-forordningen om international handel med uslebne diamanter.

EU fulgte Rådets beslutning op med en ændring af forordning 2368/2002, der fastsætter at Grønland deltager i Kimberley Processens Certificerings-Ordning gennem EU. Departementet for Erhverv, Energi og Forskning har implementeret regelsættet i Grønland, bl.a. gennem udstedelse af en bekendtgørelse.

6.12 EU's liste over ikke-samarbejdende tredjelands skattejurisdiktioner

I den sidste del af 2016 igangsattes EU's initiativ imod ikke-samarbejdende tredjelands skattejurisdiktioners unddragelse af udveksling af skatteoplysninger, hvor første liste af ikke-samarbejdende jurisdiktioner blev præsenteret i 2017. Kriterierne for listen er: skatte-transparens, fair be-

skatning, og tilslutning til internationale skattestandarder. I denne proces er OLT'erne også blevet vurderet, hvilket har medført, at Grønland også nu er kommet ind i en proces med at opdatere skattestandarder og vedtage ny lovgivning. Grønland har ikke været på den Anneks I-listen ("sorte liste"), men derimod på Anneks II-listen ("grå liste"), idet Grønland har tilkendegivet opdatering og iværksat processen med at tilpasse til internationalt anerkendte standarder. I 2019 blev Grønland orienteret om, at Grønland nu helt var taget af den "grå liste". Grønland fremgår derved ikke længere på nogen liste for ikke-samarbejdende tredjelands skattejurisdiktioner.

6.13 Arctic Futures Symposium

Arctic Futures Symposium fandt sted d. 28. november 2018 i Bruxelles. Konferencen kan betegnes som værende den årlige konference om Arktis og arktiske emner i Bruxelles. Grønlands Repræsentation sidder med i styregruppen for Arctic Futures Symposium, sammen med andre arktiske lande og regioners repræsentanter i Bruxelles. Arrangør og tovholder for konferencen er International Polar Foundation, som støtter videnskabeligt arbejde ved polerne samt bæredygtig udvikling af samfund. EU-repræsentanter deltager under selve konferencen, men er ikke medarrangører.

Dette års Arctic Futures Symposium var den 10. årlige konference. Konferencen havde øget fokus på samarbejde og inkluderingen af lokalbefolkningen og oprindelige folk i udviklingen af Arktis. Derudover blev det diskuteret om og hvordan Arktisk Råd bør undergå reformer, for at blive mere inkluderende og effektiv. Konferencen havde et bredt program, som spændte sig over institutioner i Arktis og hvordan de bedst støtter det arktiske folks behov, samt hvordan man kan øge konnektiviten i Arktis ved optimerede handelsruter, kultur i Arktis, innovation, samt blå

vækst og dets betydning for Arktis og sub-Arktis. Grønland var repræsenteret i samtlige fire paneldebatter ved erhvervsrepræsentanter og gennem repræsentationen i Bruxelles.

6.14 Øvrige besøg og møder

Grønlands Repræsentation i Bruxelles har bl.a. til opgave at bistå Naalakkersuisut, Inatsisartut og andre relevante enheder ved eventuelle besøg i Bruxelles. Formålet med møderne er, at både de grønlandske og europæiske interessenter får indsigt i eksisterende og mulige samarbejdsområder og bliver opdateret på vigtige sagsområder. Grønlands Repræsentationen modtog således en række besøg i perioden, hvoraf nogle var politiske delegationer.

I juli 2018 var daværende Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender i Bruxelles for at holde en række møder med højtstående repræsentanter fra EU-institutionerne og for at afholde et seminar angående Grønland og de politiske prioriteter i Grønland.

Den 18. juli mødtes daværende Naalakkersuisoq med EU's Chefforhandler for Brexit, Michel Barnier. Mødet havde bl.a. til formål at gøre opmærksom på Grønlands interesser i relation til Brexit. Desuden var formålet at facilitere en gensidig orientering om aktuelle forhold i Grønland, samt en generel opdatering omkring EU's arbejde ift. Brexit. Da forhandlingerne stadig var igangværende mellem EU og Storbritannien, kunne Michel Barnier ikke garantere for, at Grønlands interesser ville blive afspejlet i et endeligt forhandlingsresultat. Barnier havde dog stor forståelse for Grønlands budskaber og situation, og Barnier vil tage Grønland op i forhandlingerne med Storbritannien.

Den 19. juli var daværende Naalakkersuisoq hovedtaler for et velbesøgt seminar i Bruxelles, og

efterfølgende reception arrangeret af Grønlands Repræsentation i Bruxelles. Til seminaret, præsenterede Naalakkersuisoq nogle af Naalakkersuisuts politiske prioriteringer, Grønlands forhold til EU, herunder at Naalakkersuisut er interesseret i at udvide samarbejdet med EU uden at blive medlem. Derudover kom Naalakkersuisoq ind på diverse arktiske udviklinger. Departementschefen for Udenrigsanliggender kom med supplerende oplysninger om yderligere forhold og udviklinger i Grønland og i Arktis.

Ud over de ovennævnte besøg og diverse mødeaktiviteter, har der i løbet af året været tjenesterejsebesøg af embedsfolk fra diverse departementer og enheder fra Grønland.

7 Samarbejde med USA og Canada

Som en del af det nordamerikanske kontinent er et forhold mellem Grønland og USA og Canada naturligt. Forholdet til USA har i tidernes løb primært været i form af amerikanernes militære tilstedeværelse i Grønland. Forsvarsaftalen af 1951 erstattede således aftalen mellem Danmark og USA fra 9. april 1941 omkring samme.

Forsvarsaftalen af 1951 blev senest revideret i 2004 med Igaliku-aftalen, og Grønland blev med revisionen inddraget i forholdet mellem USA og Rigsfællesskabet, hvor samarbejdet i dag udmøntes via den dansk-grønlandsk-amerikanske Joint Committee. Igaliku-aftalen består af tre aftaler:

1. En aftale om modernisering af forsvarsaftalen af 1951
2. En fælles erklæring om samarbejde vedrørende miljøforhold på Pituffik
3. En aftale om teknisk-økonomisk samarbejde (Joint Committee-samarbejdet)

Grønlands Repræsentation i Washington D.C. skal bidrage til at udvikle og skabe væsentlige politiske og handelsmæssige forbindelser til USA og Canada.

7.1 Samarbejdet med USA

Der er sket meget siden Igaliku-aftalen blev indgået i 2004. Grønland og omverdenen har set markante ændringer og udviklinger, som i sidste ende har en betydelig indflydelse på Grønlands forhold til USA. Selvstyret er blevet indført i 2009, og efterfølgende er ansvaret for råstofområdet blevet hjemtaget. Dertil er der de sidste 10 år produceret enorme mængder af viden omkring klimaændringerne, som har fanget den globale opmærksomhed omkring Arktis og dermed også Grønland. Med isens smeltning er der skabt øget aktivitet i forhold til skibstrafik, turisme, og ikke

mindst interesse for efterforskning af mineraler, ligesom der løbende indgås substantielle aftaler mellem de Arktiske stater om fiskeri, Search and Rescue og olieefterforskning. I løbet af meget få år er overlap mellem de grønlandske og amerikanske interessefelter steget markant.

Dertil deler USA og Grønland mange grundlæggende elementer såsom: samme kontinent, en fælles inuit-identitet i Alaska og Grønland, de samme vestlige værdier som politisk demokrati med videre.

Det tætte og direkte samarbejde med USA, som kan skabes via en repræsentations arbejde, er særligt relevant for områder der er fuldt hjemtaget, som f.eks. råstofområdet. I en fremtid hvor der brydes og eksporteres uran og sjældne jordarter er det afgørende af indlysende grunde, at dialogen ikke foregår via Danmark, men sammen med Danmark.

Sikkerhed og tillid er en væsentlig faktor i at tiltrække nordamerikanske investorer inden for råstofverdenen. Investorer skal have sikkerhed for at få afkast på deres investeringer. Dertil skal investorer have tillid til regeringen samt den politiske stabilitet i det land de opererer i. Det er i den sammenhæng vigtigt, at Grønland kan promovere sig som et velfungerende og stabilt demokrati med en sund økonomi. En forudsætning for at mulige investorer kan få nem og hurtig bekræftelse på dette er at der er direkte forbindelse mellem de to lande.

På sigt, er det også et håb, at der kan skabes et samarbejde med USA i fremtiden som er ligeså bredt og økonomisk betydningsfuldt for Grønland, som med EU i dag.

I lyset af den geografiske placering af Grønland, Grønlands bidrag til forsvaret af det Nordamerikanske kontinent, og placeringen af den amerikanske luftbase Thule, betragtes det som besynderligt at det økonomiske forhold ikke er bedre

udviklet. Amerikanske investeringer i infrastruktur og øget samarbejde omkring beredskab er områder som kan imødeses.

Fremgang er set på den front i det seneste år. Den 16. september 2018 offentliggjorde det amerikanske forsvarsministerium en hensigtserklæring om at ville undersøge muligheder for strategiske investeringer i Grønlands lufthavnsprojekter som understøtter amerikansk militær ageren i det arktiske område, og som derfor også vil være til gavn for forsvaret af Grønland foruden at kunne tjene civile formål.

På nuværende tidspunkt arbejder den amerikanske regering på en opdatering af deres politik i Arktis, herunder er der stigende fokus på Grønland og udviklingen såvel som interessen fra andre lande i Grønland. Udviklingen i Arktis er der derfor fokus på og der skal nok forventes en stigende amerikansk interesse for øget samarbejde med Grønland.

Det sikkerhedspolitiske billede set ud fra et amerikansk synspunkt, identificerer Kina og Rusland som værende de største konkurrenter og trusler for USA's position. Interessen for Grønland skal derfor også vurderes ud fra den vinkel.

Departementet for Udenrigsanliggender vil i de kommende år sammen med Grønlands Repræsentation i Washington D.C. have særligt fokus på udvikling af følgende områder:

- Udbrede vidensniveauet omkring Grønland og muligheder for samarbejde blandt politikere, virksomheder, såvel som den almene befolkning her
- Etablering af fast netværk mellem erhvervsinteresser (a la Norddanmarks EU-kontor)
- Repræsentationen vil skulle fungere som et servicecenter for grønlandske virksomheder, offentlige og private, der vil ind i USA med projekter, idéer og forretninger

- Etablering af flere aftaler omkring studiepladser og forskningsaftaler
- Forhandling af udvekslingsaftaler mellem uddannelsesinstitutioner i Grønland og USA
- Etablering af særskilte uddannelsesprogramaftaler såsom "Washington Semester Program"
- Etablering af praktikpladsordninger med specifikke og relevante virksomheder i USA
- Genetablering af samarbejdsaftale med USA's National Science Foundation

Joint Committee

Joint Committee som er aftalt i Igaliku-aftalen af 2004 har til opgave at styrke samarbejdet mellem Grønland og USA således, at Grønland opnår en merværdi ved amerikanernes tilstedeværelse i landet. Dette skal sikre at relationerne mellem Grønland og USA ikke alene er baseret på den militære tilstedeværelse.

Det sidste møde i Joint Committee blev afholdt den 7. oktober 2014 i Washington, D.C. Årsmødet i Joint Committee skulle normalt være blevet afholdt i efteråret 2015 i Danmark, men der har ikke været indkaldt til møde i Joint Committee siden oktober 2014 på grund af de tidligere verserende retssager og forhandlinger om Thule Air Base servicekontraktudbuddet.

Det er nu aftalt mellem parterne at møderne i komiteen skal genoptages, men der er på nuværende tidspunkt ikke aftalt nærmere om hvornår disse finder sted.

Permanent Committee

Der har været et politisk ønske om at genaktivere møderne i Permanent Committee, der ikke har været afholdt siden 2014 pga. Thule-forhandlingerne. Det blev i efteråret 2017 besluttet at genoptage Permanent Committee, sideløbende med

de pågående forhandlinger om servicekontrakten på Pituffik, med dét forbehold at alle parter er enige om at mandatet ift. de nuværende forhandlinger og hvad der rent faktisk kan drøftes i Permanent Committee møder, det vil sige klare afgrænsninger på de forskellige forhandlingsemner, og at man fra Kongerigetets side ikke anser en evt. genaktivering for en "normalisering" af forholdet, for så vidt angår sikring af Grønlands samfundsmæssige gevinster af Base-kontrakten, og at dette fortsat bliver prioriteret separat i forhandlingerne.

Efter beslutning herom mellem Grønland, Danmark og USA, blev Permanent Committee afholdt for første gang siden oktober 2014, den 29. januar 2018 i Washington, D.C. Siden har der været afholdt et ekstraordinært Permanent Committee møde i Nuuk den 28. august 2018 samt et ordinært møde i Washington DC den 25. marts 2019. På møderne drøftedes en række aktuelle sager omhandlende amerikanernes tilstedeværelse i Thule, samt videre dialog om de mulige emner for investering, som amerikanerne i deres september 2018 hensigtserklæring har udtrykt interesse for. Drøftelser omkring Thule Air Base foregår i de forhandlingsspor som er nedsat af Danmark/Grønland/ USA i marts 2015, med henblik på at finde en for Grønland tilfredsstillende løsning.

Grønland til møder i FN, IMF og Verdensbanken

I dagene 10. – 13. december besøgte Naalakkersuisoq for Finanser og Nordisk Samarbejde, FN, Den Internationale Valutafond (IMF), Verdensbanken (WB) og tænketanken The Wilson Center, i henholdsvis New York og Washington, D.C.

Formålet med besøget var primært at drøfte hhv. Grønlands arbejde for implementering af bære-

dygtighedsmålene med FN, samt Grønlands arbejde for økonomisk og social bæredygtig udvikling og IMF's og Verdensbankens rådgivnings- og analyse services til små stater i forbindelse hermed.

Naalakkersuisoq benyttede møderne i FN til at informere om Grønlands arbejde med bæredygtighedsmålene (Sustainable Development Goals), som er forankret i Finansdepartementet, men i høj grad er en øvelse i tværgående tænkning og samarbejde, ikke kun i Selvstyret, men også med den private sektor, civilsamfundet og kommunerne. FN repræsentanterne udtrykte stor glæde over og respekt for Naalakkersuisuts målsætning om en ambitiøs implementering af SDG'erne.

Møderne i hhv. IMF og Verdensbanken, var en indledende drøftelse omkring mulighederne for at gøre brug af institutionernes services, til sikring af en velovervejede bæredygtig udviklingsstrategi på baggrund af ekspertråd og analyse, som både IMF og Verdensbanken specialiserer sig i. Naalakkersuisoq benyttede møderne i IMF og Verdensbanken til at informere om Naalakkersuisuts prioriteter og en række projekter under udvikling, herunder ny gældspolitik, infrastrukturinvesteringer, lufthavnsudbygningerne, turismesektoren, mineralsektoren samt energiprojekter.

Synlighed/opdyrkelsen af relevante partnerskaber

En del af repræsentationens arbejde er, at arbejde for at synliggøre Grønland og øge vidensniveauet omkring vores land overfor amerikanske beslutningstagere, det amerikanske marked og den amerikanske befolkning, herunder kontakte og opbygge relationer til den amerikanske administration, tænketanke samt andre udenlandske ambassader og repræsentationer, særligt fra de arktiske lande.

Grønland på kortet i den Amerikanske hovedstad

Greenland Dialogues er overskriften på et samarbejde mellem tænketanken The Woodrow Wilson Centers Polarinitiativ og Repræsentationen omkring en række arrangementer til afholdelse i Washington, D.C., med nærmere indhold defineret efter Grønlands ønske med henblik på at give større indsigt og forståelse for Selvstyrets beføjelser, selvstændighedsprocessen og de muligheder der er for samarbejde med — og investeringer i — Grønland. Daværende Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug, gav i foråret 2018 officielt Naalakkersuisuts støtte til samarbejdet på et møde med Direktør for Polarinitiativet, Mike Sfraga i Washington D.C. Formatet varierer mellem lukkede rundbordsmøder og offentlige seminarer afhængigt af emne og formål. Det første arrangement blev afholdt den 20. juni 2018, hvor Repræsentationschefen ”satte scenen” for den fremadrettede Greenland Dialogues programserie med en præsentation af Grønlands historie, politiske udvikling og Naalakkersuisuts fremtidsvisioner.

7.2 Samarbejdet med Alaska

Grønland og Alaska har en hel del fælles interesser når det kommer til arktiske emner. Både Grønland og Alaska er begge vigtige fiskerinationer, begge store naturressourcer, rige på fælles traditioner og kultur og det er derfor naturligt, at man arbejder sammen for at forbedre og højne Arktiske interesser på den amerikanske politiske scene. Repræsentationen søger derfor løbende at øge samarbejdet med alaskanske partnere.

Grønland – Alaska sammenkomst

I det forgangne år kan Alaska – Grønland sammenkomsten bl.a. fremhæves. Her var Naalakkersuisut sammen med den amerikanske senator

fra Alaska, Lisa Murkowski og amerikanske samarbejdspartner, Arctic Encounters Symposium og The Woodrow Wilson Center værter for en reception under Arctic Circle forsamlingen, i Reykjavik, for deltagere fra Grønland og Alaska såvel som en lille gruppe VIP’s. Arrangementet gav deltagerne fra Grønland og Alaska mulighed for at knytte tættere bånd og lære hinanden bedre at kende. Mange af deltagerne fra begge steder kender allerede hinanden igennem flere års samarbejde, men det er vigtigt at løbende at holde kontakter og samarbejde ved lige.

I marginen mødtes Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender og den amerikanske senator fra Alaska, Lisa Murkowski endvidere, hvor Naalakkersuisoq gav Senator Murkowski en stående invitation til at besøge Grønland, hvilket senatoren glædeligt takkede ja til.

Harvard Kennedy Center’s Arctic Initiative

Harvard Kennedy School, beliggende i Boston, Massachusetts, har udviklet programmet Arctic Initiative. Repræsentationschefen var allerede i september 2017 inviteret som taler til det første arrangement under Harvard’s program. I efteråret 2018 lancerede Arctic Initiative Harvard’s første arktiske kursus Policy and Social Innovations for the Changing Arctic, hvor ambassadesekretæren var mentor for et par af de studerende i udviklingen af deres projekter. Repræsentationen arbejder for at grønlandske studerende på sigt til kunne deltage i disse kurser, evt. i form af en udvekslingsaftale.

Arctic Initiative afholdt senest i samarbejde med World Economic Forum (WEF) en session vedr. Arktis’ fremtid, under Arctic Circle 2018 i Island. På vegne af Naalakkersuisoq deltog Departementschefen for Udenrigsanliggender. Departementschefen benyttede på vegne af Naalakkersuisut taletiden til at understrege vigtigheden

af et vedvarende fokus på den menneskelige dimension – at foreslåede skridt og handlinger, der skal træffes af alle aktører, der er interesserede i Arktis, skal fremme en bæredygtig social og økonomisk udvikling i Arktis.

Kommercielle potentialer

En del af repræsentationens arbejde er også at styrke kontakter og samarbejde inden for handel med henblik på bl.a. at øge vores samhandel med andre lande, og nedbringe vore handelsmæssige omkostninger. Dette arbejde skal også ses som et led i samarbejdet mellem Royal Arctic Line A/S og Eimskip der ved udgangen af 2019 åbner Grønland for handel med det nordamerikanske marked.

Grønland – Maine netværksmøde under Arctic Circle 2018

Repræsentationen i Washington, D.C. var sammen med Maine North Atlantic Development Office, der hører under Maine International Trade Center, værter for et to-timers netværksmøde, under Arctic Circle Assembly 2018. Den amerikanske stat Maine udviser stor interesse for samarbejde med Grønland på handel samt akademiske samarbejder. Interessen fra Maine er særligt intensiveret som et resultat af samarbejdet mellem Royal Arctic Line A/S og Eimskip, idet Eimskip har sit amerikanske havneanløb i Portland, Maine og dermed har et etableret handelssamarbejde med Island.

I dagene op til Arctic Circle var en repræsentant fra virksomheden Hancock Lumber sammen med Direktøren fra Maine North Atlantic Development Center og kommissæren for Maine Department of Economic and Community Development i Nuuk, hvor de gennemførte et mødeprogram arrangeret af repræsentationen i Washington, D.C.

Herunder havde de en række møder med forskellige virksomheder og myndigheder mhp. at undersøge mulighederne for et firma som Hancock Lumber for at bringe konkurrencedygtige produkter til vores byggesektor.

Repræsentationen arbejder på, at arrangere en amerikansk erhvervsdelegation til Grønland i løbet af 2019.

7.3 Samarbejdet med Canada

PDAC 2019

Hvert år afholdes en meget stor international mineral messe i Toronto, kort kaldet PDAC (Prospectors and Developers Association of Canada), som man fra grønlandsk side har deltaget i en del år efterhånden. Både fra Naalakkersuisut, Inatsisartut og erhvervs side deltager man med en større delegation med henblik på, at skabe opmærksomhed omkring mulighederne for mineraludvinding i Grønland og skabe netværk og kontakter med aktører inden for mineverdenen. I 2019 afholdes PDAC 3. -5. marts og repræsentationen deltog også i år. HKH Kronprinsen deltog i dette års messe for at promovere Grønland og mulighederne inden for råstofudvinding overfor omverdenen. Naalakkersuisoq for Råstoffer og Arbejdsmarked, den danske minister for energi-, forsynings-, og klima såvel som medlemmer af Inatsisartut erhvervs- og råstofudvalg deltog også på mineralmessen.

Indigenous Fashion Week Toronto

I dagene 31. maj – 3. juni deltog 8 grønlandske iværksættere, der producerer og designer spændende produkter som interiør design, tekstiler, smykker, kunst, tøj og meget andet med særlige grønlandske motiver og symboler i 'Indigenous Fashion Week Toronto' – den første af sin slags.

Alle iværksætterne havde deltaget i et eksportforberedende forløb, der er forberedt og arrangeret af iværksætterinkubatoren – SIUA INUvation. SIUA inkubatoren er en ordning, der er finansieret igennem en serviceaftale med Departementet for Erhverv og Energi.

Repræsentationen havde ydet handelsteknisk støtte ifm. indførslen af salgs- og udstillingsartikler og co-sponsorerede i samarbejde med den danske ambassade i Ottawa, det danske handelskonsulat i Toronto, Kisserup International Trade Roots og Indigenous Fashion Week Toronto – en Kalaallit Nunaat reception den 1. juni, hvor bl.a. repræsentationschefen holdt tale og underholdningen blev leveret af Simon Lynge. Der var stor interesse for de grønlandske iværksættere og deres produkter, der var de eneste udenlandske designere repræsenterede. Deltagelsen har, foruden salg af de medbragte varer, åbnet op for spændende dialoger med butikker, gallerier, butikskæder, designbutikker, både i Toronto men også landsdækkende kæder i Canada, der har vist stor interesse for de grønlandske produkter, der er helt unikke og i høj kvalitet.

8. Samarbejde med de asiatiske lande

Store dele af Asien oplever i disse år en hastig økonomisk vækst. Potentialerne for at udbygge samarbejdet specielt med Kina, Japan og Sydkorea m.fl. er mange, herunder et grønlandsk ønske om indgåelse af (fri)handelsaftaler som kan bidrage til en øget eksport af fiskeprodukter, is og vand mv. Desuden oplever Grønland en stigende interesse i efterforskning og udnyttelse af grønlandske mineraler, øget asiatisk interesse for arktisk forsknings samarbejde og Grønland oplever i disse år en stigning i turister fra Asien, særligt Kina.

De tre store østasiatiske lande Kina, Japan og Sydkorea blev alle i 2013 faste observatører i Arktisk Råd og alle tre lande har i de senere år udgivet Arktiske strategier. Senest har Kina udgivet deres "China's Arctic Policy White Paper", og Kinas Arktis politik er nu ifølge Kinas udenrigsministerium inkorporeret i Xi Jinpings "One Belt, One Road" initiativ. Alle tre lande er aktive deltagere i diverse Arktisk Råd arbejdsgrupper.

8.1 Samarbejdet med Japan

Japan har med sine 127 mio. indbyggere og en stor efterspørgsel på kvalitetsprodukter fra havet i mange år, været et vigtigt marked for afsætning af grønlandske produkter. Grønlandske rejer står for ¼ af det totale udbud af koldvandsrejer i Japan, og er dermed et stærkt varemærke i Japan.

Royal Greenland har i 30 år haft salgskontor i Tokyo. Grønlandske virksomheders omsætning på det japanske marked var i 2018 på over 800 mio. kr.

Den nuværende japanske udenrigsminister Taro Kono har, efter et besøg som Departementet for Udenrigsanliggender arrangerede i Grønland i

2017 før han blev minister, ønsket at Japan indgår handelsaftaler med Færøerne og Grønland.

Repræsentanter for Udenrigsdepartementet havde et kort møde med den japanske udenrigsminister i forbindelse med dennes deltagelse i Arctic Circle Forum i Island den 19. oktober 2018. Til mødet gentog Japan og Grønland ønsket om at undersøge mulighederne for en handelsaftale. Udenrigsdepartementet er i dialog med det japanske udenrigsministerium og den danske ambassade i Tokyo om den fremadrettede indsats.

8.2 Samarbejdet med Kina

Med sine 1.4 mia. indbyggere og aktive investeringspolitik er Kina en vigtig samarbejdspartner for udviklingsmulighederne for fiskerierhvervet, turisme-, forsknings- og råstofområdet i Grønland. Naalakkersuisut har således afholdt årlige handelsfremstød i Kina siden 2015, senest i november 2018.

Det kinesiske marked er af stigende betydning for grønlandsk fiskeriekseportvirksomheder, både som slutmarked og som forarbejdningsmarked for videreeksport til bl.a. Japan. Departementet for Udenrigsanliggender vurderer at grønlandske virksomheder havde en omsætning i Kina på ca. 1,5 mia. kr. i 2018, og det vurderes at efterspørgslen vil stige.

Inden for råstofområdet er kinesiske aktører involveret i både udnyttelses- og efterforskningslicenser i Grønland. Én udnyttelseslicens kontrolleres udelukkende af et kinesisk selskab, navnlige Isukasia jern projektet. For andre licenser, er kinesiske selskaber involveret i større og mindre grad som mindretalsaktionærer eller via samarbejdsaftaler.

På forskningsområdet underskrev den daværende Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur,

Forskning og Kirke en hensigtserklæring (Memorandum of Understanding - MoU) med den kinesiske havmyndighed State Oceanic Administration (SOA) i 2016.

Naalakkersuisut undersøger derfor mulighederne for at åbne en Repræsentation i Beijing, Kina i 2020, som kan tjene Grønland ved fremme af de handelsmæssige, politiske og kulturelle forbindelser i regionen, særligt til Kina, men også til Japan og Sydkorea. Repræsentationen skal derudover dagligt bidrage til at fremme og markedsføre potentielle asiatiske investeringer i Grønland. Repræsentationen skal derudover bidrage til at Grønland får en direkte og daglig dialog med kinesiske myndigheder og aktører.

9 Det globale samarbejde — FN

9.1 FN's Menneskerettighedsråd

FN's Menneskerettighedsråd blev oprettet den 15. marts 2006 og har til opgave at fremme og beskytte menneskerettigheder og friheder for alle og adressere og undersøge krænkelse af rettighederne. Rådet har også ansvar for at fremme menneskerettighedsuddannelser, yde rådgivning og teknisk bistand og hjælpe med kapacitetsopbygning. Rådet bidrager også med anbefalinger til FN's Generalforsamling for at udvikle folkeretten og fremme den fulde gennemførelse af staternes menneskerettighedsforpligtelser.

Det er også Menneskerettighedsrådet, der etablerer mandater for de FN-rapportører, arbejdsgrupper og eksperter, der overvåger og behandler menneskerettighedssituationer verden over.

Endelig er det i Menneskerettighedsrådet, at alle FN's medlemslande, herunder Grønland som en del af Kongeriget Danmark, hvert 4.-5. år fra de øvrige medlemslande modtager anbefalinger vedrørende egen efterlevelse af menneskerettighederne under den såkaldte Universal Periodic Review (UPR). Den sidste bedømmelse af Kongeriget fandt sted i 2016. Under eksaminationen blev det bl.a. tilkendegivet, at Danmark ville aflevere en UPR-midtvejsrapport. Fristen for aflevering til FN's Menneskerettighedsråd var juli 2018, hvortil Grønland også indsendte et bidrag.

9.2 Permanent Forum for oprindelige folks anliggender

FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggender (UNPFII) er et af de primære fora for arbejdet med oprindelige folks rettigheder i FN-regi, og dets mandat dækker områder såsom

sundhed, uddannelse og menneskerettigheder for oprindelige folk.

Naalakkersuisut støtter aktivt arbejdet i Forummet, som Grønland – sammen med Danmark – var med til at oprette i 2000. Forummet mødes én gang om året. Den 22. april – 3. maj, 2019 blev den 18. session af Permanent Forum afholdt, hvor Grønland deltog. Under forummet afgav Kongeriget Danmark, sammen med de nordiske lande, et fælles indlæg omkring temaet for sessionen – Traditional Knowledge. Under indlægget blev det bl.a. fremhævet at oprindelige folks videns ikke kun er udtryk for oprindelige folks kollektive arv, men at det også spiller en vigtig rolle i forhold til den videre udvikling af oprindelige folk og deres identitet.

I foråret nominerede Grønland i samarbejde med Danmark, Tove Søvn Dahl Gant, som medlem af Permanent Forum. Med støtte fra de nordiske lande, lykkedes det at få Tove valgt ind som medlem i perioden 2020-2022. Tove er fra Grønland og har en bred erfaring indenfor arbejdet med oprindelige folks rettigheder, både i Selvstyret og i internationale fora og vil således kunne tilføre en vigtig nuanceret tilgang til arbejdet i dette forum.

9.3 Ekspertmekanisme for oprindelige folks rettigheder

Formålet med Ekspertmekanismen (EMRIP) er, at etablere en platform hvor regeringer og repræsentanter for oprindelige folk verden over kan arbejde sammen om at udvikle og implementere tiltag til sikring af menneskerettighederne for verdens oprindelige folk. Ekspertmekanismen er placeret direkte under Menneskerettighedsrådet i Geneve og er dermed på samme niveau i FN-systemet som det Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggender (UNPFII).

FN's Menneskerettighedsråd nåede den 30. september 2016 i mål med, hvad der har været en flerårig proces frem mod revision af mandatet for EMRIP. Tilbage står et styrket mandat. EMRIP er blevet mere uafhængigt, mere repræsentativt og vil have flere værktøjer til at yde den nødvendige tekniske rådgivning til stater i beskyttelsen af oprindelige folks rettigheder. Bl.a. blev repræsentationen i EMRIP udvidet til at indbefatte eksperter fra hver af de syv sociokulturelle regioner herunder en ekspert fra Arktis. Ekspertmekanismen for Oprindelige Folks Rettigheder afholdte den 11. samling i Genève den 9.-13. juli 2018, hvor Grønland deltog.

9.4 Opfølgning på FN's Verdenskonference om oprindelige folk 2014

Den 22.-23. september 2014 deltog daværende Formand for Naalakkersuisut sammen med daværende udenrigsminister Martin Lidegaard i Verdenskonferencen om oprindelige folks rettigheder i New York. Konferencen resulterede i vedtagelsen af et handlingsorienteret slutdokument, som udgør en ramme for det videre arbejde med

at styrke implementeringen af oprindelige folks rettigheder med udgangspunkt i FN's Erklæring om Oprindelige Folks Rettigheder. Grønland bidrager løbende sammen med Danmark i opfølgingsarbejdet hvor der særligt har været fokus på ændring af mandatet for EMRIP samt udvikling af nye regler, der skal give oprindelige folks regeringer og repræsentanter en mere passende status i FN og give dem fuld og permanent deltagelse i FN processer og aktiviteter.

9.5 Afrapporteringer vedrørende overholdelsen af FN-konventioner

Der afrapporteres løbende til FN over Kongeriget Danmarks overholdelse af en række FN-konventioner. De seneste afrapporteringer, der fandt sted i 2018 og 2019 omfatter Konventionen om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder, Race-diskriminationskonventionen, samt midtvejsrapporten til Universal Periodic Review (UPR). Grønland har bidraget til alle disse afrapporteringer.

10 Udenrigshandelspolitik

Den vigtigste opgave for Naalakkersuisuts udenrigspolitik er at sikre, at omverdenens interesse for Grønland og Arktis skal omsættes til konkrete økonomiske muligheder for Grønland. Rammerne for handelspolitikken fastsættes af Naalakkersuisut. Inden for disse rammer er Departementet for Udenrigsanliggender ansvarlig for at varetage landets bi- og multilaterale interesser for handelspolitikken.

Læs her de separate afsnit om Departementet for Udenrigsanliggenders varetagelse af Grønlands bilaterale handelsinteresser til hovedeksportmarkederne i EU (afsnit 6), Storbritannien efter Brexit (afsnit 6.7), Kina (afsnit 8.2), Japan (afsnit 8.1) og Nordamerika (afsnit 7).

10.1 Multilaterale Aftaler – World Trade Organization (WTO)

I forbindelse med Danmarks ratificering af WTO-aftalen i december 1994 meddelte både Færøerne og Grønland de danske myndigheder, at

man ønskede at være omfattet af Danmarks ratifikation. Ved Danmarks tiltrædelse af WTO blev der derfor ikke taget forbehold for Færøerne og Grønland.

Det fremgår således af bekendtgørelse nr. 71 fra 8. juni 1995 om Danmarks ratifikation af overenskomsten af 15. april 1994 om oprettelse af WTO, at Danmarks ratifikation også omfatter Færøerne og Grønland. Ifølge beslutningen herom af det daværende landsstyre i 1995, som blev bekræftet i 2005, er det pålagt Departementet for Udenrigsanliggender at arbejde for, at dels Grønlands lovgivning bringes i overensstemmelse med WTO-reglerne og dels at notificere det grønlandske handelsregime over for WTO (ifølge dennes regler).

For at oppebære retten til løbende at notificere sit handelsregime, skal et land notificere landets forbehold mht. efterlevelse af WTO-reglerne, iht. art XXVIII, 5 i GATT 1994. Det handler med andre ord om retten til at ændre 'schedules' (told og andre forpligtelser, der følger af WTO-medlemskabet). Seneste notifikation skete d. 1. januar 2018.

Del II:

Naalakkersuisuts Internationale Ressortarbejde

11 Formandens Departement

Den årlige nytårsreception på repræsentationen i København

Formanden for Naalakkersuisuts årlige Nytårsreception i januar på Grønlands Selvstyres Repræsentation i København er en todelt reception, hvor den første del har international karakter.

Her inviteres særligt det internationale diplomatiske korps i København. Indledende introduktioner og uformelle samtaler med forskellige landes ambassadører og andre udenlandske aktører sker her.

Ved receptionen får Formanden for Naalakkersuisut og medlemmerne af Naalakkersuisut mulighed for at hilse på adskillige ambassadører, repræsentanter fra diverse organisationer og internationale virksomheder og andre.

12 Departementet for Sundhed

12.1 Samarbejdet mellem sundhedsvæsenet i Island og Grønland

Siden 2014 har der været en overordnet aftale mellem det Grønlandske Sundhedsvæsen og det islandske Landspítalið. Samarbejdsaftalen har til formål at styrke og udbygge samarbejdet omkring behandlingen af grønlandske patienter i Island. Aftalen giver mulighed for underaftaler for specifikke patientgrupper fremadrettet. I 2018 blev drøftet behovet for at øge samarbejdet, samt opdatering af aftalen mellem den islandske og den grønlandske sundhedsminister. Formålet med en samarbejdsaftale vil være at drage nytte af hinandens erfaringer og viden inden for det sundhedsfaglige område, herunder inden for lovgivning og juridiske problemstillinger.

Den opdaterede aftale blev underskrevet ved det Vestnordiske Sundhedsministermøde i august 2018 i Reykjavík.

12.2 Arjeplog-aftalen

Arjeplog-aftalen har bl.a. til formål at styrke patientsikkerheden. Grønland har deltaget i opdatering af aftalen. Aftalen regulerer både gensidig anerkendelse af autoriserede sundhedspersoner i de nordiske lande og udveksling af tilsynsoplysninger mellem disse lande. Behov for at ændre Arjeplog-aftalen var for at sikre, at færøsk og grønlandsk uddannede sygeplejersker og sundhedsassistenter kan få adgang til at arbejde i de nordiske lande på samme vilkår som EU-borgere, ligesom sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter uddannet i de andre nordiske lande i dag kan få adgang til at arbejde i Grønland og i Færøerne. Implementering af EU's reviderede anerkendelsesdirektiv i de nordiske lande, med et nyt varslingsystem IMI til gensidig udveksling af

tilsynsoplysninger træder i kraft. Siden 2016 har en arbejdsgruppe arbejdet videre med formuleringen af et retsgrundlag, der fremover skal regulere udvekslingen af oplysninger mellem de nordiske lande. Formålet er dels at sikre, at det nordiske samarbejde gavner patientsikkerheden ved at udveksle væsentlige tilsynsoplysninger, dels at sikre at der ikke opstår unødigt bureaukrati i processen ved bl.a. at have to parallelle systemer i mellem de nordiske lande og EU.

Den reviderede Arjeplog-aftale blev godkendt på MR-S mødet den 27. november 2018.

12.3 Mærkning af lægemidler i de nordiske lande

De nordiske sundhedsministre drøftede på Ministerrådsmødet i januar 2017, EU's nye initiativ om mærkning af lægemidler, på initiativ fra Grænsehindringsrådet. Forskellige regler for mærkning af pakninger og indlægningssedler, medfører handlingshindringer, som har skabt et behov for harmonisering af de nordiske landes regler på området. En fuldstændig harmonisering af disse krav vil lette mulighederne for at de nordiske lande gør fælles indkøb af lægemidler.

De nordiske lande stiller krav om at medicin skal være mærket på nationalsproget og at der skal vedlægges vejledninger til brugeren på nationalsproget. Nye EU regler for mærkning og pakning af lægemidler, kan fremover gøre det vanskeligere eller dyrere at indkøbe den medicin som vores borgere har brug for. Færøerne, Island og Grønland har i fællesskab med de øvrige nordiske Sundhedsministre, arbejdet for i fremtiden at have regler, der ikke er for dyre og vanskelige at administrere.

Den 4. april 2019, sendte den islandske Sundhedsminister på vegne af Formandskabet for Nordisk Ministerråd, et brev til EU-kommisæren for Sundhed og Fødevarer, hvor de

nordiske lande i fællesskab, foreslår at EU-Kommissionen overvejer at implementere elektroniske indstignings sedler, som et supplement til papirsedler. Desuden skal små sprogområder, med under 500.000 borgere, kunne anvende alene elektroniske indstignings sedler.

12.4 Rising-Sun

Grønland har sammen med Canada været co-lead på SDWG-projektet (Sustainable Development Working Group) under det amerikanske formandskab i Arktisk Råd, der gik under betegnelsen Rising-Sun. Formålet var at bygge videre på et initiativ under det canadiske formandskab, hvor omfanget af selvmord samt forskellige former for selvmordsforebyggelse på tværs af de arktiske regioner blev kortlagt og publiceret som en SDWG-rapport i 2015.

Grønland har i 2018 fortsat spillet en vigtig rolle for det tværarktiske samarbejde omkring selvmordsforebyggelse. Under det finske formandskab har Grønland været Co-lead på SDWG-projektet CREATeS: Circumpolar Resilience, Engagement and Action Through Story. Gennem en række workshops i Canada, Finland og Grønland har unge fået mulighed for at komme med deres perspektiv og bidrag til arbejdet med at reducere de høje forekomster af selvmord og fremme trivsel blandt unge. De unge har hver især lavet digitale fortællinger, som vil blive tilgængelige på Project CREATeS' website i den nærmeste fremtid.

Projektet ligger i forlængelse af Sharing Hope og RISING SUN under de to forhenværende formandskaber, hvor Grønland også var Co-lead.

Departementet for Sundhed har været repræsenteret i arbejdet ved seniorrådgiver Christina Viskum Lytken Larsen fra Statens Institut for Folkesundhed.

12.5 CEDAW rapportering

I marts 2019 afleverede Grønland sit bidrag til Rigsfællesskabets fælles 9. periodiske rapport om bekæmpelse af alle former for diskrimination af kvinder til FN's ekspertkomite. Grønlands bidrag redegør for, hvorledes Grønland lever op til forpligtelserne fastlagt i FN's CEDAW-konvention.

Den danske regering har ansvaret for arbejdsprocessen forbundet med udarbejdelse af rapporten, rapportens indhold og for afrapportering. Grønland og Færøerne er selv ansvarlige for at følge op på konkluderende observationer og anbefalinger fra delrapporterne, hvorpå dette gøres samt beskrivelse og redegørelse herfor.

13 Landslægeembedet

13.1 Nordcan

Grønland blev i 2014 medlem af Nordcan, som er et nordisk samarbejde om overvågning og registrering af kræftsygdomme. Dette har muliggjort, at data om forekomst af kræftforekomsten i Grønland kan sammenlignes med de øvrige nordiske lande. Landslægeembedet har også i 2018 bidraget med data.

13.2 WHO

Grønland har haft et længerevarende samarbejde med World Health Organization (WHO) om tuberkulosebekæmpelse. WHO har bidraget til den aktuelle strategi til bekæmpelse af sygdommen. Samarbejdet har også medført, at Grønland nu er særskilt repræsenteret i WHO's statistikker og publikationer om tuberkulose.

13.3 Nordisk gruppe for helsepersonale

Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik har, efter bidrag fra Landslægeembedet og Departementet for Sundhed, i 2018 vedtaget en ændring af aftalen om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet (Arjeplog-aftalen). Det fremgår af den nye aftale, at de nordiske lande samt Grønland, Færøerne og Åland fortsat skal have ret til anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer i enhver af de øvrige nordiske stater. Det betyder bl.a., at sygeplejersker, der er uddannet i Grønland, forsat umiddelbart kan få autorisation i de øvrige nordiske lande.

13.4 Øvrige aktiviteter

Nordisk medicinalstatistisk Komité (NOMESCO) ligger under Nordisk Ministerråd. Opgaven er at arbejde for at sundheds- og socialstatistik i de nordiske lande er sammenlignelig mellem landene, at indsamle statistik på området, samt at præsentere denne statistik og stille den bredt til rådighed. Medicinalstatistik for Grønland er således tilgængelig via NOMESCO's hjemmeside. Landslægeembedet har også i 2018 bidraget med data og på anden vis deltaget i samarbejdet. Desuden har Landslægeembedet bidraget til et 50 års jubilæumsskrift.

14 Departementet for Boliger og Infrastruktur

I april 2016 blev en arbejdsgruppe etableret af daværende Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender og den islandske Minister for Udenrigsanliggender for at fremme samarbejdet mellem Grønland og Island på luftfartsområdet. Arbejdsgruppen består af en islandsk og en grønlandsk delegation, med repræsentanter fra både udenrigsområdet og infrastruktur, som er ressortansvarlig på luftfartsområdet.

Arbejdet har udmøntet sig igennem en møderække, og forventes afsluttet i 2019.

15 Departementet for Finanser og Skatter

15.1 De internationale peer reviews

Grønland er som en selvstændig skattejurisdiktion en del af det internationale skattesamarbejde, der arbejder for at bekæmpe skatteundgåelse og forebygge aggressiv skatteplanlægning. De sidste par år er det internationale skattemiljø blevet enig om at fastsætte nogle internationale standarder inden for skattelovgivning og udveksling af skatteoplysninger eller finansielle konti på tværs af jurisdiktioner. Opgaven med at udarbejde og kontrollere jurisdiktionernes implementering af de internationale standarder er i vidt omfang delegeret til OECD.

Grønland har forpligtet sig til at leve op til de internationale standarder, blandt andet for at undgå at optræde på EU's liste over ikke-samarbejdsvillige skattejurisdiktioner, men også for at skabe gode internationale relationer til samarbejdspartnere.

Kontrollen af om jurisdiktionerne lever op til de internationale standarder sker ved et såkaldt peer-review, hvor repræsentanter fra forskellige jurisdiktioner evaluerer på, om en anden jurisdiktion har lovgivet og implementeret standarderne. Grønland har forpligtet sig til at samarbejde og undergå 3 peer-reviews for henholdsvis 1) udveksling af skatteoplysninger efter anmodning (EOIR), 2) automatisk udveksling af finansielle informationer (AEOI) og 3) standardisering og implementering af love og procedurer der sikrer beskyttelse af landenes skattebase og standser udhuling af skattegrundlaget (BEPS). Det forventes at disse peer-reviews finder sted fra 2019 og frem til 2022. Departementet for Finanser er allerede i gang med at forberede lovgivningen og kontakte relevante ministerier og styrelser i Danmark, der skal sørge for at områder der endnu ikke er hjem-

taget opdateres. Dette gælder blandt andet selskabslovgivningen og lov om finansiell virksomhed.

Det vurderes at Grønland vil få gavn af disse internationale samarbejder. Grønland er en jurisdiktion med høj skatteprocent.

Hakim Hamadi sammen med de medarbejdere der skal bidrage til peer-reviewet, samt interessenter fra Grønlands erhvervsliv.

15.2 Det internationale skattesamarbejde

Grønland har i forbindelse med den stigende internationale interesse for at bekæmpe aggressiv skatteplanlægning, udhuling af landenes skattebaser og ønske om øget transparens og deling af information på tværs af grænser, søgt om medlemskab i to internationale samarbejdsorganisationer.

Den 29. august 2017 blev Grønland [officielt medlem af Global Forum](#)³ on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (Global Forum). Medlemskabet betyder, at Grønland blandt andet kan få indflydelse på kriterier for udveksling af skatte- og kontooplysninger, der udarbejdes internationalt. Derudover kan Grønland også modtage hjælp og rådgivning i relation til de EOIR og AEOI peer review som nævnt i forrige afsnit om peer reviews. Global Forum, der er et sekretariat under OECD, har været med til at udforme rammerne og betingelserne for peer reviewene, derfor er de også den bedste ekspertise på området. Repræsentanterne der bistår Grønland med peer reviewet, er i stand til at analysere, hvorvidt den grønlandske lovgivning og fortolkningen af denne, kan leve op til den aftalte internationale standard. I juni 2018 begyndte det første peer review for Grønlands vedkommende. Reviewet omhandler udveksling af skatteoplysninger og forventes afsluttet i 2019/2020. Det næste peer review drejer sig om automatisk udveksling af kontioplysninger på tværs af jurisdiktioner.

Den 18. januar 2019 blev Grønland [officielt medlem af Inclusive Framework](#)⁴ on Base Erosion and Profit Shifting (IF). I henhold til EU rådets afgørelse 2016/C 461/02 er det et krav at Grønland skal implementere de 4 minimumstandarder, der angår skadelig skattepraksis, traktat misbrug, transfer pricing og konfliktløsning. Det er hovedsageligt ændringer, der vedrører Grønlands dobbelt beskatningsoverenskomster. Som noget nyt har IF vedtaget at medlemsjurisdiktionerne også

skal implementere en minimumsstandard, country-by-country rapportering (CbCR), der betyder at store multinationale selskaber og koncerner forpligtes til at indberette deres koncern konstruktioner på tværs af grænser. Medlemskabet betyder, at Grønland vil få konkret rådgivning til at implementere procedurer og lovgivning, men IF vil også bistå Grønland i de løbende peer reviews, der foretages efter at lovgivning og dobbeltbeskatningsaftaler er trådt i kraft.

15.3 Skatteudvekslingsaftale med de Forenede Arabiske Emirater

Foruden Grønlands tilslutning til de multilaterale aftaler, har Grønland indgået en lang række af bilaterale aftaler på skatteområdet, som blandt andet Dobbelt beskatningsoverenskomster (DBO) og Tax Information Exchange Agreements (TIEA). Fornyligt indgik Grønland en TIEA med de Forenede Arabiske Emirater, der har til hensigt at gøre det muligt for begge parter at bede om skatteoplysninger m.v. på personer og selskaber.

Aftalen er den 47. i rækken af skatteudvekslingsaftaler der er indgået med jurisdiktioner verden over som f.eks. Hong Kong, Schweiz og Bermuda.

Aftalen blev underskrevet d. 26 marts 2019 under en ceremoni ved den grønlandske repræsentation i København, som det fremgår af nedenstående billede.

³ <http://www.oecd.org/tax/transparency/cambodia-greenland-haiti-and-madagascar-join-the-fight-against-tax-evasion.htm>

⁴ <https://www.oecd.org/countries/greenland/>

15.4 Det internationale toldsamarbejde

Grønland har i særdeleshed i den seneste år-række oplevet megen interesse inden for turisme og udenlandske investorer. Ligeledes har det grønlandske folk taget e-handel til sig og man har set en stor vækst i mængden af gods der kommer til og fra landet. I kombination med en stigning i anvendelsen af flere forskellige indgangsveje til Grønland, medfører dette en øget arbejdsbyrde for toldmyndigheden. Som led i håndteringen heraf underskrev Skattestyrelsen i 2017 en hensigtserklæring med toldmyndighederne i Island og Færøerne med henblik på at styrke samarbejdet og udvide kommunikationskanalerne mellem toldmyndighederne. Samarbejdet inkluderer erfaringsudveksling og diskussion af emner som; håndtering af narkotikahunde, risikobaseret stikprøvekontrol, erfaring med indkøb og anvendelse af specialudstyr. Derudover har partnerne forpligtet sig til at mødes hvert andet år på direktionens niveau med det formål at diskutere toldstrategi. Alle parter er glade for hensigtserklæringen og ser frem mod en fortsat styrkelse af samarbejdet på toldområdet.

I 2018 har Skattestyrelsen udarbejdet toldstrategien "Inussuk" 2018-2023. Denne sætter retning og rammer for håndtering af den øgede arbejdsbyrde, der yderligere udfordres af Grønlands geografi. Landets lange kyststrækninger, spredning af

ind-og udfaldsveje og en infrastruktur baseret på transport til søs og i luften betyder, at tolderne ikke kan foretage kontrol i samme omfang som i andre lande. Tolderne er derfor meget afhængige af efterretningstjenester, kommunikation og erfaringsudveksling.

Hensigtserklæringen og toldstrategien lægger i høj grad vægt på kommunikation på tværs af lande og efterretningstjenester. Samtidig har toldmyndigheden i forbindelse med etablering af fast tilstedeværelse i Ilulissat og Kangerlussuaq 3 nye hundehvalpe under optræning til at blive narkotikahunde. Træningen af hundene sker til dels i Danmark og i nært samarbejde med de danske toldmyndigheder og deres samarbejdspartnere.

16 Departementet for Råstoffer og arbejdsmarked (ASN)

En af de mest centrale opgaver for Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked, og den underliggende myndighed Råstofstyrelsen, er at promovere råstofpotentialet i Grønland. Opgaven består i at tiltrække udenlandske investorer til landet, og bidrage til udviklingen af en bæredygtig mineralindustri. Denne opgave varetages igennem forvaltning af lovgivning, oplysningsaktiviteter, geovidenskabelige projekter og markedsføring, og derved skabe rammerne for et attraktivt investeringsmiljø for mineralselskaber. Lovgivningen på råstofområdet forvaltes i bestræbelserne på at fremme råstofrelaterede aktiviteter, men samtidig sikre at vores unikke arktiske miljø ikke lider unødigt overlast.

16.1 Udviklingen på råstofområdet

True North Gems Greenland A/S fik i 2014 en udnyttelsestilladelse til udvinding af rubin og lyserød safir ved Fiskeræset i Sydvestgrønland. Tilladelsen blev i 2016 overtaget af LNS Greenland Gems A/S, der efterfølgende har skiftet navn til Greenland Ruby A/S. Greenland Ruby A/S færdiggjorde anlægsfasen og påbegyndte brydning af rubin og lyserød safir i 2017. I 2018 påbegyndte selskabet salg af rubiner.

Hudson Greenland A/S fik i 2015 en udnyttelsestilladelse til udvinding af anorthosit nær Kangerlussuaq i Vestgrønland. I løbet af 2018, var selskabet i gang med at færdiggøre de sidste elementer for anlægsfasen. Selskabet forventer at igangsætte eksporten af malm i løbet af 2019.

Ironbark A/S fik en udnyttelsestilladelse til udvinding af zink og bly ved Citronen Fjord i Nordøstgrønland i 2016. I løbet af 2018 foretog Ironbark et site visit på dets tilladelsesområde samt en sejlad til indgangen ved Frederik E. Hyde Fjord.

Nalunaq A/S gennemførte i 2018 efterforskning på sin udnyttelsestilladelse til udvinding af guld i Sydvestgrønland. I 2018 fortsatte selskabet med planlægning vedrørende anlægsfasen, som et led i dets forberedelse til at gå i udnyttelse igen.

Black Angel Mining A/S har i 2018 ikke foretaget aktiviteter på dets udnyttelsestilladelse 2018/29.

London Mining Greenland A/S har i 2018 fået tildelt en fristforlængelse for færdiggørelsen af en udnyttelses- og nedlukningsplan for projektet. London Mining A/S har aktuelt ikke aktiviteter på sin udnyttelsestilladelse 2013/31 til udvinding af jernmalm i Vestgrønland.

Dundas Titanium A/S har i 2018 arbejdet hen imod processen mod at få meddelt en udnyttelsestilladelse af ilmenit.

Kapitalinvestering i mineralefterforskning på verdensplan og i Grønland er begyndt at gå op ad igen efter det ellers gik ned i 2013. Mineralpriserne nåede generelt bunden i 2015 og 2016, og har generelt set været stigende siden da. De øgede mineralpriser forventes at resultere i stigende efterforskningsaktiviteter, på verdensplan såvel som i Grønland. Antallet af efterforsknings-tilladelser i Grønland ved udgangen af år 2018 udgjorde 55.

Gennem de senere år er der sket en stigende interesse for småskalaområdet i Grønland. Råstofstyrelsen arrangerede i 2018 et småskalaseminar i Nuuk, hvor flere af småskalarettighedshaverne deltog. Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarkeds Afdeling for Geologi har deltaget ved et smykkesten arrangement i Danmark, samt deltaget ved en småskalamesse i Tucson, Arizona USA for at fremme småskalapotentialet i Grønland.

16.2 Markedsføring og data

Grønland deltager hvert år i en række internationale markedsføringsevents, hvor Grønland både er repræsenteret med en informationsstand, og hvor repræsentanter for Selvstyret afholder møder med efterforsknings- og mineselskaber. I 2018 har Grønland været repræsenteret ved Roundup i Vancouver, PDAC i Toronto og på Grønlandsdagen i Perth. Naalakkersuisoq for Råstoffer og Arbejdsmarked deltog ved mineralmessen PDAC i Toronto, og ved den dertilhørende 'Grønlandsdag'. I løbet af PDAC afholdt Naalakkersuisoq for Råstoffer møder med en række efterforsknings- og mineselskaber.

Ligeledes på markedsføringsfronten har Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarkeds Afdeling for Geologi startet en bogserie af geologiske guides, for at øge interessen for geologi og råstoffer. Guiderne er henvendt til alle, som har en interesse i naturen og kan med fordel anvendes som led i geoturisme.

I 2018 påbegyndte Afdeling for Geologi arbejdet med en børnebog om Grønlands geologi. Bogen vil udkomme i en grønlandsk og dansk version. Arbejdet forventes færdigt i 2019. Bogen vil blive sendt ud til alle skoler i Grønland, og hver enkelt elev vil modtage et eksemplar.

I 2018 fortsatte Afdeling for Geologi arbejdet med geologisk kortlægning i nye højopløselige kort i forholdet 1:100.000. Dette projekt påbegyndte Afdelingen for Geologi i 2016. Kortlægningsprogrammet bliver tilrettelagt efter, hvor det vil have størst gavnlighed for råstofindustrien. Arbejdet begyndte i omegnen omkring Maniitsoq. Arbejdet forventes færdigt i 2019.

I 2018 påbegyndte Afdelingen for Geologi et kortlægningsprojekt for et område i Nordøstgrønland. Kortlægningen vil udvides i de efterfølgende år,

og vil omfatte andre omkringliggende områder.

Siden forrige redegørelse har Afdeling for Geologi implementeret GREENCORE databasen, som indeholder information om borekerner. GREENCORE databasen indeholder data og analyser om nogle af de ældste bjergarter i verden, herunder i Grønland. Afdeling for Geologi har i 2018 arbejdet på at tiltrække og fremme mineralefterforskning i Grønland. Derudover har Afdeling for Geologi arbejdet på en strategi, som skal frigøre nyt geologisk datamateriale, samt forbedre tilgængeligheden til det geologiske datamateriale. Således kan relevante interessenter på en let måde, finde og erhverve sig de ønskede geologiske data om Grønland.

I 2018 har Råstofstyrelsen investeret i et nyt IT-system. Systemet forventes implementeret i starten af 2019. Det nye it-system vil forenkle sagsbehandlingen, sikre en større gennemsigtighed for ansøgerne samt bidrage til en hurtigere sagsbehandlingstid.

16.3 Deltagelse i internationale fora

Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked har deltaget i forskellige internationale forskningsmæssige sammenhænge i løbet af 2018. Departementet for Råstoffer har sammen med øvrige myndigheder udvekslet erfaringer og viden, som knytter sig til bl.a. de sociale, miljømæssige økonomiske problemstillinger som knytter sig til de omfattende ændringer i Arktis. Disse fora og arrangementer har bidraget til, hvordan Departementet for Råstoffer bedst muligt kan skabe rammerne for videreudviklingen af råstofindustrien i Grønland, og samtidig imødekomme de udfordringer regionen står over for.

16.4 Det grønlandske arbejdsmarked

Offentlig administration og service udgjorde i 2017 40% af arbejdsstyrken, hvor Grønlands primære industri var fiskeri og rejefiskeri, der udgjorde 17%. Der sættes på, at råstofindustrien og turismeindustrien udvikles i de kommende år. Antallet af arbejdssøgende er faldet med 1547 personer fra 2014 til 2018 (opgjort for juli måned).

Beskæftigelsespolitikken retter sig bl.a. mod opkvalificering af især ufaglærte, som udgør en stor del af arbejdsstyrken.

Unge fra 18-29 år er overrepræsenterede i ledighedsstatistikken, og det er derfor nødvendigt at sætte tidligt ind med tilbud om vejledning, afklaring, mv. og tilbud og tilskyndelse til uddannelse.

16.5 ILO-konventioner

International Labour Organisation (ILO) er et treparts-agentur under FN med deltagelse af regeringer, arbejdsgivere og arbejdstagerrepræsentanter. ILO fastsætter arbejdsnormer, udvikler politikker og udformer programmer til fremme af anstændige arbejdsforhold for alle kvinder og mænd. Dette sker primært gennem 189 konventioner.

I 2019 fejres ILO's 100 års jubilæum. Grønland vil, i tråd med tidligere år, deltage ved ILO's Arbejdskonference 2019 i Geneve sammen med Danmark.

Inatsisartut besluttede under forårssamlingen i 2015, at Grønland skulle tiltræde de resterende fem af otte ILO-kernekonventioner. Kernekonventionerne indeholder universelle menneskerettigheder og grundlæggende arbejdstagerrettigheder om organisationsfrihed, samt retten til at føre kollektive overenskomstforhandlinger. Derudover

berører ILO's kernekonventioner også afskaffelse af alle former for tvangsarbejde, reel afskaffelse af børnearbejde og afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv. For perioden 2017-2021, er der iværksat en proces med henblik på, at Grønland bliver omfattet af de resterende fem kernekonventioner, som mangler at være gældende i Grønland. Disse er:

- C98 om organisationsretten og den kollektive forhandlingsret (tiltrådt 2017)
- C100 om ligeløn (tiltrådt 2018)
- C111 om forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv
- C138 om mindstealder for beskæftigelse
- C182 om afskaffelse af de værste former for børnearbejde ILO

Grønland har inklusiv kernekonventionerne tiltrådt 16 ILO-konventioner.

16.6 Ministerråd for Arbejdsliv (MR-A)

De nordiske regeringers samarbejde inden for beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet og arbejdsmiljø og -ret ledes af de nordiske arbejds- og beskæftigelsesministre MR-A.

MR-A mødes én gang årligt for at drøfte aktuelle overordnede fælles udfordringer og fremme nordiske indsatser inden for arbejdslivsområdet, hvor fælles handling og politik kan supplere landenes egne indsatser, og som skal bidrage til at sikre et bæredygtigt grundlag for et velfungerende nordisk arbejdsmarked i et konkurrencedygtigt Norden.

Grønland har på lige fod med de andre selvstyrede stater Færøerne og Åland taleret, men ikke stemmeret.

17 Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug

17.1 North Atlantic Fisheries Ministers Conference – NAFMC

Daværende Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst, deltog i den årlige Nordatlantiske Fiskeriministerkonference (NAFMC) som blev beværtet af Færøerne og afholdt i Tórshavn fra d. 26. til 29. august 2018.

Til konferencen deltog fiskeriministre fra Grønland, Island, Færøerne og Rusland samt EU's fiskerikommissær. Norge og Canada var repræsenteret på seniorembedsmandsniveau.

De Nordatlantiske Fiskeriministre. Fra venstre Norge (seniorembedsmand), Grønland, Færøerne, Island, Rusland, Canada (seniorembedsmand), EU(kommissær).

Det overordnede tema ved årets konference var bæredygtig havforvaltning. Ministrene var inviteret til at drøfte erfaringer med værditilvækst i kæden fra fangst til forbrug i fiskerisektoren og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne i overensstemmelse med miljøet og inden for de relevante principper i målsætningen om bæredygtig udvikling i FN's bæredygtige udviklingsmål 14. Mål 14 handler om at fremme bæredygtig brug af havene og af havressourcer for at bevare verdenshavene. Ministrene drøftede den globale dagsorden og vigtigheden af at fremme bæredygtig havforvaltning for nuværende og fremtidige

generationer.

Ministrene understregede, at det vigtigste mål er at beskytte havene mod overudnyttelse og bevare havene som den mest værdifulde kilde til marine ressourcer og som en vigtig kilde til fødevarer og levebrød.

Ministrene adresserede de store globale udfordringer med plastikaffald og forurening i havene. Behovet for at styrke den internationale koordinering af havforskning og dataindsamling blev fremhævet og ministrene drøftede ligeledes muligheder for at skabe betingelser for udvikling af den blå bioøkonomi.

I forbindelse med konferencens tema om bæredygtig havforvaltning, anerkendte ministrene ansvaret for at tage fat på vigtige forvaltningsmæssige udfordringer, herunder fordeling af makrel, sild og blåhvilling mellem kyststaterne i det nordøstlige Atlanterhav.

Modeshow 'Blue fashion for blue growth' med modedesignere fra Island, Færøerne og Grønland der arbejder med materialer i fiskeskind og sælskind.

Indgåelsen af en international fiskeriaftale i den arktiske højsø blev drøftet og rost af de Nordatlantiske ministre og repræsentanter, som alle er parter til aftalen. Invitationen fra Grønland til underskrivelsesceremonien i Ilulissat i oktober 2018 blev værdsat og fremhævet.

Delegater til NAFMC i Tórshavn, Færøerne, 27 – 28 august 2018.

Daværende Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst havde ved konferencen i Tórshavn, bilaterale møder med de Nordatlantiske fiskeriministre og EU's fiskerikommissær om fiskerisamarbejde og aftaler med de pågældende lande. Naalakkersuisoq mødtes derudover med Færøernes Udenrigs- og erhvervsminister Poul Michelsen.

Island er vært for NAFMC 2019, som afholdes på Vestmannaeyjar d. 21. – 23. august.

17.2 Nordisk Ministerråd

Daværende Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug var forhindret i at deltage på Nordisk Ministerråds ministermøde MR-FJLS (fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug) i Haparanda Tornio, Sverige d. 27. juni 2018.

Der henvises til Nordisk Redegørelse 2018 for nærmere informationer om fælles ministerbeslutninger i Nordisk Ministerråd.

17.3 International fiskeriaftale i den arktiske højsø

Den internationale arktiske højsø fiskeriaftale 'Agreement to prevent unregulated high seas fisheries in the central Arctic Ocean', herefter kaldet Arktisk Højsø Fiskeriaftalen, blev underskrevet ved en ceremoni i Ilulissat d. 3. oktober, 2018.

Ti store fiskerinationer; de arktiske kyststater Canada, USA, Rusland, Norge og Kongeriget Danmark for så vidt angår Færøerne og Grønland, derudover Island, EU, Sydkorea, Japan og Kina, har skrevet under på en international aftale, der skal forhindre ureguleret fiskeri i det centrale arktiske ocean.

Aftalen blev forhandlet endeligt på plads i Washington DC, i november 2017. Grønland, ved Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug, har været forhandlingsleder for Kongerigets delegation i forhandlingerne.

Daværende Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug, var vært for underskrivelsesceremonien mellem parterne i dagene 2. – 4. oktober, 2018, i Ilulissat.

Underskrivelsesceremoni på Hotel Arctic, Ilulissat 3. oktober 2018.

Aftalen regulerer fiskeri i den internationale højsø i det centrale arktiske hav, der er omgivet af kyststaternes eksklusive økonomiske zoner, herunder Grønlands eksklusive økonomiske zone. Ifølge international ret er højsøområder åben for fiskeri for alle. I mangel af en aftale ville fiskeri ikke være ulovligt, men det ville være ureguleret, med risiko for overudnyttelse og uoprettelig skade på de bestande, der måtte indfinde sig efter isens tilbagetrækning.

Aftalen er en trinvis proces hen imod oprettelse af en regional fiskeriforvaltningsorganisation, der regulerer kommercielt fiskeri i området.

I aftalen forpligter parterne sig til ikke at fiske i højsøområdet, før der er enighed om at oprette en regional fiskeriforvaltningsorganisation, der fastsætter videnskabsbaserede fiskekvoter og regler for fiskeriet. Aftalen gælder i mindst 16 år fra ikrafttrædelsen, hvorefter aftalen automatisk fornyes hvert 5. år, med mindre en part modsætter sig forlængelsen. Aftalen vil give forskere tid til at forstå regionens marine økologi og potentielle virkninger af klimaændringer, inden fiskeri bliver udbredt. Aftalen indeholder således opstart af et internationalt videnskabeligt samarbejde.

Hidtil har is og utilstrækkelige fiskebestande holdt kommercielle fiskerfartøjer ude af det centrale arktiske ocean, men regionen bliver stadig mere tilgængelig på grund af isens tilbagetrækning. I de seneste somre har så meget som 40 % af det centrale arktiske ocean været åbent vand. Aftalen er historisk, fordi det internationale samfund her har besluttet at have videnskab som baggrund, før fiskeri påbegyndes. Det er aldrig set i et højsøområde før. Samarbejdet har i den henseende virkelig formået at antage et forsigtighedsprincip i tilgangen til ressourcer i et nyt havområde.

Aftalen anerkender arktiske oprindelige folks særlige viden om de marine økosystemer.

Aftalen indeholder en konsensusbeslutningsproces. Det betyder, at alle skal være enige om alle beslutninger. Det er reelt en vetoret til alle lande, hvilket medfører, at ingen beslutning kan tages uden, at alle kyststaterne er enige i den beslutning.

Aftalen indeholder desuden en klar reference til kyststaternes særlige interesser i området. Ligeledes er der en klar reference til arktiske folks og oprindelige folks interesser, hvor vigtigheden af inddragelse og deltagelse er understreget.

Aftalen træder i kraft, når alle 10 parter har ratificeret den. Dermed er det sikret, at aftalen ikke kan indgås uden, at alle fem kyststater er med. Arbejdet med forberedelsen af implementering af aftalen påbegyndes ved møder mellem parterne til aftalen, hvor første møde afholdes i Ottawa, Canada i maj 2019.

Ministre og ambassadører fra aftalens parter. Ilulissat 3. oktober, 2018.

17.4 NAFO

NAFO er en mellemstatslig regional fiskeriforvaltningsorganisation, som består af 12 medlemmer – eller såkaldt kontraherende parter. Disse er: Canada, Cuba, Danmark på vegne af Færøerne og Grønland (DFG), EU, Frankrig på vegne af St. Pierre og Miquelon, Island, Japan, Norge, Rusland, Sydkorea, Ukraine og USA.

Organisationens konventionsområde omfatter det Nordvestlige Atlanterhav, herunder havområdet mellem Grønland og Canada. NAFO's reguleringsområde omfatter farvandene uden for kyststaternes 200 sømilegrænser ved Grønlands sydvestkyst, Canadas østkyst og USA's nordøstkyst. NAFO's forvaltningskompetence omfatter alle fiske- og skaldyrarter indenfor NAFO-reguleringsområdet med enkelte undtagelser som eksempelvis laksen, der er reguleret af NASCO. NAFO skal ifølge konventionen medvirke til at sikre bevarelse og optimal udnyttelse af fiskeressourcerne.

Desuden yder NAFO biologisk rådgivning til hele konventionsområdet, herunder til de grønlandske fiske- og skaldyrsbestande i Vestgrønland. Der afholdes årsmøde hvert år i september. I 2017 fandt årsmødet sted i Montréal i delstaten Québec, Canada, hvor Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug og GFLK deltog.

Ud over reguleringsområde 3L har Grønland ligeledes adgang til rejefiskeri i område 3M ved Flemish Cap. Her er der imidlertid ligesom i 3L lukket for fiskeri grundet bestandens tilstand. Reelt har Grønland således for nuværende kun teoretiske fiskemuligheder i NAFO reguleringsområder. Det er dog vigtigt, at Grønland fastholder disse fiskerirettigheder af hensyn til Grønlands fremtidige position, og såfremt fiskeriet genåbner engang i fremtiden.

NAFO årsmøde fandt sted i Tallinn, Estland i dagene 17.-21. september 2018. Grønland deltog sammen med Færøerne i DFG delegationen. I henhold til FAOs retningslinjer blev der i 2018 foretaget en *Performance Review* af NAFO som organisation og denne blev fremlagt til årsmødet. En arbejdsgruppe som skulle lave en handlingsplan for at implementere anbefalingerne blev nedsat. Denne arbejdsgruppe holdt møde i Halifax, Canada i marts 2019 med grønlandsk deltagelse. Derudover blev en problematik omkring deltagelse fra erhvervet i arbejdsgrupper taget op til Årsmødet, da USA havde taget en repræsentant fra deres erhverv med til en kontrol-arbejdsgruppe uden at varske de andre parter.

Næste årsmøde vil foregå i Bordeaux i dagene 23-27. september 2019.

17.5 NEAFC

North East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC) er en mellemstatslig regional fiskeriforvaltnings-

organisation, som kan betragtes som en søsterorganisation til NAFO. Hvor NAFO dækker det nordvestlige Nordatlanten, dækker NEAFC det nordøstlige Nordatlanten.

Grønland har traditionelt haft størst interesse i fordeling og forvaltning af pelagisk rødfisk i Irmingerhavet. Grønland er en af de tre største aktører i fiskeriet i Nordøst Atlanten efter denne art, og er sammen med Færøerne og Island kyststat til bestanden. Herudover deltager de øvrige NEAFC-parter Norge, EU og Rusland ligeledes i fiskeriet. Der er for 2019 lavet en ét-årig forvaltningsplan, som alle de nævnte lande støtter med undtagelse af Rusland.

Grønland fisker også på andre fælles bestande, nemlig makrel, sild og blåhvilling, hvor Grønland har voksende interesser. Grønland opnåede status som kyststat til makrel i efteråret 2016. Dette vil sige, at Grønland på lige fod med de øvrige kyststater EU, Norge, Færøerne og Island vil deltage i forvaltningen af makrelbestanden. Efter flere forhandlingsrunder sluttede kyststatsforhandlingerne i 2018 med, at kyststatsaftalen om makrel fra 2014, der kun omfatter EU, Norge og Færøerne blev forlænget til udgangen af 2020.

Grønland fremsatte krav om at opnå status af kyststat for så vidt angår sild i 2016 og igen i 2017, men kravet blev ikke efterkommet af nogle af de øvrige kyststater til sild (kyststaterne til sild er EU, Norge, Færøerne, Island og Rusland). I 2018 havde Grønland meget lave fangstrater på sild i Østgrønland, som bl.a. skyldes en længere makrelsæson. APNN har derfor besluttet at sætte arbejdet på anerkendelse af Grønland som kyststat til sild på standby.

Grønland deltager som observatør til kyststatsforhandlinger om blåhvilling.

17.6 NASCO

NASCO er en international fiskeriorganisation med seks medlemmer (Canada, Danmark på vegne af Færøerne og Grønland, EU, Norge, Rusland og USA). Konventionen omfatter laksebestandene i det nordlige Atlanterhav. NASCO består af Rådet og herunder tre regionale kommissioner: Den Nordøstatlantiske Kommission (EU, Danmark på vegne af Færøerne, Norge og Rusland), den Nordamerikanske Kommission (Canada og USA) og den Vestgrønlandske Kommission (Canada, EU, USA og Danmark på vegne af Grønland).

Formålet med NASCO er at fremme bevaring, genopbygning og forøgelse af laksebestandene samt at fremme videnskabelig analyse af og information om bestandene. Grønland arbejder i NASCO for at bevare Grønlands historiske retigheder til laksefiskeri.

De stadigt forværrede tilstande i laksenes hjemfloder i Nordamerika og Europa har medført, at der i de senere år ikke har været noget bestandsgrundlag, der har kunnet udnyttes til et kommercielt fiskeri i Grønland, hvor der også er eksport forbud på laks. Der har således udelukkende været tale om fiskeri efter laks til forsyning af det grønlandske hjemmemarked siden 1998.

I den videnskabelige rådgivning for 2018 lød anbefalingen fortsat, at der ikke skulle fiskes på bestandene i Vestgrønland. Der var intet, der viste tegn på forbedring i laksebestandene i Nordatlanten. Tilbage i 2015 på årsmødet opnåede Grønland imidlertid en tre-årig aftale, der har tilladt, og principielt legitimeret over for omverdenen, et begrænset fiskeri efter laks i Grønland på trods af en rådgivning, der anbefalede intet fiskeri. Til NASCO årsmøde skulle der således forhandles en ny tre-årig aftale for laksefiskeriet i Grønland. I den nye aftale, har Grønland for hvert af årene 2018, 2019 og 2020 forbeholdt sig retten til at

fastsætte en kvote på 30 tons for både erhvervs- og fritidsfiskere. Grønland har med aftalen dog samtidig forpligtet sig til at øge kontrollen med fiskeriet betragteligt, inklusiv tiltag som licenser til fritidsfiskere, krav om rapportering af 0-fangst, reducere kvoten i tilfælde af overfiskeri og krav om rapportering for at få udstedt en ny licens til fiskeri efter laks. Grønland forpligtede sig igen til at orientere NASCO om laksefiskeriet og alle nye forvaltnings- og kontroltiltag.

Det næste årsmøde samt International Year of the Salmon Symposium finder sted i Tromsø i dagene d. 1-7. juni 2019.

17.7 EU-Grønland Fiskeripartnerskabsaftale og tilhørende protokol

Grønland og EU underskrev den 2. juni 2006 en Fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol. Den tilhørende tekniske protokol er blevet fornyet ad to omgange for 2013-2015 og den nuværende protokol som dækker perioden 2016-2020.

Fiskeripartnerskabsaftalen regulerer EU's fiskeri i grønlandsk farvand samt EU's betaling herfor. Betalingen er delt op i en fiskeribetaling, en rederbetaling og sektorstøtte til den grønlandske fiskerisektor fra EU, mod at Grønland stiller de aftalte fiskemængder til rådighed. Derudover findes der i aftalen en finansiel pulje til brug for eventuelt forøgede fiskerimængder, hvis der er mulighed for at stille yderligere kvoter til rådighed for EU end de mængder, der er aftalt i protokollen.

Samarbejdet med EU i 2018 inden for rammerne af Fiskeripartnerskabsaftalen har været koncentreret om afrapportering i henhold til ordningen om sektorstøtte i regi af Joint Committee som blev afholdt i juli i Nuuk. Efterårets Joint Committee-møde fandt sted sidst i november 2018 i Bruxelles. Her blev man enige om fastsættelsen af de

endelige fiskerikvoter, der skal allokere til EU for 2019. Da den nuværende protokol udløber d. 31. december 2020 blev man også enige om, at påbegynde forhandlinger om en ny Fiskeripartnerskabsaftale og tilhørende protokol i løbet af 2019.

Deltagerne til Joint Committee møde mellem Grønland og EU i juli 2018.

17.8 Fiskeriaftale samt gennemførelse af protokol for 2018 mellem Grønland og Rusland

Grønland og Rusland har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt gensidige fiskerimuligheder for de to lande. Aftalen mellem Grønland og Rusland skal desuden ses i sammenhæng med aftalen mellem Norge og Grønland.

Grønland og Rusland gennemførte forhandlinger i dagen 10.-11. december 2018 i Moskva om en fiskeriprotokol for 2019 i overensstemmelse med Fiskeriaftalen mellem Danmark/Grønland og Rusland af den 7. marts 1992. Den opnåede aftale med Rusland for 2018 vurderes som tilfredsstillende for Grønland. For mere information, se redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2019.

17.9 Fiskeriaftale samt gennemførelse af protokol for 2018 mellem Grønland og Norge

Grønland og Norge har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizo-

ner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Grønland og Rusland.

Grønland og Norge har gennemført forhandlinger fra den 6.-7. december 2018 om en fiskeriprotokol for 2019 i København. Aftalen med Norge vurderes som tilfredsstillende for det grønlandske fiskerierhverv. For mere information, se redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2019.

17.10 Fiskeriaftale samt gennemførelse af protokol for 2018 mellem Grønland og Færøerne

Grønland og Færøerne har siden 1997 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri. Aftalen opererer med relativt beskedne gensidige kvoter, men anses for vigtig på baggrund af de øvrige fiskerimæssige relationer Grønland har med Færøerne, først og fremmest i de store organisationer NAFO og NEAFC. Som i alle bilaterale aftaler, er målsætningen i forbindelse med indgåelse af årlige aftaler, at der opnås det bedst mulige resultat med hensyn til fiskerimuligheder for grønlandske fartøjer.

Grønland og Færøerne har gennemført forhandlinger fra den 3.-4. december 2018 om en fiskeriprotokol for 2019 i København. Aftalen har til tider været anvendt til at justere eventuelle uoverensstemmelser i andre sammenhænge. Aftalen vurderes som meget tilfredsstillende for det grønlandske fiskerierhverv. For mere information, se redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2019.

17.11 Fælles Islandsk-Grønlandsk Fiskerikommission

Grønland og Island indgik i januar 2013 en aftale,

der oprettede den fælles islandsk-grønlandske fiskerikommission. Island og Grønland deler adskillige bestande, eksempelvis hellefisk, lodde og dybhavsrødfisk, og Fiskerikommissionen er oprettet for at kunne opnå et tættere samarbejde og en mere bæredygtig forvaltning af disse bestande. Derudover drøftes andre sager af fælles interesse, såsom samarbejde i NAFO, NEAFC og andre fora, landingsmuligheder, og i øvrigt muligheder for tættere samarbejde, i begge parter interesse. I regi af den Fælles Fiskerikommission har Island og Grønland lavet fælles forvaltningsaftaler for to fælles bestande, hellefisk (2013) og rødfisk (2015).

Der blev afholdt møde i den fælles Islandsk-grønlandske fiskerikommission i Reykjavik i april 2019, hvor man diskuterede tilstanden for de fælles bestande, fælles indsats på fiskeriforskningsområdet og landingsmuligheder. Derudover blev det besluttet på mødet at starte kyststatsforhandlinger på hellefisk og dybhavsrødfisk. Første forhandlingsrunde bliver afholdt i maj 2019 i København.

Den grønlandske delegation til møde i den Fælles islandsk-grønlandske Fiskerikommission i Reykjavik i dagene 8-9 marts 2019.

17.12 North Atlantic Marine Mammal Commission - NAMMCO

Grønland er sammen med Norge, Island og Færøerne medlem af Den Nordatlantiske Havpattedyrskommission (NAMMCO). NAMMCO blev etableret i 1992 og arbejder for bevarelse, rationel forvaltning og studier af havpattedyr regionalt i Nordatlanten. Andre lande som Canada, Danmark, Rusland og Japan deltager som observatører i NAMMCO.

Det 27. årsmøde fandt sted i Torshavn i april 2019 med Færøerne som vært. NAMMCO har de sidste to år som regionalfiskeriorganisation været gennem et Performance Review. Dette blev præsenteret på ved årsmødet. Generelt konkluderede gennemgangen af arbejdet, at NAMMCO opfylder sit overordnede mål: At bidrage til bevaring, rationel forvaltning og undersøgelse af havpattedyr i Nordatlanten gennem regionale samråd og regionalt samarbejde. NAMMCO vil nu gennemgå de detaljerede konklusioner og anbefalinger fra panelet og overveje relevante opfølgende handlinger

Grønland har efter dette årsmøde, formandskab i NAMMCO Finans og administrationskomite og i Komiteen om forvaltning af hvaler.

I NAMMCO arbejder Naalakkersuisut for en bæredygtig udnyttelse af alle havpattedyr, som Grønland enten udnytter alene eller deler med nabolandene. Derudover er det Naalakkersuisuts ønske at sikre den bedst tilgængelige biologiske rådgivning, udover brugerviden fra fangerhvervet, iforbindelse med forvaltningen af de marine ressourcer.

I 2018 arbejdede Naalakkersuisut på linje med de foregående år, hen imod implementering af tidligere NAMMCO- rådgivning, samt styrkelse af arbejdet for bæredygtig udnyttelse, der hvor der måtte være problemer. I den sammenhæng

var der aktiv deltagelse og bidrag fra fangererhvervet således at grundlaget for samarbejdet blev øget.

Retten til fangst og udnyttelse af havpattedyr har altid været et af de bærende principper i NAMMCO. Heri indgår også at denne ret medfører en forpligtelse til, at fangsten foregår bæredygtigt og på en sådan måde, at den minimerer dyrenes lidelser, samtidig med at de anvendte metoder og udstyr ikke udsætter fangerne for fare. Fangstmetoder og mulige forbedringer af disse, har derfor også haft en central placering i NAMMCO's hidtidige arbejde.

Næste årsmøde vil finde sted i 2020 i Norge.

17.13 Den Internationale Hvalfangstkommission - IWC

Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) er en international organisation, der i 2018 tæller 89 medlemslande fra hele verden, som skal sørge for den rette forvaltning af verdens storhvalbestande, og herved muliggøre den fortsatte udvikling af hvalindustrien. Der har siden 1986 været et globalt moratorium, der forbyder kommerciel udnyttelse af hvalprodukter. Grønland er medlem under Rigsfællesskabet.

Det er Kongeriget Danmark, der har underskrevet den konventionsaftale, som IWC baseres på. Dermed deltager Grønland som en del af Kongerigets delegation i IWC møderne. Samarbejdet er formaliseret i Rigets IWC-gruppe, hvor også Færøernes Landsstyre er repræsenteret.

Naalakkersuisut støtter princippet om bæredygtig udnyttelse og arbejder for, at der på kort og langt sigt fortsat er mulighed for hvalfangst i Grønland. Naalakkersuisut frygter, at en fortsat underminering af princippet om bæredygtig udnyttelse, med tiden vil kunne ødelægge Grønlands muligheder for at drive hvalfangst.

Kvotemødet blev afholdt i Brasilien i september 2018. Her kom holdningsskiftet i organisationen atter til udtryk. En resolution fra Brasiliens (Florianopolis-erklæring) blev vedtaget på trods af massiv modstand fra Gruppen for Bæredygtig Udnyttelse, da dens hovedpunkt var, at hvaler fremover kun skulle udnyttes via "ikke dødelige" fremgangsmåder. Der var ingen balance i resolutionen, på trods af gentagne forsøg på forhandling fra andre lande. Endvidere blev Japans forslag, der bl.a. indebar genoptagelse af kommerciel bæredygtig hvalfangst nedstemt. På trods af gentagne forsøg på dialog og forhandling med bevaringslandene var det tydeligt, at mange lande af politiske grunde ikke ville støtte nogen type af forslag, der indebar en opstart af kommerciel hvalfangst. Dette standpunkt var uanset evt. videnskabelig rådgivning, der lå bag.

Medlemmerne af Rigets IWC-gruppe til kvotemøde i Brasilien

17.14 Forventninger til næste periodes indsats

IWC har som bekendt altid været skueplads for stærkt polariserede synspunkter vedrørende hvalfangst. Samtidig har der dog i organisationen de facto været enighed om, at oprindelige folk (Aboriginal Subsistence Whaling (ASW)) i Alaska, Rusland, Grønland samt St. Vincent and the Grenadines, skulle have lov til at drive en begrænset hvalfangst, hvis dette kunne ske på betryggende vis, dvs. med respekt for, hvad den videnskabe-

lige komité skønnede, at der kan fanges af de relevante bestande og ud fra dokumenterede behov for hvalkød.

Et pakkeforslag var fremsendt på vegne af alle fire ASW-lande indeholdende kvoteforslag, tekniske ændringsforslag, samt måder at automatisk fremtidssikre allerede godkendte kvoter, hvis der ingen ændringer er i den biologiske rådgivning og kødbehovet. På årsmødet i 2018 førte en intensiv forhandling til at et flertal stemte ja til pakkeforslaget for kvoteblokken 2019-2025. Næste kvoteforhandlinger sker i 2024.

Der er afholdt endnu en ekspertworkshop i foråret 2018 i Utqiagvik (Barrow, Alaska), om IWC kvoter under kategorien oprindelige folks hvalfangst (ASW), hvor Rigsfællesskabet med de andre ASW lande arbejdede for at fjerne den øgede tendens til at politisere kvotetildelingen til ASW lande. Fokus for ekspertmødet var opfølgning på arbejdet vedr. oprindelige folks rettigheder påbegyndt i Maniitsoq i 2015.

Kommissionen mangler fortsat en grundlæggende forståelse for oprindelige folks rettigheder og de godkendte internationale instrumenter, som flere medlemslande har tilsluttet sig, men ikke følger i IWC regi. Næste kommissionsmøde er i september 2020.

Japan har ved afslutningen af året meldt sig ud af IWC pga. årsmødets resultater for deres punkter. Hvad dette vil afstedkomme for IWC mht. organisationens økonomi og yderligere politisering i fremtiden er uvist.

17.15 Convention on International Trade in Endangered Species

CITES liste I indeholder følgende kvoterede arter:

Finhval, grønlandshval, kaskelot og sildepisker/vågehval (Østgrønlandsk). Af fuglearter kan nævnes grønlandsk havørn, vandrefalk og jagtfalk.

CITES liste II indeholder følgende kvoterede arter: Hvidhval, narhval, sildepisker/vågehval (Vestgrønlandsk) og isbjørn samt marsvin, grind, spækhugger, hvidnæse og hvidskævring, der ikke er kvoteret.

CITES liste III indeholder følgende kvoterede art: Hvalros.

Hvert år afholdes der møder i Animals Committee og Plants Committee, og APNN deltager når en art der findes i Grønland er sat på dagsorden. Når en art er sat på dagsorden er det som regel for at op- eller nedliste arten. I sådanne tilfælde udarbejdes der dokument som beskriver den biologiske og forvaltningsmæssige status som anvendes til vurdering af bestandssituationen og om arten er reguleret forsvarligt.

17.16 The International Union for Conservation of Nature - IUCN

The International Union for Conservation of Nature (IUCN) er verdens ældste og største naturbeskyttelsesorganisation, med det formål at bevare økologisk mangfoldighed og bæredygtig udnyttelse af naturen. Organisationens medlemmer udgøres af stater, statslige myndigheder samt interesseorganisationer (NGO'er). Grønland er medlem via Rigsfællesskabet.

IUCN har udviklet Røddlistesystemet og udgiver de internationale Røddlister, der er en fortegnelse over truede plante- og dyrearter. At "Røddliste vurdere" vil sige at foretage en vurdering af plante- og dyrearternes risiko for at uddø, ved at henføre den pågældende art til en kategori ved

opfyldelse af et eller flere kvalitative og kvantitative kriterier. Rødlisten for Grønland har de senere år undergået en opdatering pga. nyeste videnskabelige information. Den kom online i 2018 på Grønlands Naturinstituts hjemmeside. Grønland deltog ikke i unionens sidste generalforsamling i 2016, da der ikke var forslag, der direkte berørte arter fra Grønland.

17.17 Joint Commission on Narwhal and Beluga - JCNB

Fælleskommissionen om hvid- og narhvaler (JCNB) mellem Canada og Grønland fra 1989 hviler på en samarbejdsaftale (MoU) med Canada/Nunavut og Grønland som medlemmer, og NAMMCO som observatør. JCNB afgiver biologisk og forvaltningsmæssig rådgivning omkring fællesbestande af hvid- og narhvaler i Baffin Bugt, medens NAMMCO kan give forvaltningsmæssig rådgivning ift. bestande i Davis Strædet og Østgrønland, som ikke deles med Canada, samt forskning af hvid- og narhvaler i Grønlandsk farvand.

Sidste Kommissionsmøde blev afholdt i Nuuk, i oktober 2015. På mødet var et af de store fokusområder, den nye rådgivning om narhvalkvoter for fællesbestandene mellem Canada og den grønlandske vestkyst. Rådgivningen var baseret på en ny kvoteallokeringsmodel, der tager højde for hvilke bestande, der bidrager til fangsterne i de forskellige fangstområder i Canada og Grønland. Næste møde afholdes i Ottawa, Canada i dagene 28.-29. april 2019.

Naalakkersuisut vil fortsætte arbejdet med henblik på implementering af tidligere rådgivning, samt opnå en bæredygtig udnyttelse. I den sammenhæng forventes der aktiv deltagelse og bidrag fra fangererhvervet, således at grundlaget for samarbejdet kan øges.

17.18 Oslo-Konventionen om isbjørne

Danmark har på vegne af Grønland tiltrådt den såkaldte Oslo-Konvention, The International "Agreement on the Conservation of Polar Bears and their Habitat" fra 1973, hvis primære formål er, at der skal samarbejdes mellem staterne, der har fællesbestande af isbjørne, om forskning og beskyttelse af isbjørne. I 1985, overtog Grønland det fulde ansvar for beskyttelse og forvaltning af isbjørnebestande ved Grønland, inklusive det internationale, regionale og bilaterale samarbejde med andre isbjørne kyststater. Dette samarbejde foregår i dag primært gennem IUCN's isbjørnespecialistgruppe (PBSG) og dialogmøder for isbjørnelandene (kyststater). På grund af stigende pres om beskyttelse og fredning af isbjørne, er opgaverne i PBSG og i Kyststatsregi også stigende. Derfor har PBSG besluttet at afholde møder hvert andet år. PBSG er ved at konsolidere sig som rådgivende organ for kyststaterne, som genoptog dialogmøderne i 2007. Det seneste møde i PBSG blev afholdt i juni 2016.

Grønland deltager aktivt i kyststatsmøderne og samarbejder via sine repræsentanter dels i arbejdsgrupper og i selve kyststatsmøderne. I traktaten opfordres der til indgåelse af samarbejdsaftaler mellem lande, som har fælles isbjørnebestande. Formålet er, at lande med isbjørnebestande samarbejder om forskning og beskyttelse af isbjørne. Der arbejdes på at etablere et sekretariat. Traktatens forpligtelser gennemføres nationalt og koordineres mellem de lande, hvor der er fælles isbjørnebestande.

Isbjørnestaterne afholdte det sidste fællesmøde i henhold til konventionen, i februar 2018 i Fairbanks, Alaska, USA. Næste Kyststatsmøde sker i 2020 i Norge.

17.19 Joint Commission on Polar Bear - JCPB

I oktober 2009 indgik Grønland, Canada/Nunavut en samarbejdsaftale (MoU) om en fremtidig fælles forvaltning og forskning vedr. fællesbestande af isbjørne i Kane Basin og Baffin Bugten. Bestanden i Davis Strædet er indtil videre udeladt fra dette samarbejde, da bestandssammensætningen ikke kendes 100 %, og da den forvaltes af en anden regional forvaltningsenhed i Nunavik.

Der er blevet afholdt 3 kommissionsmøder, senest i 2017. Ultimo juli 2016 blev den nye rådgivning for isbjørne i Kane Basin og Baffin Bugt præsenteret. Fælleskommissionen modtog i juni 2017 en fangstrisikoanalyse, der tager hensyn til det aktuelle fangstniveau, og medregner betydningen af klimaforandringer (mindre hav is/habitat). Analysens resultat dannede grundlaget for fælleskommissionens kvotefordelingsmøde i Canada, oktober 2017. Fælleskommissionen opnåede enighed om forslag til fordeling af kvoten for Baffin Bugt bestanden af isbjørne. Der er fortsat samarbejde i fælleskommissionen angående fordelingen af kvoten for Kane Basin bestanden af isbjørne. Det videre arbejde i Fælleskommissionen er at opdatere og revidere Fælleskommissionens aftalememorandum, og dertil hørende dokumenter.

18 Departementet for Erhverv, Energi og Forskning

18.1 Rammebetingelser

En mere diversificeret erhvervsstruktur og økonomi kan bidrage til at gøre Grønland mindre påvirkelig over for markedsudsving inden for enkeltstående sektorer. Der arbejdes derfor på at videreudvikle eksisterende erhverv som for eksempel turismesektoren samt at udvikle nye erhverv som for eksempel kommerciel udnyttelse af is og vand samt udnyttelse af vandkraftpotentialer til energikrævende industrier.

Som led heri og for også fremadrettet at sikre velfærd i Grønland, blandt andet gennem nytænkning og en kontinuerlig erhvervsmæssig udvikling og vækst, arbejdes der løbende på at forbedre rammerne for et dynamisk erhvervsliv. Målet er at skabe økonomisk aktivitet, der genererer flere arbejdspladser og indtægter til samfundet. En afgørende faktor for at tiltrække udenlandske investeringer er bl.a. en løbende modernisering af rammebetingelserne, hvor lovgivningen blandt andet tilpasses internationale standarder.

Det seneste bidrag hertil er "Strategien for eksport af is og vand". I denne er der 21 anbefalinger, som skal bidrage til vækst, og til at grønlandsk is og vand kommer på det konkurrenceprægede internationale is- og vandmarked.

Derudover har Naalakkersuisut lanceret en sektorplan for energi- og vandforsyning. Formålet med denne er at øge produktion og eksport på dette område og skabe rammerne for nye erhverv ved brug af energi- og vandforsyning.

Herudover har den nuværende turismestrategi "*Turisme i Grønland – Hvad skal der til?*" ligeledes fokus på at forbedre rammebetingelserne for turisme sektoren. Flere af strategiens anbefalinger

er enten implementeret eller under implementering, hvorfor der arbejdes med udformningen af en ny turismestrategi i løbet af 2019, som vil understøtte sektoren yderligere.

Naalakkersuisut har desuden i en årrække arbejdet på at forbedre adgangen til finansieringsmuligheder for virksomheder i Grønland. Der er løbende skabt mulighed for at søge finansiel støtte og økonomiske garantier eksternt, både for små lokale iværksættere og større selskaber med et mere internationalt sigte.

Tidligere har bl.a. Den Europæiske Investeringsbank, Den Nordiske Investeringsbank og Vækstfonden øget deres fokus i forhold til investeringer i Grønland. Senest er erhvervssamarbejdet mellem Grønland og Danmark blevet styrket, idet Selvstyret og staten har indskudt i alt 200 mio. kr. i Greenland Venture og Vækstfonden til fælles investeringer i Grønland. Herudover etableres en fælles erhvervspulje på 20 mio. kr., så Greenland Venture og Vækstfonden bl.a. kan styrke arbejdet med at modne erhvervsprojekter i Grønland.

18.2 Markedsføring og handelsfremstød

I arbejdet med at fremme Grønlands eksport og promovere Grønland i forskellige sammenhænge har fokus i årets løb været på Grønland som turistdestination, promovering af grønlandsk vand og is, modernisering af rammebetingelserne på erhvervsområdet, olie/gas området og grøn energi herunder vandkraftspotentialet.

I efteråret 2018 deltog Naalakkersuisut i et erhvervsfremstød i Kina. Besøget havde fokus på markedsføring af Grønlands turismepotentiale, eksport af is og vand samt de grønlandske vandkraftspotentialer. Derudover blev der set på mulighederne for et bredere samarbejde på energiområdet.

TURISME

I den nationale sektorplan for turisme "*Turismeudvikling i Grønland – Hvad skal der til?*" fremgår det, at et centralt element for udvikling af turismen er etablering af visitorcentre. Dette er ligeledes et element, der påtænkes at gå igen i den kommende turismestrategi i sammenspil med etableringen af Nationale Seværdigheder, som vil højne oplevelsesværdien i forbindelse med udvalgte seværdigheder.

Visitorcentre og de Nationale Seværdigheder vil således indgå som en central del af markedsføringen af Grønland som turismedestination i årene frem.

Længst fremme er arbejdet med visitorcenteret i Ilulissat. Der skal anlægges et isfjordscenter ved den UNESCO-fredede Isfjord ved Ilulissat, som med de store isbjerge hvert år tiltrækker tusindvis af turister. Isfjordscentret skal for fremtiden formidle Isfjordens unikke fortælling.

Anlægsarbejdet af det nye besøgscenter er påbegyndt i foråret 2019 med forventet åbning i 2021. Nordea-fonden bidrager økonomisk til udstillingen i Isfjordscentret, som desuden finansieret af Realdania, Grønlands Selvstyre og Avannaata Kommunia.

Vestnorden Travel Mart er et væsentligt forum til markedsføring af Grønland som turistdestination. Arrangementet gennemførtes i samarbejde mellem Grønland, Island og Færøerne med det formål at styrke udviklingen af turismen i hele regionen. Det er en såkaldt business-to-business handelsmesse, som tiltrækker indkøbere fra hele verden.

IS OG VAND

Det er planen, at eksport af is og vand skal udvikles til at blive en af de erhvervssektorer, der bidrager til at gøre Grønland mere økonomisk selvåren. Den nye lov på området skal bidrage hertil ved at forbedre rammebetingelserne, herunder muligheden for at udbyde kortlagte smeltevandsforekomster (gletsjere) med høj kvalitet i udbud samt mulighed for et mere konkurrencedygtigt beskatningsniveau og brug af eget eller chartret skib til transporten.

Der er i 2019 desuden gennemført en række markedsføringsaktiviteter, herunder bilaterale møder med Naalakkarsuisut og potentielle ansøgere til udbudsrunder vedrørende fem (drikke-) vandforekomster i Vestgrønland.

ENERGI

Sektorplan for energi- og vandforsyning blev godkendt i november 2017. Sektorplanen har tre hovedlinjer for Naalakkarsuisuts arbejde og prioriteringer for den offentlige forsyning af energi og vand frem til 2030:

1. Lavere priser på el og vand
2. Grøn energi over alt, hvor det er muligt
3. Modernisering af energisystemet

Naalakkarsuisut lancerede i den forbindelse en gennemgribende reform af prisstrukturen for el og vand. Reformen er baseret på solidaritet og retfærdighed, idet der indføres ens priser i hele landet for el og vand.

Reduktionen i el- og vandpriserne trådte i kraft den 1. januar 2018. Det betyder, at erhvervslivet har fået adgang til billigere el og vand, hvilket gør Grønland til en mere attraktiv placering for alle erhverv i kraft af lavere produktionsfaktorer.

Naalakkersuisut ønsker, at Grønland bliver selvforsynende med grøn energi. Dette fremgår bl.a. i sektorplan for energi- og vandforsyning, hvor et af hovedtemaerne er grøn energi over alt, hvor det er muligt, således at den offentlige energiforsyning i videst mulige omfang skal komme fra vedvarende energikilder. Der skal bl.a. udvikles og etableres vedvarende energikilder til mindre lokationer i Grønland. Det skal tillige sikres, at der er den fornødne ”perspektivering” i forhold til at kunne forsyne en kommende mineindustri og øvrige industrier med vedvarende energi – i det omfang dette er samfundsøkonomisk muligt.

Grønland rummer i kraft af indlandsisen tæt ved 10 % af verdens vandressourcer. I en verden med et stadig voksende behov for grønne bæredygtige energiløsninger, vil den grønlandske indlandsis som ressource derfor få en central betydning i årene frem.

Det fremgår af målsætningerne i Naalakkersuisuts Sektorplan for Energi- og Vandforsyning, at Naalakkersuisut ønsker at udnytte potentielle vandressourcer og har på baggrund heraf udarbejdet et omfattende markedsføringsmateriale. Dette skal være med til at promovere udnyttelsespotentialer mod det internationale marked, i tråd med den vedtagne strategi for vandkraft til industriformål som eksempelvis datacentre.

Markedsføringsmaterialet består af en række temapakker der bl.a. vedrører relevant lovgivning, hydrologiske data, *benchmark* på skatter og afgifter, elpriser og datatransmission samt en generel erhvervspakke med titlen *Doing Business in Greenland*.

Naalakkersuisut har påbegyndt markedsføringen af vandkraftpotentialerne til datacenterindustrien i løbet af foråret 2019 primært via direkte markedsføring til relevante selskaber.

NUKISSIORFIIT

Nukissiorfiit er Grønlands forsyningselskab, som leverer el og vand i byer og bygder samt varme 16 steder i landet.

Nukissiorfiit spiller derfor en afgørende rolle for at opnå målsætningen om at anvende vedvarende energi i hele Grønland. Allerede i dag er 70 % af den energi, som Nukissiorfiit afsætter, baseret på vedvarende energi.

På internationalt plan deltager Nukissiorfiit aktivt på energiområdet. Især er der opnået gode samarbejder med vores nabolande Canada, Island, Færøerne og Alaska, hvor Nukissiorfiit bidrager med konstruktiv viden og modtager vigtig inspiration og viden, som gavner indsatsen til at opnå målsætningen om vedvarende energi i hele Grønland. Således deltog Nukissiorfiit også i efteråret i en erhvervsdelegation til Kina, hvor Nukissiorfiit kunne bidrage med viden om udnyttelse af store vandkraftpotentialer til forsyning af energiintensive virksomheder, og Nukissiorfiit samtidig fik ny viden om batteriteknologi, tyndfilmssolceller og hybrid anlæg med hjem til Grønland. Nukissiorfiit vil fremadrettet øge det internationale samarbejde – særligt med de områder, der deler vores klima- og forsyningsmæssige udfordringer.

OLIE/GAS

En af de vigtigste opgaver for Departementet for Erhverv, Energi og Forskning er at promovere kulbrintepotentialer (olie og gas) i Grønland i foråret på at tiltrække udenlandske investorer til landet og på den måde bidrage til udviklingen af en bæredygtig kulbrinteindustri. På kort sigt er der fokus på onshore-efterforskning, mens der på længere sigt vil være fokus på offshore-efterforskning. Denne opgave varetages igennem for-

valtning af lovgivningen på området, oplysningsaktiviteter, geovidenskabelige projekter og markedsføring, der skaber rammerne for et attraktivt investeringsmiljø for olieselskaber. Lovgivningen på kulbrinteområdet forvaltes i bestræbelserne på at fremme kulbrinterelaterede aktiviteter, men samtidig sikre at vores unikke arktiske miljø ikke lider unødigt overlast.

Udvikling på kulbrinteområdet

Interessen for olieefterforskning i Grønland har på det overordnede plan fulgt de internationale markedsforhold og konjunkturer, herunder særligt for såkaldte *frontier*-områder som Grønland. Siden 2014 har de fleste selskaber valgt at tilbagelevere deres tilladelser. Selvom Grønland i sagens natur påvirkes af de til enhver tid gældende markedsforhold, så viser erfaringen, at man kan gøre en forskel for at fastholde selskabernes interesse. De andre arktiske regioner som f.eks. Rusland og Norge har da heller ikke været udsat for en ligeså udtalt periode med tilbageleveringer.

Da prisen på råolie overordnet er steget siden starten af 2016, så kan nedgangen i olie/gas efterforskning i Arktis ikke alene tilskrives konjunkturforskel. De enkelte landes politik og markedsføring på området samt olie/gas selskabernes strategier er også vigtige faktorer.

Siden midten af 2018 er der blevet meddelt hhv. indgivet ansøgning om fire efterforsknings- og udnyttelsestilladelser i Grønland, hvoraf 2 af tilladelserne er til offshore-efterforskning, mens de to øvrige er onshore-tilladelser. Og der er nu i alt seks efterforsknings- og udnyttelsestilladelser i Grønland, der enten er meddelt eller under behandling.

Der er altså klare tegn på, at udviklingen er ved at blive vendt, og at det også fremover bør være muligt at tiltrække olieselskaber til Grønland.

Markedsføring

Markedsføringsaktiviteter er en klar prioritet for Departementet for Erhverv, Energi og Forskning, og det er da også et vigtigt element i den nye oliestrategi for 2019-23. På kort sigt er der fokus på onshore-efterforskning, mens der på længere sigt vil være fokus på offshore-efterforskning.

Der gennemføres såvel bilaterale markedsføringsaktiviteter som mere traditionelle tiltag som deltagelse i messer og konferencer. I løbet af 1. kvartal 2019 har der været markedsføringsbesøg i Houston og London, hvor Departementet for Erhverv, Energi og Forskning med bistand fra GEUS har haft møder med potentielle olieselskaber. Senere på året vil der være deltagelse i en række oliemesser, herunder San Antonio, Calgary og Buenos Aires.

Multilaterale aktiviteter

Departementet for Erhverv, Energi og Forskning tager del i den vidensdeling og erfaringsudveksling, der finder sted inden for rammerne af Arktisk Råd, herunder EPPR (Emergency Prevention, Preparedness and Response). Gennem deltagelse i multilaterale samarbejder opnås viden om andre landes regler og praksis, som kan bidrage til et vedvarende tjek af, om Grønland lever op til bedste internationale praksis.

Vidensdelingen går dog også den anden vej, idet Departementet for Erhverv, Energi og Forskning søger at bidrage til at udvikle og højne standarderne for olie- og gasaktiviteter i Arktis. Hermed søger departementet at sikre, at alle lande i Arktis har samme høje standarder for sikkerhed, sundhed og miljø, hvilket også vil medføre, at Grønland kan bevare sin konkurrencedygtighed på råstofområdet uden at gå på kompromis med disse essentielle hensyn. Departementet for Erhverv, Energi og Forskning deltager desuden i Arctic Offshore Regulators Forum (AORF). AORF

er et samarbejdsforum med medlemmer fra offshore myndighederne i USA, Canada, Rusland, Island, Grønland, Finland, Sverige og Norge. Forumets fagområde dækker udfordringer og muligheder knyttet til sikkerhed inden for offshore aktiviteter i Arktis. I forummet udveksles erfaringer og viden på tværs af myndighederne om emner relateret til dette fagområde.

Bilaterale aktiviteter

Der er indgået bilaterale aftaler på forvaltningsniveau med Norge (Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet) og Canada (National Energy Board).

18.3 Multilaterale aktiviteter

URAN

Danmark og Grønland underskrev i januar 2016 en aftale vedrørende de særlige forhold om udenrigs- og forsvarspolitik og sikkerhedspolitikken i relation til fremtidig minedrift og eksport af uran fra Grønland.

Aftalen danner også grundlag for den danske lovgivning for Grønland om sikkerhedsforanstaltninger og eksportkontrol, herunder eksport af nukleart materiale fra Grønland underlagt nukleare samarbejdsaftaler.

Formålet er at sikre, at eksporten er korrekt beskyttet og brugt til fredelige formål.

Lov nr. 616 om eksportkontrol for Grønland og lov nr. 621 om sikkerhedsforanstaltninger for Grønland blev vedtaget den 8. juni 2016. Detaljerede bestemmelser for lov nr. 616 om eksportkontrol og lov nr. 621 om sikkerhedsforanstaltninger er udarbejdet. Det drejer sig om bekendtgørelse nr. 67 af 22. januar 2018 for Grønland om kontrol med eksport af produkter med dobbelt anvendelse og bekendtgørelse for Grønland om sikkerhedskontrol med ikrafttræden 15. maj 2019.

Danmark er ansvarlig for ikke-spredningsspørgsmål i Kongeriget Danmark, herunder sikkerhedsforanstaltninger samt sikkerhed og eksport af produkter med dobbelt anvendelse (dual-use).

Aftalen etablerer en ramme for en fælles tilgang til at sikre overholdelse af Kongeriget Danmarks internationale forpligtelser til ikke-spredning.

Som en del af aftalen om de særlige udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske spørgsmål i forbindelse med den mulige fremtidige minedrift og eksport af uran fra Grønland, er territoriale forbehold for Grønland vedrørende fem konventioner ophævet, herunder forbeholdet for fælles konventionen om sikker håndtering af brugt brændsel og om radioaktivt affaldshåndtering ("Fælleskonventionen").

I 2017 blev der i forbindelse med udarbejdelse af den nationale rapport, som er betingelse i "Fælleskonventionen", for første gang rapporteret for Grønland. Den grønlandske del er udarbejdet af Grønland Selvstyres uafhængige og videnskabelige rådgiver, "DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi ved Aarhus Universitet" med blandt andet bidrag fra Miljøstyrelsen for Råstofområdet, Departementet for Sundhed, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked samt Departementet for Erhverv, Energi og Forskning. Som følge af førnævnte rapportering blev der afholdt et "review-møde" i Det Internationale Atomenergisagenturs (IAEA) hovedkontor i Wien i maj 2018.

Derudover udestår et fortsat dansk-grønlandske arbejde med hensyn til ophævelse af de territoriale forbehold for ILO-konvention nr. 115 om beskyttelse af arbejdstagere mod ioniserende stråling. Inatsisartut har tidligere vedtaget at tiltræde ILO-konvention nr. 115 om beskyttelse af arbejdstagere mod ioniserende stråling. Naalakkersuisut arbejder således på en række bekendtgørelser på

sundhedsområdet, således at det territoriale forbehold for Grønland kan blive ophævet

18.4 Nordisk Samarbejde

MINISTERRÅD FOR BÆREDYGTIG VÆKST (MR-VÆKST)

De nordiske landes samarbejde inden for områderne erhverv, energi og regionalpolitik skal sikre regionens fortsatte vækst. Samarbejdet ledes af de nordiske ministre for erhvervs-, energi-, og regionalpolitik.

Som en del af erhvervsamarbejdet har bl.a. bæredygtig turisme været i fokus i det nordiske samarbejde. Der er således tilbage i 2017 på baggrund af en ministerrådsbeslutning blevet nedsat en turismearbejdsgruppe, bl.a. med deltagelse af Visit Greenland, som i perioden herefter har arbejdet med muligheder for fælles turismesamarbejde i Norden. Der forventes således udarbejdet en egentlig nordisk turismeplan.

Bæredygtig turisme er i god tråd med den internationale markedsføring i bl.a. Kina, som flere medlemmer af Naalakkersuisut løbende har promoveret på turismeområdet. Fremadrettet vil der således være mulighed for at implementere forskellige nordiske og nationale samspilsmuligheder på turismeområdet.

Senest har det islandske formandskab i Nordisk Ministerråd i deres program sat bæredygtig turisme i nord i fokus som et af de store indsatsområder i 2019.

19 Departementet for Sociale anliggender og Justitsområdet

19.1 FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (CRPD)

Danmark ratificerede FN's konvention om Rettigheder for Personer med Handicap med ikrafttræden den 24. august 2009 uden forbehold for Grønland. Inatsisartut har på efterårssamlingen i 2012 tiltrådt konventionen.

Grønland bidrog til den første danske periodiske afrapportering til FN's handicapkomité og deltog i den danske delegation til eksamination hos komiteen i 2014.

FN's handicapkomité afleverede som afslutning på afrapporteringen og eksaminationen en række afsluttende observationer samt anbefalinger. Disse havde fokus på udfordringer i forhold til blandt andet manglende handicappolitiske handlingsplaner, manglende inddragelse af civilsamfundet, manglende inkorporering af handicapkonvention i lovgivning og manglende kvantitative data.

Opfølgning på disse anbefalinger pågår.

Naalakkersuisut besluttede i 2015, at FN's handicapkonventions artikel 33 omkring inddragelse af civilsamfundet og organisationer for personer med handicap skulle gennemføres gennem et trekantssamarbejde mellem Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Dansk Institut for Menneskerettigheder og Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet. Denne proces blev igangsat i efteråret 2018 med afholdelse af dialogmøder med landets handicapforeninger.

Inatsisartut vedtog i foråret 2017 en lov om etablering af en handicaptalsmandsinstitution. Handicaptalsmandsinstitutionen er en rettighedsinstitution, som skal sikre og sætte fokus på rettighe-

der for personer med handicap. Institutionen åbnede officielt i februar 2018. Handicaptalsmanden har til opgave at sikre og fremme rettigheder og interesser for personer med handicap. Handicaptalsmanden skal også vurdere, om de forhold personer med handicap lever under, stemmer overens med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap. Handicaptalsmanden skal yde råd og vejledning omkring rettigheder og klageadgang samt fremme og sætte fokus på forholdene for personer med handicap.

Naalakkersuisut præsenterer på forårssamlingen 2019 et lovforslag om støtte til personer med handicap. Lovforslaget indeholder en række markante ændringer og en generel styrkelse af rettighederne for personer med handicap. Det er foreslået, at loven træder i kraft d. 1. januar 2020.

Kongeriget Danmark, herunder Grønland skal næste gang afrapportere til FN's handicapkomite i 2019.

19.2 FN's børnekonvention (CRC)

FN's Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen) fastsætter en række bestemmelser om, at lande, der tiltræder konventionen, respekterer børn som selvstændige individer med politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Landene forpligter sig til at opretholde børns rettigheder i deres lovgivning, administration mv.

Grønland tiltrådte FN's Børnekonvention i 1993.

Hvert 5. år skal Kongeriget Danmark afgive en beretning (rapport) til FN's Komité om Barnets Rettigheder om fremskridt og foranstaltninger for at efterleve konventionen.

I 2015 afleverede Grønland sit bidrag til Kongeriget Danmarks 5. periodiske rapport til FN's Komité om Barnets Rettigheder. Departementet for

Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen forestod koordineringen af det grønlandske afsnit, der er udarbejdet med bidrag fra relevante departementer.

Kongeriget Danmark var til eksamination med afsæt i bl.a. den 5. periodiske rapport i september 2017. På baggrund af eksaminationen kom FN's Komité om Barnets Rettigheder efterfølgende med en række anbefalinger og konkluderende bemærkninger til, hvorledes Grønland i højere grad kan efterleve Børnekonventionens indhold.

Der pågår et arbejde med at følge op på komiteens anbefalinger og konkluderende bemærkninger.

19.3 Vestnordisk socialministeraftale på socialområdet

De færøske, islandske og grønlandske socialministre har ønsket at indgå i et tættere samarbejde i Vestnorden på socialområdet, fordi de vestnordiske lande har meget til fælles på bl.a. socialområdet.

Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet udarbejdede et udkast til samarbejdsaftale på socialområdet mellem de vestnordiske socialministre.

I regi af et nordisk ministerrådsmøde i maj 2017 underskrev de vestnordiske socialministre en aftale om samarbejde mellem socialministrene i Vestnorden.

Et styrket samarbejde mellem de vestnordiske socialministre skal tage udgangspunkt i en række punkter, som de vestnordiske socialministre finder vigtige og relevante at samarbejde om, f. eks. indsatser mod vold, social udsathed, ulighed, handicap mv.

Samarbejdsaftalen lægger op til at fremme samarbejdet gennem årlige møder, netværk, dialog samt nedsætte arbejdsgrupper m.v. herunder et årligt møde, der afholdes på skift i de vestnordiske lande.

Der blev ikke afholdt et ministerrådsmøde i 2018, bl.a. som følge af valgudskrivelse.

19.4 Naalakkersuisoqs møder om børneforsorg på Færøerne

I forbindelse med Vestnordisk Sundhedsminister-møde i marts 2019 på Færøerne afholdt Naalakkersuisoq møder med forskellige myndigheder omkring børneforsorgen på Færøerne. Fokus var især administrationen af godkendelser, uddannelser samt udvikling af plejefamilieområdet blev gennemgået. Hensigten med møderne var at hente inspiration til metoder og måder, hvorpå der kan skabes bedre muligheder og vilkår for plejefamilierne i Grønland til fordel for børn, der anbringes uden for hjemmet.

De forebyggende indsatser på Færøerne blev fremlagt og diskuteret med et særligt fokus på den færøske lovgivning.

19.5 Deltagelse i konference og samarbejde med regeringen i Nunavut om seksuelle overgreb

Efter lanceringen af "Killiliisa - Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb 2018-2022" i august 2018 blev Socialstyrelsen inviteret af ITK (Inuit Tapiriit Kanatami) i Canada til konferencen "Prevention of Child Sexual Abuse in Inuit Nunangat Forum" i november 2018 for at præsentere strategien til inspiration for ITK's fremtidige arbejde mod seksuelle overgreb.

To medarbejdere fra Socialstyrelsen deltog i kon-

ferencen sammen med to psykologer fra 'Rejseholdet for voksne med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen'. Konferencen i Canada var historisk, da det var første gang, at der er afholdt et sådant arrangement om seksuelle overgreb i forhold til Inuit Nunangat. Den grønlandske delegation gav en 'key note speak' om Killiliisa samt en workshop om Rejseholdets arbejde, som begge blev meget positivt modtaget.

Den grønlandske indsats mod seksuelle overgreb blev mange gange italesat som en stor inspiration for ITK. I sin afsluttende tale til konferencen takkede præsident for ITK, Natan Obed, den grønlandske delegation mange gange for deres deltagelse og bidrag, og han opfordrede til et fortsat og styrket samarbejde på tværs af landene om at bekæmpe seksuelle overgreb.

Socialstyrelsen blev efterfølgende kontaktet af regeringen i Nunavut med henblik på at etablere et samarbejde mellem Nunavut og Grønland. Formålet er bl.a., at regeringen i Nunavut får inspiration til den kommende strategi mod seksuelle overgreb fra Grønland samtidig med, at Grønland kunne få inspiration fra Nunavuts arbejde med bl.a. restorative justice.

Der blev herefter initieret et politisk samarbejde mellem ministrene på området i henholdsvis Nunavut og Grønland, som resulterede i et inspirationsbesøg fra regeringen i Nunavut i Nuuk den 5.-8. marts, hvor Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet og Socialstyrelsen havde tilrettelagt et program med præsentationer med udgangspunkt i temaet seksuelle overgreb fra Socialstyrelsen, Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet, Departementet for Sundhed, Rejseholdet, Politiet, Kriminalforsorgen og Sundhedsstyrelsen.

20 Departementet for Natur og Miljø (PAN)

20.1 Arktisk Råd

Departementet deltager i arbejdsgrupperne CAFF, AMAP og PAME og task forcen TFAMC under Arktisk Råd.

Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF)

Departementet for Natur og Miljø varetager Grønlands forpligtigelser i Arktisk Råds arbejdsgruppe *Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF)*, som beskæftiger sig med beskyttelse af biodiversitet og økosystemer og bidrager til at sikre implementering af Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD). Departementet for Natur og Miljø varetager, som ansvarlig koordinerende enhed i Selvstyret, Rigsfællesskabets interesser som Head of Delegation i arbejdsgruppen.

Grønland har fortsat fokus på at sikre, at aktiviteter i regi af monitoringsprogrammet "Circumpolar Biodiversity Monitoring Programme" (CBMP) er tæt forbundet til den igangværende opfølgning af anbefalinger fra Arctic Biodiversity Assessment (ABA). Grønland/Danmark har forsat co-lead rollen på programmet.

En lang række indsats under CAFF bidrager til viden om den arktiske biodiversitet, også for Grønland. I 2018 udgav Arktisk Råd således rap-

porten State of the Arctic Freshwater Biodiversity. Denne rapport giver en status for den arktiske ferskvandsbiodiversitet og igangværende monitoringsindsatser samt udpeger områder hvor der mangler viden.

CAFF organiserede den 2. Arktiske Biodiversitetskongres, sammen med det finske miljøministerium. Denne fandt sted sideløbende med det arktiske miljøministermøde, oktober 2018, i Rovaniemi, Finland. Grønland deltog i begge begivenheder på embedsmandsniveau. Det første ungdomstopmøde med fokus på arktisk biodiversitet blev afholdt ved samme lejlighed

Arctic Monitoring Assessment Programme (AMAP)

Arbejdsgruppen *Arctic Monitoring Assessment Programme (AMAP)* har fokus på klimaforandringer og – tilpasninger, og andre miljømæssige problemstillinger såsom miljøgiftes betydning for sundheden i Arktis – både hos dyr og mennesker.

AMAP offentliggjorde i 2018 rapporten "AMAP Assessment 2018: Arctic Ocean Acidification" som er en omfattende udredning af hvordan varmere vand og forsurening påvirker livet i havet og økosystemerne i Arktis.

Ydermere udgav AMAP i slutningen af 2017 rapporten "Adaptation Actions for a Changing Arctic". Rapporten beskriver de udfordringer og muligheder, klimaforandringerne giver for en række

sektorer i Vestgrønland og Nunavut-området i Canada. Rapporten har affødt en række workshops på internationalt niveau i 2018.

Protection of the Arctic Marine Environment (PAME)

Grønland deltager i Arktisk Råds arbejdsgruppe PAME, som arbejder for beskyttelse af det arktiske havmiljø. PAME beskæftiger sig med land- og havbaseret forurening af det arktiske havmiljø ved hjælp af langsigtede politiske målsætninger.

PAME arbejder for at styrke vidensopbygningen på havmiljøområdet i Arktis ved at etablere og varetage en række forskelligartede projekter som kan udmunde i policy anbefalinger, rapporter, vejledninger osv. Projekterne omhandler særligt emner som marint beskyttede områder, invasive arter, økosystembaseret forvaltning, marint affald, HFO og shipping.

I PAME's arbejdsprogram for 2017- 2019 er der fokus på at styrke samarbejdet på tværs af grænser. PAME samarbejder med en række internationale organisationer, observatørstater og andre arbejdsgrupper i Arktisk Råd. I 2018 fortsatte PAME eksempelvis med samarbejdet med arbejdsgruppen Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF) om invasive arter i Arktis.

Grønlands Selvstyre ved Departementet for Natur og Miljø deltager i Rigsfællesskabets delegation på PAME-møderne.

Task Force of Arctic Marine Cooperation (TFAMC)

Arktisk Råd nedsatte i 2015 *Task Force of Arctic Marine Cooperation (TFAMC)*. Gruppen fik til opgave at drøfte og vurdere fremtidige behov for et styrket samarbejde omkring det arktiske havom-

råde, herunder behov for et specifikt samarbejdsforum f.eks. via en regional konvention eller en mekanisme for udpegning af marint beskyttede områder i Arktis. Grønland har indgået aktivt i dette arbejde, med Departementet for Natur og Miljø som ansvarlig koordinerende enhed i Selvstyret. Det lykkedes dog ikke at opnå enighed og i stedet anbefales det nu at etablere en SAO-baseret mekanisme til at guide og koordinere marine aktiviteter.

20.2 International biodiversitet

Konventionen om Biologisk Mangfoldighed/Convention of Biological Diversity (CBD).

Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD) af 5. juni 1992 er en af de væsentligste internationale aftaler på naturbeskyttelsesområdet. Konventionens formål er at bevare den biologiske mangfoldighed både på økosystem-, arts- og genetisk niveau.

Den 14. Partskonference (CBD COP14) blev afholdt i Sharm El-Sheikh, Egypten, november 2018. Det overordnede formål med afholdelsen af COP14 var at sætte rammerne for vedtagelse af en ny forpligtende international aftale ved COP15, som afholdes i 2020. Aftalen skal indeholde globalt definerede og konkrete værktøjer, som skal reducere det stigende pres på biodiversiteten.

Af særlig relevans for Grønland er forhandlingerne om en revideret procedure med at identificere 'marine økologisk eller biologisk signifikante områder' (EBSA). Naalakkersuisut besluttede i juni 2018 at understøtte internationalt samarbejde vedrørende marin biodiversitet, ved at anerkende og støtte EBSA-processen under CBD med forbehold for, at det er en teknisk videnskabelig proces, som skal søges adskilt fra drøftelser om forvaltnings- eller beskyttelsesmæssige tiltag,

såsom marine beskyttede områder.

Af relevans for Grønland er endvidere fokus på *oprindelige folk og lokale samfund*. I den forbindelse bliver der arbejdet på, at man under CBD fremmer mekanismer, der tager hensyn til oprindelig folk og den viden de besidder om naturen, ligesom der arbejdes for at termen *oprindelig viden* anvendes frem for termen *traditionel viden*.

Forhandlinger under FN vedr. beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet uden for national jurisdiktion

Da der endnu ikke er en global aftale om beskyttelse af verdens marine biodiversitet er det besluttet under FN, at der skal udarbejdes en tillægsaftale om biodiversitet uden for national jurisdiktion (forkortet BBNJ – biodiversity beyond areas of national jurisdiction) til havretskonventionen (UNCLOS).

Der afholdes løbende forhandlingsmøder i perioden 2018-2020 med målet om at indgå en bindende aftale. Forhandlingerne vil adressere del-emner vedrørende marine genetiske ressourcer, inklusiv spørgsmål om deling af goder herfra, områdebaserede forvaltningsredskaber, herunder marinebeskyttede områder, miljøkonsekvensvurderinger, kapacitetsopbygning og overførsel af marineteknologi samt tværgående emner.

Departementet for Natur og Miljø koordinerer Grønlands Selvstyres positioner og indgår i den danske delegation, som ledes af Udenrigsministeriet i Danmark. Departementet deltager aktivt i forhandlingsmøderne.

Første session af regeringskonferencen, vedrørende tillægsaftalen til havretskonventionen om biodiversitet uden for national jurisdiktion, blev afviklet i september 2018 i FNs hovedkontor i

New York. Der var generel tilfredshed med sessionen og særligt med bevægelse frem mod tekstnære forhandlinger. Der er dog også en række udeståender som vil være genstand for svære forhandlinger de kommende år, sandsynligvis også efter 2020.

Af særlig interesse for Grønland er sikring af kyststaters rettigheder og interesser, at eksisterende organisationer ikke undermineres og at oprindelige folk inddrages i processerne.

RAMSAR konventionen (beskyttelse af vådområder)

Konventionen fastlægger rammerne for nationale foranstaltninger og internationalt samarbejde om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af vådområder og deres ressourcer. Der er særlig fokus på levesteder for vandfugle.

Den 13. partskonference blev afholdt i Dubai, de forenede arabiske emirater, oktober 2018 Grønland indgik aktivt i høringerne før og under COP'en, hvor Grønland blev repræsenteret af Danmark. Af særlig relevans for Grønland er drøftelserne om fredninger af vådområder i polare og subpolare områder, herunder at inddrage allerede igangværende arbejde i regi af Arktisk Råds arbejdsgruppe CAFF. Der er fokus på at sikre, at det at der ikke laves forpligtigelser for partslandene, som er omkostningstunge og ikke realistiske.

Oslo-Paris konventionen (OSPAR)

Oslo-Paris konventionens formål er at forebygge og bekæmpe forurening af det marine miljø. OSPAR-konventionen er underskrevet og ratificeret af 15 lande, som samarbejder om at beskytte det marine miljø og den marine biodiversitet i Nordøst-Atlanten. Der arbejdes herunder med problemstillinger for arter der findes i Grønland,

biodiversitet, marine beskyttede områder samt problemstillinger relateret til råstofområdet.

OSPAR består af fem geografiske regioner, hvoraf Region I består af havområderne ved Grønland, Island og Norge. I takt med det øgede fokus på det arktiske område har der i OSPAR været særligt fokus på Region I. Der var i 2016 drøftelser i OSPAR vedrørende etableringen af et marint beskyttet område uden for national jurisdiktion nordøst for Grønland. Departementet for Natur og Miljø deltog sammen med Departementet for Udenrigsanliggender på embedsmandsniveau som en del af rigsføllesskabets delegation.

Resultatet blev en beslutning om, at forslaget ikke skulle behandles yderligere i OSPAR regi, som ønsket af Grønland. På mødet afgav Kongeriget Danmark sammen med Norge og Island en fælles erklæring, som fremhævede argumenterne imod forslaget. Herunder primært, at der ikke var et akut behov for beskyttelse af det foreslåede område, samt at spørgsmål vedrørende marint beskyttede områder i Arktis ønskes drøftet i regi af Arktisk Råd. Marint beskyttede områder er stadig et yderst aktuelt emne i OSPAR.

Grønlands Selvstyre ved Departementet for Natur og Miljø deltog i 2018 i Rigsføllesskabets delegation til OSPAR kommissionsmødet i forbindelse med EBSA processen.

20.3 Nordisk Ministerråd

Grønland har deltaget på embedsmandsniveau i de to årlige møder i Nordisk Ministerråd for Miljø og Klima i 2018. De væsentligste drøftelser i Ministerrådet har omhandlet havmiljø og plastaffald i havene, grøn omstilling, biologisk mangfoldighed samt klimatilpasning.

Gennemlysning af Nordisk Ministerråds arbejde i miljø- og klimasektoren er færdiggjort og har udmøntet sig i en række anbefalinger. Af disse prioriteres det især, at arbejde med grønt offentligt indkøb og grønne finansmarkeder i de kommende år.

Nordisk samarbejdsprogram for 2019-2024 er ligeledes udfærdiget. Hovedtemaerne i samarbejdsprogrammet er: Cirkulær økonomi (herunder affald), Klima og luft, Kemikalier - miljø og sundhed, Biologisk mangfoldighed, Hav og kyst og Kommunikation (indsatsområde på tværs af alle temaer).

Grønlands vigtigste prioriteringer i de kommende års arbejde er vidensopbygning ang. biodiversitet og økosystemer. Derudover er det vigtigt at Nordisk Ministerråds aktiviteter sker i tæt kobling til Arktisk Råds arbejde.

”Nordisk Ministerråd for Miljø” har ændret navn til ”Nordisk Ministerråd for Miljø og Klima” for at afspejle, at klimaområdet udgør en væsentlig del af Ministerrådets sagsområder.

Departementet for Natur og Miljø har deltaget i arbejdet i embedsmandsarbejdsgrupperne: Arbejdsgruppe for Hav og Kyst (tidligere Havgruppen), Arbejdsgruppe for cirkulær økonomi (tidligere Nordisk Affaldsgruppe), Arbejdsgruppe for Miljø og Økonomi og Småsamfundsgruppen (undergruppe til Arbejdsgruppen for Bæredygtigt Konsum og Produktion) og har noteret sig arbejdet i Biologisk Mangfoldighed (NBM).

21 Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke

21.1 Uddannelse

Naalakkersuisut nedsatte i 2017 en international ekspertgruppe vedrørende styrkelse af sprogtiltagelsen med det formål at få belyst den aktuelle undervisning i grønlandsk, dansk og engelsk i den grønlandske folkeskole. Ekspertgruppen blev bedt om at fremlægge sine analyser i to delrapporter og en samlet rapport. Ekspertgruppen blev også bedt om at komme med anbefalinger vedrørende den indbyrdes prioritering af de tre sprog og en generel styrkelse af sprogundervisningen. Ekspertgruppens slutrapport blev afleveret til Naalakkersuisoq for Uddannelse i juni 2018.

I samarbejde med underviserne i sprog ved Institut for Læring på Ilisimatusarfik gennemførte Uddannelsesstyrelsen et sprogseminar i Nuuk den 18. til 20. marts 2019. I seminaret deltog sprogundervisere fra folkeskolen. Minister for sprog, undervisning og kultur i Nunavut, David Joanasie deltog med i alt 7 embedsmænd, og Auður Hauksdóttir, professor i dansk og leder af Vigdís Finnbogadóttir Instituttet for Fremmedsprog på Islands Universitet, deltog også i sprogseminaret. Seminaret havde til formål at udarbejde forslag til koordinerede indsatser i og omkring sprogfagene i folkeskolen. Forslaget er under bearbejdning i Uddannelsesstyrelsen.

21.2 Partnerskabsaftalen mellem den Europæiske Union og Grønland

Grønland har med rådsbeslutning af den 12. marts 2014 om relationerne mellem EU og Grønland sikret en forholdsvis konstant indtægt fra EU i en 7-årig periode, på op imod 1,6 mia. DKK, mod at skulle afrapportere for og nå de opstillede mål i programmeringsdokumentet. Programmerings-

dokumentet blev godkendt af Europa-Kommissionen i september 2014 efter omfattende høringer mellem Europa-Kommissionen samt Grønlands og Danmarks regeringer.

Uddannelse er blevet valgt som fokusområde for samarbejdet, hvormed man fortsætter med samme fokusområde som programmeringen i 2007-2013. Uddannelsesområdet forventes også udgøre det primære fokus i en kommende partnerskabsaftale, der skal gælde for perioden 2021-2027. Vi har frihed i Partnerskabsaftalen med EU til at forme vores uddannelser, så de afspejler de værdier, som Grønland repræsenterer. Men samtidig giver Partnerskabsaftalen os et ansvar for at sikre, at vi hæver vores uddannelsesniveau, at dette gøres effektivt og at indsatsen løbende evalueres.

Implementering og dermed arbejdet omkring Partnerskabsaftalen bliver varetaget primært af Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke i samarbejde med Departementet for Finanser samt både Grønlands som Danmarks faste Repræsentation ved den Europæiske Union.

Policy dialogue-møder (om uddannelsesområdet)

I forbindelse med implementeringen af Partnerskabsaftalen med EU afholdes der to halvårige møder mellem EU, Grønland og Danmark. I starten af februar 2019 blev det ene policy dialogue-møde afholdt i Bruxelles, hvor blandt andet planer og fremdrift på uddannelses- og finansområdet blev drøftet.

Ud over repræsentanter fra Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Departementet for Finanser, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked og Departementet for Erhverv, Handel og Energi, deltog også Grønlands Repræsenta-

tion i Bruxelles, Uddannelsesstyrelsen og Kommune Qeqertalik fra grønlandsk side. Kommunal deltagelse har været en tradition siden 2017, og er med til at give Europa-Kommissionen et mere nuanceret og håndgribeligt indtryk af de grønlandske forhold i relation til før- og folkeskolen.

Hvert andet policy dialogue-møde foregår i Grønland for at give Europakommissionen et første-håndindtryk af den hverdag og de forudsætninger, der gør sig gældende for det grønlandske uddannelsessystem. Sidste møde blev afholdt i Qaqortoq i slutningen af august 2018. Næste policy dialogue-møde i Grønland forventes gennemført i Tasiilaq i starten af juni 2019. Her deltager repræsentanter fra Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Departementet for Finanser, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked og Departementet for Erhverv, Handel og Energi, Grønlands Repræsentation i Bruxelles, Uddannelsesstyrelsen og Kommune Qeqertalik fra grønlandsk side.

21.3 GUX

Departementet uddeler hvert år 2 scholarships til gymnasieelever, der tager på United World Colleges på internationale skoler i Canada og Norge.

Traditionen tro arrangeres Joint Science Education Project (JSEP), som afholdes over tre uger i juni og juli i Kangerlussuaq og på indlandsisen. Deltagerne er 20 gymnasieelever fra USA, Danmark og Grønland samt tre studerende fra Institut for Læring. JSEP arrangeres som et samarbejde mellem NSF/ Dartmouth University og Selvstyret og udspringer af Joint Committee aftalen mellem Danmark, USA og Grønland.

JSEP består af to dele. To uger med Kangerlussuaq Science Field School (KSFS) og en uge med Science Education Week (SciEd). KSFS ledes af

Grønland og SciEd af USA. På KSFS besøges forskere i området omkring Kangerlussuaq og på SciEd går turen med fly til en af forskningsstationerne på indlandsisen. Indholdsmæssigt fokuseres på at møde forskere i felten, at lære om grønlandsk naturvidenskabelig forskning, at øge interessen for naturvidenskab, at motivere videregående uddannelse, at skabe et internationalt netværk og sidst men ikke mindst at styrke de unges engelsk-kundskaber.

21.4 Kultur

UNESCO

Ansøgning til UNESCO's Verdensarvsliste fra Qeqqata Kommunia med titlen "Aasi-vissuit – Nipisat, Inuit jagtområde mellem Indlandsis og Hav" blev i juni 2018 optaget på Verdensarvslisten til stor glæde for Naalakkersuisut og ikke mindst Qeqqata Kommunia.

Området blev bl.a. optaget på Verdensarvslisten, da det repræsenterer et enestående kulturlandskab fra indlandsisen via de store rensdyrjagtområder i indlandet til fjordene og ud til og med øerne med de mange forhistoriske bopladser.

Kultur

Naalakkersuisut har afsat yderligere 2.000.000 kr. til idræt i 2017 til afholdelse af PANAM2018, som er første international håndboldturnering i Grønland. Turneringen blev afholdt i Nuuk og var projektmæssig succes.

Nuuk International Filmfestival blev i september 2018 afviklet, hvor filmmagere fra flere lande kom til Nuuk. Arrangementet blev delvis støttet af daværende Naalakkersuisoq for Kultur.

21.5 Digitaliseringsstyrelsen

Kgl. Anordning af persondatalov

Anordning nr. 1238 af 14. oktober 2016 om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysninger trådte i kraft den 1. december 2016. Hermed er der fastsat regler for, hvordan personoplysninger kan overføres til udlandet. I samkvæm med Danmark og de øvrige EU-lande skal Grønland opfylde EU's bestemmelser om overførsel af personoplysninger. Da EU ikke på nuværende tidspunkt anerkender Grønland som et sikkert tredjeland, skal enhver aftale, der indebærer overførsel af personoplysninger til eller fra Grønland indeholde både en databehandleraftale og en af EU's tre standard dataoverførselsaftaler.

Kravene hertil skærpes den 25 maj 2018, når EU's databeskyttelsesforordningen træder i kraft i Danmark og resten af EU.

Grunddataprogrammet

Grunddata er betegnelsen for en række grundlæggende oplysninger om personer, virksomheder, ejendomme, adresser mv. Registreringen af disse data sker i dag i flere enkeltstående registre og skyggeregistre. Denne løsning sikrer ikke sammenhæng og dermed genbrug af data. Derfor er Grunddataprogrammet blevet etableret. Ambitionen for Grunddataprogrammet er at sikre korrekte grunddata, der opdateres ét sted og anvendes vederlagsfrit af alle. Grunddata skal let og sikkert kunne anvendes af myndigheder, virksomheder og borgere. Grunddataprogrammet skal dermed bidrage til effektivisering, modernisering og bedre forvaltning i den offentlige sektor samt øget vækst og produktivitet i den private sektor.